

Halász Albert

Lendva-vidék néprajza

Az Előmunkálatok Lendva-vidék néprajzi monográfiájához c. kézirat felhasználásával.

A kutatási programot támogatták:

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Néprajzi Intézet
Lendva Községi Magyar Nemzeti Önkormányzati Közösség
MTA Határon Túli Magyar Tudományosságért Ösztöndíj Program
Bethlen Gábor Alap Zrt.

Lendva, 2006–2009, 2012-2013

Tartalom

Előszó.....	4
Lendva-vidék kutatástörténete.....	5
<i>Az adatbázisok szemelvényei</i>	<i>18</i>
<i>Az alsólendvai sajtó a 19-20. század fordulóján.....</i>	<i>27</i>
<i>A muraszombati sajtó</i>	<i>40</i>
<i>A világháborúk árnyékában és utána.....</i>	<i>45</i>
<i>A szlovén-magyar kapcsolatok.....</i>	<i>47</i>
<i>Kutatások a 21. század küszöbén</i>	<i>49</i>
Új néprajzi gyűjtés	51
<i>Bevezető</i>	<i>51</i>
<i>A lendva-vidéki, a hetési települések.....</i>	<i>52</i>
<i>Halászat, vadászat, gyűjtögetés, méhészet</i>	<i>57</i>
<i>Földművelés, állattartás, gazdálkodás.....</i>	<i>60</i>
<i>Veteményes termények.....</i>	<i>65</i>
<i>Szőlőtermelés</i>	<i>69</i>
<i>Gyümölcsstermelés.....</i>	<i>72</i>
<i>Erdőgazdálkodás</i>	<i>74</i>
<i>Táplálkozás.....</i>	<i>74</i>
<i>Öltözködés.....</i>	<i>78</i>
<i>Építészet</i>	<i>81</i>
<i>Folklór.....</i>	<i>82</i>
<i>Kézművesség, piacozás, vásárolás.....</i>	<i>89</i>
<i>Társadalom.....</i>	<i>91</i>
<i>Kérdőív Lendva-vidék magyar néprajzi jellegzetességeinek a felméréséhez</i>	<i>97</i>
Lendva-vidék néprajzi bibliográfiája.....	102
Adatközlők	170
<i>Felsőlakos</i>	<i>170</i>
<i>Gyertyános</i>	<i>171</i>
<i>Radamos.....</i>	<i>172</i>
<i>Göntérháza.....</i>	<i>173</i>
<i>Petesháza</i>	<i>174</i>
<i>Bödeháza.....</i>	<i>174</i>
<i>Gáborjánháza</i>	<i>175</i>

<i>Völgyifalu</i>	176
<i>Zalaszombatfa</i>	176
<i>Hosszúfalu</i>	178
<i>Csente</i>	179

Előszó

Jelen tanulmány az Előmunkálatok Lendva-vidék néprajzi monográfiájához c. kézirat bővített változata. Azt a célt szolgálja, hogy áttekintse Lendva-vidék néprajzának kutatástörténetét, felsorolja az ide vonatkozó fontosabb irodalmat, recens néprajzi kutatásokkal áttekintést nyújtson Lendva-vidék településeinek alapvető néprajzi ismervéiről, arról, hogy a mai idősebb korosztály milyen emlékeket őriz gyermekora világából, a szüleitől hallottakról. Az anyag pl. több száz korabeli fénykép, okirat, kézirat, könyv, nyomtatvány gyűjtött és digitalizált elemmel van kibővíve, melynek jelentősége abban áll, hogy vizuálisan is ábrázolja a 20. század első kétharmadának életét. Az anyagot a hetési Göntérházán 2012-ben megelevenített aratást és gépcséplést bemutató képi összeállítás zárja.

A Lendva-vidék néprajza c. anyag annak a hosszútávú munkának a kezdete, mely e térség monografikus néprajzi áttekintését tűzte ki célul. Ehhez azonban több fejezetnek kell még elkészülnie, pl. a történelmi néprajzi anyag áttekintése, újabb kiegészítő gyűjtések elvégzése, szükségeltetik hozzá a bibliográfia folyamatos frissítése és kiegészítése, az újabb ide vonatkozó néprajzi kutatások eredményeinek számba vétele és összegzése, stb. Ezért a nyomdai megjelentetés még nem esedékes, viszont a világhálón való közzététel, ami időszakos módosításokra is lehetőséget biztosít, annál inkább. Ezek tükrében fogadják a kéziratot, mint egy elkezdett, de le nem zárt monográfia anyagának részfejezeteit.

Lendva-vidék kutatástörténete

Lendva-vidék néprajzi tárgyú kutatásai a 19. Század második felében kezdődnek. Ahhoz, hogy ezeket összegezzük, szükséges volt a fellelhető, korábban már összegyűjtött adathalmaz felkutatása és számba vétele. Az elkészített bibliográfiában, ill. a kutatástörténetben utalás történik arra, hogy a nyersanyag bizonyos hányada nem publikációkban található, hanem különböző adattárakban. Ezek a kutatások elengedhetetlenül fontosak ahhoz, hogy időben is teljes képet kapjunk kutatásunk tárgyról és helyszínéről. A leggyakrabban ugyan nem szakmailag irányított kutatásokról van szó, főleg a 19. századi, 20. század eleji írott forrásoknál (és soroljuk ide az egyéb anyagot is, mint a fénykép, a rajz), de ennek ellenére olyan egyedi közlések állnak rendelkezésre, melyek ma már pótolhatatlanok. A tárgyi ingó ill. ingatlan hagyaték ugyan rendkívül fontos, de gyűjtése jobb esetben múzeumi tevékenység. Lendva-vidékre vonatkozóan két nyilvánosan is hozzáférhető korpuszt tartunk számon: az egyiket a muraszombati,¹ a másikat a lendvai² múzeumban tárolják, részben kiállítják. Rajtuk kívül a dobronaki és a kapornaki tájház szolgáltathat anyagot, ill. a budapesti Néprajzi Múzeum. A magángyűjtemények,³ hagyatékok számbavétele még nem történt meg.

Másodlagos forrásként használhatjuk a 19. sz. végétől Lendván megjelenő sajtót: az Alsólendvai Hiradót, a Délzalát, az Alsólendva és vidékét, a muraszombatban nyomtatott Muraszombat és Vidékét,⁴ a csáktornyán nyomtatott Muraközt⁵ és 1958-tól napjainkig a részben már digitalizált lendvai Népújságot, a lendvai Muravidéki Magyar Rádió és a magyar TV-műsorok

¹ Pomurski muzej Murska Sobota, főleg Vlasta Koren gyűjtéseinek köszönhetően.

² Galerija–Muzej Lendava / Lendvai Galéria és Múzeum. Király Ferenc úttörőként gyűjtötte be az első tárgyakat, ezzel alapozva meg a mai gyűjteményt. Kerecsényi Edit kezdte meg a leltározásokat, majd a Szegedi Tudományegyetem Néprajzi és Kulturális Antropológia Tanszékének hallgatói folytatták a gyűjtőmunkát és a restaurálásokat, konzerválásokat, leltározásokat.

³ Pl. Gálcs István (1944–1997) grafikusművész gyűjteménye.

⁴ A lendvai, a muraszombati könyvtárban, ill. az OSZK-ban mikrofilmen, valamint digitalizált változatban olvashatók.

⁵ Mikrofilm, OSZK.

stúdiójának archivumát, valamint az alkalmi kiadványokat: könyveket, évkönyveket, folyóiratokat és egyéb nyomtatványokat, melyek a bibliográfiában szerepelnek. A kutatást megkönnyíti a Naptár c. évkönyv repertórium,⁶ és egyes számainak készülő digitalizálása, úgyszintén a Muratáj, a Lendvai Füzetek folyamatos digitalizálása.⁷ Ide sorolhatók az egyre szaporodó különböző magyar digitális adatbázisok is, pl. az OSZK MEK bázisa.

Elsődleges forrásként tartjuk számon a kéziratos hagyatékot. Ez nagy számban található a Néprajzi Múzeum Ethnológiai Archívumában, vizuális anyagot pedig a Fotótárában és Képtárában. Érdekes kutakodni az OSZK kézirattárában, térképtárában is, hiszen pl. Bellosics Bálinttól, vagy a Lendva-vidéki települések 19. századi térképeiből néhány itt található. Bellosics Bálint hagyatékának nagy részét, sokkal többet, mint pl. a Néprajzi Múzeum, a kecskeméti Katona József Múzeum őrzi, részben pedig a bajai Türr István Múzeum. Bellosics kéziratai egyébként más helyeken is előfordulnak, pl. a szabadkai Városi Múzeumban.

A Zalaegerszegi Göcseji Múzeumban őrzik Szentmihályi Imre gyűjtési naplóit. Elképzelhető, hogy archívumban, levéltárban, hagyatékban lapul még kézirat, egyéb forrás, ez azonban alaposabb, időigényesebb kutatással tárható csak fel: a marbori levéltárban, horvátországi (Csáktornya, Zágráb) és magyarországi levéltárakban (Zalaegerszeg, Budapest), a Szlovén Tudományos és Művészeti akadémia néprajzi kutatóintézetében⁸, vagy a Magyar Tudományos Akadémia Néprajzi Kutatóintézet Adattárában. Említésre méltó a több éve folyó muravidéki levéltári kutatótábor, melynek anyaga jelenleg Völgyifaluban található és kutatható.

Következő fontos lelőhely a különféle nagyobb kutatások nyersanyagai, ilyen volt pl. a Magyar Néprajzi Atlasz 1965-ös gyűjtése Kót községben, vagy a

⁶ Digitális formában is.

⁷ L. a Knjižnica Lendava / Lendvai Könyvtár honlapját.

⁸ Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Znanstvenoraziskovalni center, Inštitut za slovensko narodopisje, Ljubljana.

Délnyugat-Dunántúl mikrotájainak néprajzi kutatása, amelynek keretében 1990-ben kilenc szlovéniai településben is alapos kérdőíves helyszíni gyűjtés készült. A cédulakötegek a lendvai múzeumban és a budapesti Néprajzi Múzeumban találhatók.⁹

⁹ Sajti Zsuzsa, Szövényi Katalin és Halász Albert készítették.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Helyben házas hirdetés
és vidékre postán küldve:
Egyes évre . . . 4.—
Félévre . . . 2.—
Negyedévre . . . 1.—
Egyes szám ára . . . 10.

ALSÓ-LENDVAI HIRADÓ.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELIEN MINDEN VASÁRNAP.

HIRDETÉSI ÁRAK:
A határon gyalog egy-
sori hirdetésnek sorozatát
10 kr. időtartamú hirdetés-
nek 5 kr. helyegyenlő 100 kr.
Nyitási díj 10 kr.

SZERKESZTŐSÉGI IRODA:

Kisvárosi utca háza a lap szerkesztési és elosztási irodájának helyén állandó.

Kéziratok vissza nem adandók.

FELELŐS SZERKESZTŐK:

PATAKY KÁLMÁN és VACHOTT KÁROLY
Kiadó és lapkiadó: Károly G.

KIADÓHIVATAL:

Posta háza az előfizetők és a lap szerkesztőjének helyén állandó.

Programmunk!

Általános érzett szükségnek teszünk eleget, midőn városunkban lapot alapítunk. Azon okok, melyek egy vidéki lapnak fenállása mellett általában szólnak, ilyenek létezése mellett városunkban még különösen nyomós érvek harcolnak. Városunk úgy forgalmi, mint kulturai tekintetben már magában is elég jelentős központot képez, hogy vidékének ebbeli érdekei mellett külön organum harcoljon: de amellyel ethnográfiai tekintetben oly hely, hol egy feladata magaslátán álló vidéki lap a magyar nemzetiség, magyar államezeme érdekében valódi missziót teljesít.

Lapunk alapításának indoklottsága mellett tehát felesleges sok szót szaporítanunk. Az alábbiakban főbb vonásokkal, jelöljük a módokat, melyek szerint feladatunkat megoldhatónak véljük.

1. Vezérezkünkben első sorban városunk és vidékünk érdekei képezendik megbeszélés tárgyát és őrizkedni fogunk tőlük azon korlátokat, melyek e tekintetben a vidéki sajtónak feladata megszab és általános, országos érdekű dolgokat — melyeket a fővárosi sajtó per longum et latum meghány — e helyen — mint a

vidéki sajtóban szerkesztéssel látjuk — előhozni nem fogunk, csakis annyiban, amennyiben a társadalmi és egyetemes érdekek, vagy városunk és vidékünk érdekét különösen érintenek.

A jelzett korlátokon belül városunk és vidékünk érdekeinek — kulturai szükségletei mellett — különösen gazdasági viszonyait, az itt feltételeket, azok orvoslási módját kiemelve érdekelni fogunk.

Programmunk a higgadt tárgyilagosságra!

Kerülni fogjuk a vidéki sajtó egy részében annyira lábra kapott, bírálat nélkül mindent magasztaló pangyircsú iránnyt, hanem a közigazgatási közegek és általában a hatóságok intézkedéseit objektív bírálattal vesszük, mellőzni fogjuk a vidéki sajtó tekintélyét annyira alacsony módok külső öcsérlési rendszert, melyben csak személyi tekintetek irányadók.

Előttünk az ügy érdeke és nem a személy lesz irányadó!

2. A vidék érdekeinek szemmel tartására gondoskodtunk kellő számú levelezőkről.

3. Vidékünk érdekei mellett a megye

— mint arra kiható különös figyelembe fog részesülni.

4. Tárczarovatunk szórakoztató élelményéről fogunk gondoskodni: mi annyiban módunkban álland, hogy e tekintetben avatott tollú barátokat sikerült lapunk számára megszerezni.

Munkatársaink sorából kiemelhetjük: Vachott Sándorné ó nagyságát, mint országosan ismert jeles írónót, dr. Bartha Gyulát, E. Dervarics Kálmánt, dr. Józsa Fábiant, K. Hajós Mihályt, Kelez Gyulát, dr. Király Márt, Sissovich Károlyt stb. Alsó-Lendván, továbbá a fővárosi több általános ismert írókat.

Lapunk megjelenik minden vasárnap, előfizetési ára: egész évre 4 ft, félévre 2 ft, negyedévre 1 ft.

PATAKY KÁLMÁN
VACHOTT KÁROLY
felelős szerkesztők.

Alsó-Lendva, 1889. január 12.

Alsó-Lendva és vidéke, mely különösen gazdasági kincsek tekintetében egy-egy képző házuk leggyaradabb vidékének, évszázadokon keresztül elfeledett — hogy ne mondjuk — mellőzött gyermeke volt hazájának és megyéjének. Van e megye-

TÁRCZA.

Modern házasság élet.

Francia eredeti után.

Kényelmes berendezett teremben reggelint ott a férj és nő, a férj rózsás kedvben, mosolygó arcával, neje díszes csipkékkel szegélyezett reggeli pongyolában, s rendkívül unatkozva.

A férj lassanként szűzesölgetve kávóját így szól: Írtam a mamának, hogy pénteken vagy szombaton elutazunk.

A nő megütközve visszatartja csészéjét, melyet már szájához emelni akart. — Mit mondasz?

— Hogy pénteken vagy szombaton elutazunk, — szól a férj meglepetve, — csodálkozni rajta? hisz már rég el volt határozva.

— Elhatározva? — Mond ingerülten a nő, — még eddig nem is említted.

— Persze, hogy el volt határozva, haláltagos bár, mint más években, hiszen soha sem szoktunk a nagy versenyek után nyolc napnál tovább maradni Párisban. — különösen ily hö-

— Elhagyni Páriszt ez évadban? hisz ez boldogság! — viszonya a feleség.

Bolondilag az, hogy el akarok utazni Párisból július 2-án, — szól hevesen a férj, — mikor más években rendszerint június 15-én szoktuk Páriszt elhagyni? Ah! ez mégis erős dolog.

— Jó, hát utazni ha tetszik, de én maradok.

— Hogyan, te maradsz? — szól megütközve a férj. — Hogyan értem ezt, — tevé hozzá nyugtalanul.

— Ugy hogy én nem akarok dideregni valamely vad vidéken, — viszonya idősebb a nő.

— Dideregni? Hallottad ezt Istentem? — mondá a férj éhez emelt szemekkel.

— Kérlek ne tréfálj vallási dolgokkal, — hangzik sógora hangos a válasz.

— Jól van ezután hit nem tréfál a vallással! De szólj kicsinyen akarom: volent jönni vagy nem a tengeri fürdőbe? kérdé határozottan a férj.

— Ugyan, hagyd el az ily écselyes kedélyeskedést. Hallottad valaha télen hogy kis-écséknek nevezik volna? viszonya a hölgyeknek.

— Nem, s abban igazad is volt, mert rám nem igen illelt, míg . . .

— Jajrad meg tehát, hogy én soha sem kényeztetlek, — szól később melósággal neje. Azt nem is tudod helyesen, mert én még nem vagyok oly idős, hogy egy kis kényeztetés rám ne férjen, s nagyon jól is eszik.

— Jól eszik? — Ah mily utatós! hangzik a válasz.

— Szerencsére nem mindig gondolok így — viszonya a férj mindig udvariasan.

— Folytasd csak! gonyolódni, tapodni találgatni érzéseimet.

— Ma tisz kedvedben vagy kedvesem, — viszonya a férj mindig udvariasan.

— Mit art az nekod, ha a tenger partján leszel, és pedig itt maradok, akkor legalább nem hiányoztat rossz kedvem.

— Kétször kis elhanyagoztatott gyermekek csak fél tíze forintot annyit jótartanak, hogy felegetésüket nem vesztet komolyan?

— Nem? — viszonya a kis feleség nyugtalan. — No jó, tudj csak pénteken s megfogod látni!

— Kedvesem pénteken el fogunk utazni, — viszonya komolyan a férj, — a látszat, mint megrendeltél a 5 en elfoglaltad; ha előbb mozdított volna, hogy pár napig még Párisban akartam maradni, talán bele egyetemen volna, de most már késő.

1897. évi
2. évfolyam.

ALSO-LENDVAI KÖZVETLEN
Hírlap és Könyvtár
Névtárlapja
1898. évi 2118. sz.

1898. 1-23

Alsó-Lendva, 1898. június 12.

2598

24. szám.

A lap szerkesztése szerkesztő
bizottság felügyelete alatt
A. Lendva Ter-
mőltér, az alábbiak által,
nyitások és hirdetések pedig a
kiosztószolgálatokhoz tartozó
Erdő Vas-utca külsőre.
Hirdetések jutányosan
számoltatnak.
Kiosztók nem adnak vissza.

DÉLZALA

Társadalmi, közművelődési és közgazdasági hetilap.
Megjelenik minden vasárnap.

Hirdetési árak:
Egy sor 4 fr.
Egy sor 2 fr.
Egy sor 1 fr.
Egy sor 10 fr.
Hirdetési előfizetési árak:
Hirdetési: a hirdetői díj
az a Hír. Tár. díj, Eke-
B. Fischer A. B. és Goldberger
W. A. hirdetői díj, Breda
Moser Breda hirdetői díj

A helybeli és járási hatóságok, az alsó-lendvai községi és közigazgatási egyesület, az Alsó-Lendva-Vidéki Takarékpénztár Részvénytársaság hivatalos közlönye.

A testedzés.

Mens sana in corpore sano.

A közérdek ritkán találkozik össze oly feltűnően a magánéredkekkel, mint éppen a testedzés kérdésében.

A testedzés rendszeres gyakorlása nemcsak a közegészségügy sikerét biztosítja, hanem a hadsereg értéket növeli, — de az egyedet is fokozott mértékben képessé teszi a külsőlegesen tartós teljesítésre.

A testedzést, mint közigységet a hazafiság, — mint magánügyet pedig a saját és hozzátartozóink érdeke, tehát eszünk és szívünk parancsolja nekünk.

Igaz, hogy ez a kérdés, mint közigysé az állam munkásságát is megkívánja, — de a gyökeres megoldás csak a saját hatáskörünkbe esik.

Az állam az adott viszonyokhoz képest a téren hol kezdeményez, hol fejleszt, hol lépést tesz, — de vajon mit tett e téren az első sorban és legközvetlenebbül érdekelt fél, a társadalom?

Nézzünk körül a megkapjuk rá a feleletet! —

Saboya testfel, fásult kedéllyel és kevés tudással lép ki az „állagunk”-nak képzett ifja az életbe.

Természetes tehát, hogy a megletti férfi

energia nélkül úgy, a hogy, végzi napi teendőit egyedül a kényelmetlenség behatása alatt.

Innen van az, hogy társadalmunk beteg a hogy nálunk közelet tulajdonképpen nincs.

Jól van-e ez így? Nem-e életű szükségünk van a javításra?

S mégis alig történik valami is e részben, bár mindenki érzi, hogy ez az állapot tarthatatlan!

Oh van az angol társadalom, mely kötelességének a testedzés ügyében mindenkor fényesen megfelelt.

Az angol józan nép, mert van életük érdeke a praktikus dolgok iránt.

Az egyed egészsége Angliában ép oly fontos dolog, mint az erkölcsi és anyagi tőkék szaporítása, — az azonos a nemzet büszkesége.

Képzésének első éveiben már tapasztalja a gyermek a testedzés fontosságát, miről kinn az életben is meggyőződést szerez.

Nemcsak szüntelen elterjedt folyóirat, de a hatóságok és egyetemek által terjesztett füzetek is a bajok megelőzésére oktatják a községet; az első segítségnyújtás intézménye is Angliában találta legelőször a polgárt.

Emlékük-e az egyesületeket, melyek végelken szora a testlőrő fejlesztést tűzte ki célul?

Állam és társadalom nem versenyben erejük nagy részét ezen ügy felvirágoztatására fordítják.

Innen van az, hogy az angol ifjat mint kész embert találja a nyilvános élet; teljes tetterével, józan gondolkodással; — a egészség, szatnyaság és fásultság ott ismeretlen fogalmak!

Innen van az, hogy a közélet Angliában pezseg, hogy a társadalomnak fényes van közveleménye, mely döntő súlyjal igazítja az állam ügyeit!

A tagyogó példát Franciaország és Németország már követik a az eredmény már is meglepő!

Csak éppen a mi érzékünk tompult volna el annyira, hogy nem tesszünk semmit ezen a téren, a hol alapját vehetjük meg magunk és közéletünk reformjának?

Az államtól méltán elvárhatjuk, hogy kötelességet az ifjúsággal szemben teljesítse, de több okkal elvárjuk a társadalomtól, hogy döntő akcióra határozza el magát, pótolván egyelőre azt, a mit ifja korunkban nélkülözünk: a test rendszeres edzését!

E téren mi is csak azt tartjuk helyesnek, a mit már a legnagyobb magyar hirdetett, hogy egyesüljünk a közös cél eléérése!

A testedző egyesületeknek főfeladatuk:

TÁRGZA.

Az elmaradt papucs.

A „Délzala” eredeti társaja

Azt hitte Gerő bá, hogy bele hal a székbe, mit szíven ejtett Pálly Zoltán azaz, hogy Savary Matildot vezetve oltárhoz op pünkösdkor, esztendő-
lign annak a napnak, mikor neki lett szent igéretet.

De aztán Gerő bá hozza gondolt, erős-
köz hozza, mert tudta, hogy Pálly Zoltán csak pénzhasználatát csinál, parti, mire adósságnak kény-
sérték. Ket er előtt hoven udvarolt neki Bartos Károly, Zoltán jósarója. Ez nem meglehető jó szemmel, hogy őt kiskarja ütni a nyereghől és bele kötött jó barátján, Károly megértette a szer-
tes csajtát és követte Pállyt. A kötelező pöröl jert. Három hétig hordotta a sebet, mely idő alatt Bartos meg zavartalanabbul, az igna, meg erebony-
telenebbul udvarolt báknak. De a ket fiatal ember-
ből hatáso ellenség lett. Zoltánnak ez ellenfelet akarta most bizonyítani felhasználni. Kérdette az-
i vesen fogadni udvarlót és Olmet Clarje szegier cselekedte Pálly esküvére előtt el is jegyeztette magát Bartosnak.

De aztán kitérőhözveten gondolt arra, hogy mit eslekedett. Bústa elhatározását, szecette volna Bartossal való viszonyát szétlőni egyszer és mindenkorra, a jegyzőúrát viszonozni és a községen hívó emberek arcaiba koczogni: Nagy boldog, monja, hize en ki nem állhatom magat. Megette

volna, de félt, hogy koczogni fog rajta a világ. Mit történt ő a világgal? De azt is tudta, hogy a világgal együtt fog koczogni Pálly Zoltán is. Ez az a tudat tette erőse Gerő bá és koczog-
sértette, hogy az oltárhoz koczogni a szentek előtt, melyet Pálly iránt szentelt.

De mikor állapott a templomból és férje a koczni segít, ottan hangon szövegű néki:

— Nagy hümm van, megyünkinn, de érem, hogy nincs raj bimboszáson.

A férj részvétel, szeretettel kérde a feladat-
hatlan veit és bá kitérőhözveten rugta oda Ka-
rolynak a gyűlölt szavakat:

— Meg mindig szeretem Pálly Zoltánt.

A férj kissé megszeppent, de éppen nem ha-
totlak ottakölög a szavak.

Flegmatikusnak felele:

— Majd kívéri kis feleségjéből!

Bá látna, hogy legközelebb hatást sem tették férjre a kíméletlen szavak, szereteti volna fel-
kötött:

— De en nem akarom közele a fejemből, mert egyelőre én szeretem. De pedig nem, kit ferjemnek nevezek, nem fogom szeretni soha!

De hallgatott a csak ajkát harapja. Ottan azonban folytatni akarta a beszéd, mikor a vendég-
sereg elcsobolt.

— Nyilván a karját, monjani a kettőre.

Leukte egy fe alatta padra.

— Károly monda engedelmesebb hangon, bocsánat meg, ha szavaimmal megbántottam volna.

— Engem legkevésbé sem bántott de a szavai feladatát nem költötték, csak szavaimat.

Az asszony felugrott.

— Szemlélhet? Arra nincs szükségem.

— Szerelmesnek meg nem koczja.

— Am legyen, igaz van, nem kíváncsi és legutolsó egyedül, meg belekötöttim szövegű, meg is fog kímélni tőle.

— Minden hümmnyel, csak arra figyelm-
tetem, hogy azok a férfak, kik jogukban nem respektáltaknak, miszt keresek azt, mit nejeiktől elcsipeni nem képesek.

Három hét mult el azóta a e három hét alatt szüntelen e szavak zavartak a fiatal asszony fejét.

Nem, ez képtelenség, kiáltá magányos sa-
hajában, hogy ő miel szeressen. Miert vett volna akkor feleségül a gudog ember engem, kinek stya a tők szőlen áll? De nem akarom, hogy mást szeressen. Hat te szeretet őt, kerdő aztan önmag-
niat, mert csak akkor van jogod tőle egyannal kívánnom!...

Es a nő restelve vallotta be, hogy szereti ferjét, és főtökény re. Este mikor nyugvóra teletk, a férje szobájába koczte, szereteti volna odaszállni ferjéhez a fűtőbe szőni: Oh maradj velem.

De férje hídgy arczára békített és hallgatott. Egykor épizaka remes gondolat szálta meg.

Nyugtalanul hevert párnap, kerülte az álom, s így jutott a hozzászól gondolatra, mely kiköpte azgyasokaját.

— Talán bizony szeretni tart, van valakije.

A gondolat is sokáigra ledőlte. De aztan erős elhatározás váltotta ki gyengéjét.

Nagypápos Fálirkás Úr!

Mintán a Néptanítók Lapjában a Néptanítói Társaság felhívását olvastam, netem magamnak fényszerű és az egyes népraktásokat (a félével napokra) beosztam.

Ar így mellékeltem magam dolgot egész Zala megyében, de kiváltképp dél és délnyugati részeken vannak szokások (Bátkönyv, Alcsó-Lendva, Gyertyános, stb.), de egyesek, mint pl. a Luca-napi szokások, azok, hogy tudom, Zalaán kívül is ismeretesek. Később azonban nem, mert pl. Pápa részén, Devecseren s egész Vágyon megyében nem igen ismeretesek, mivel pedig abszolút nem is tudnak róla. Hay azonban ar így mellékeltem dolgot mégis határozott helyhez képest, meg kell jegyezni, hogy gyűjtésük a Bátkönyv és Lendva körül fekvő részeken sokkorál a hal mellett a szokások egyformán egyesek ar egész részeken. S hogy még bizonyosabb legyen a dologban, a részről különbség pontosan látszó egyenlő halgatlam ki-szertt azaz a népraktásokra nézve meggyeztek.

Feltekintettel bátorodom tehát ar így csatolt népraktásokkal beküldeni, tekintettel kérem, megismerem a Társaság nekem azt a feladat, melyben ezek megjelennék, Bátkönyv megküldeni, így szintén a megállapított díjazást is határozottan Bátkönyv küldeni.

Ha a nagypápos Fálirkás Úr jólesikene engem, hogy mely haladnapig lehet így népraktásokat még beküldeni, így, tehát, hogy még tudnék valamit gyűjteni s jóllélag beküldeni.

Karaván a nagypápos Fálirkás Úrnak

kiváló tisztelettel

Bátkönyv, 1901. dec. 20.

alacsony szolgája

901. sz. 128. Fálirkás Béla
néptanító

EA 1903. Pálirkás Béla, tanító. Zala m. 1901-1902. Község: Csáktornya és Lendva közötti falvak. A naptári év szokásai: Luca-nap, karácsony, stb. Megjegyz.: 1901-1902 dr. Sebestyén Gyula hagyatékából.

Ésk. 1914. IV. 26.

Csáktornya. II. tanítóképző intézet

EA 10 272

Népköltési Gyűjtemény

Gyűjtés helye: Alsólendva

Gyűjtő: Toma Károly

II. éves tanítóképző-intézeti növ.

EA 10272. Toma Károly, II. éves tanítóképző-intézeti növ. 1914. Csáktornya.
Gyűjtés helye: Alsólendva. Népköltési gyűjtemény.

Érk. 1914. IV. 26

EA. 934

Csáktornya. All. tanítóképző.

Népköltési Gyűjtemény.

(Gyűjtés helye Lendvahosszúfalu,
u. p. Kislendva, Zala m.)

Gyűjtő:

Szöke József

Tanítóképző intézeti III. éves
növendék.

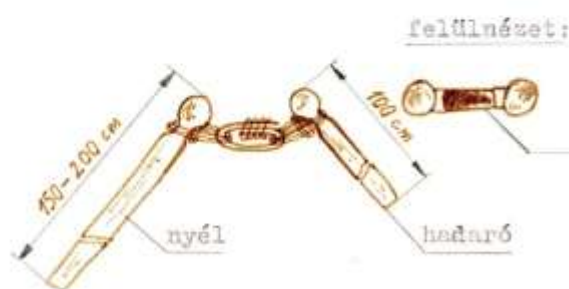
Csáktornya,

Zala m.

EA 934. Szöke József, tanítóképző intézeti III. éves növendék. 1914. Csáktornya, Zala m. Gyűjtés helye: Lendvahosszúfalu. Népköltési gyűjtemény.

Itt ún. "horvát" csépet használtak /értse: vend csép/.
 A magyar cséptől annyiban különbözött, hogy a hadaró
 és a nyél kapcsolása egyszerűbben volt megoldva. Igaz,
 így nehezebb volt vele csépelni, a cséplés technikáját
 tanulni kellett. Aki ügyetlen volt, megütötte a könyökét.
 A hadaró 1m hosszú volt, 30-50 centiméterrel rövidebb,
 mint a nyél. Ettől függetlenül a csép nagysága a
 cséplőtől függött.

(1,2,3)

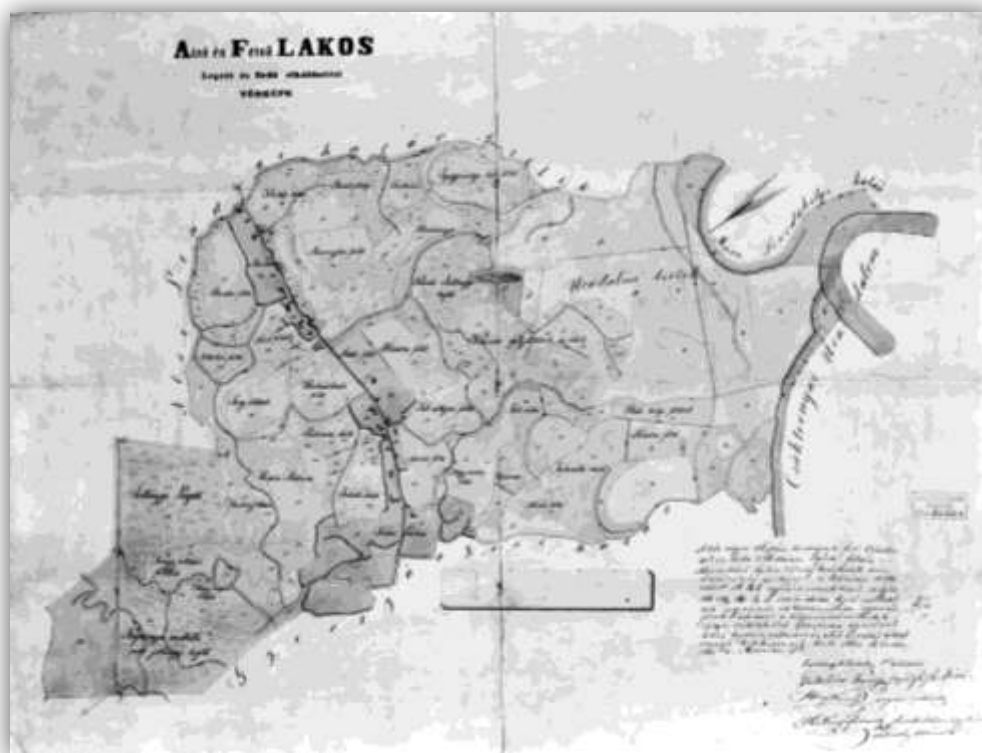
Ha elszakad a bőr,
 hamar ki tudták
 cserélni, akár a
 helyszínen is.

Halász Albert
 1990. július 10., 11., 12.

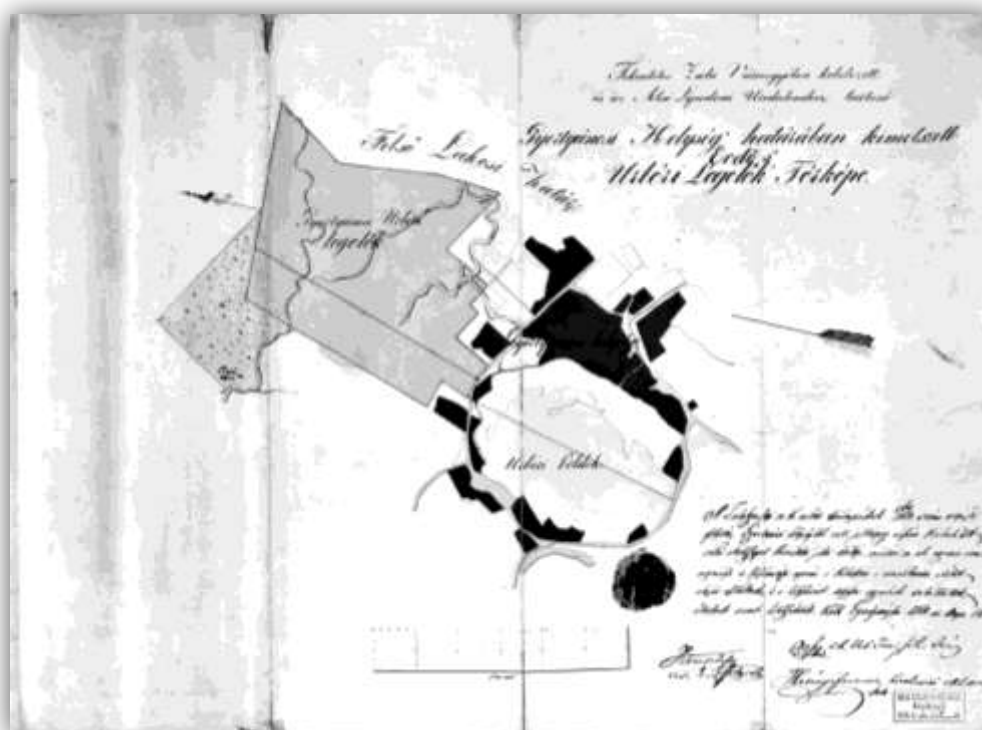
Délnyugat-Dunántúl mikrotájainak néprajzi kutatása

Képanyag található még a muraszombati múzeumban, a zalaegerszegi Göcseji Múzeumban, a nagykanizsai Thúry György Múzeumban. Figyelemre méltó a neves Muravidéki fényképész, Jože Kološa-Kološ¹⁰ hagyatéka, amit a muraszombati múzeum őriz.

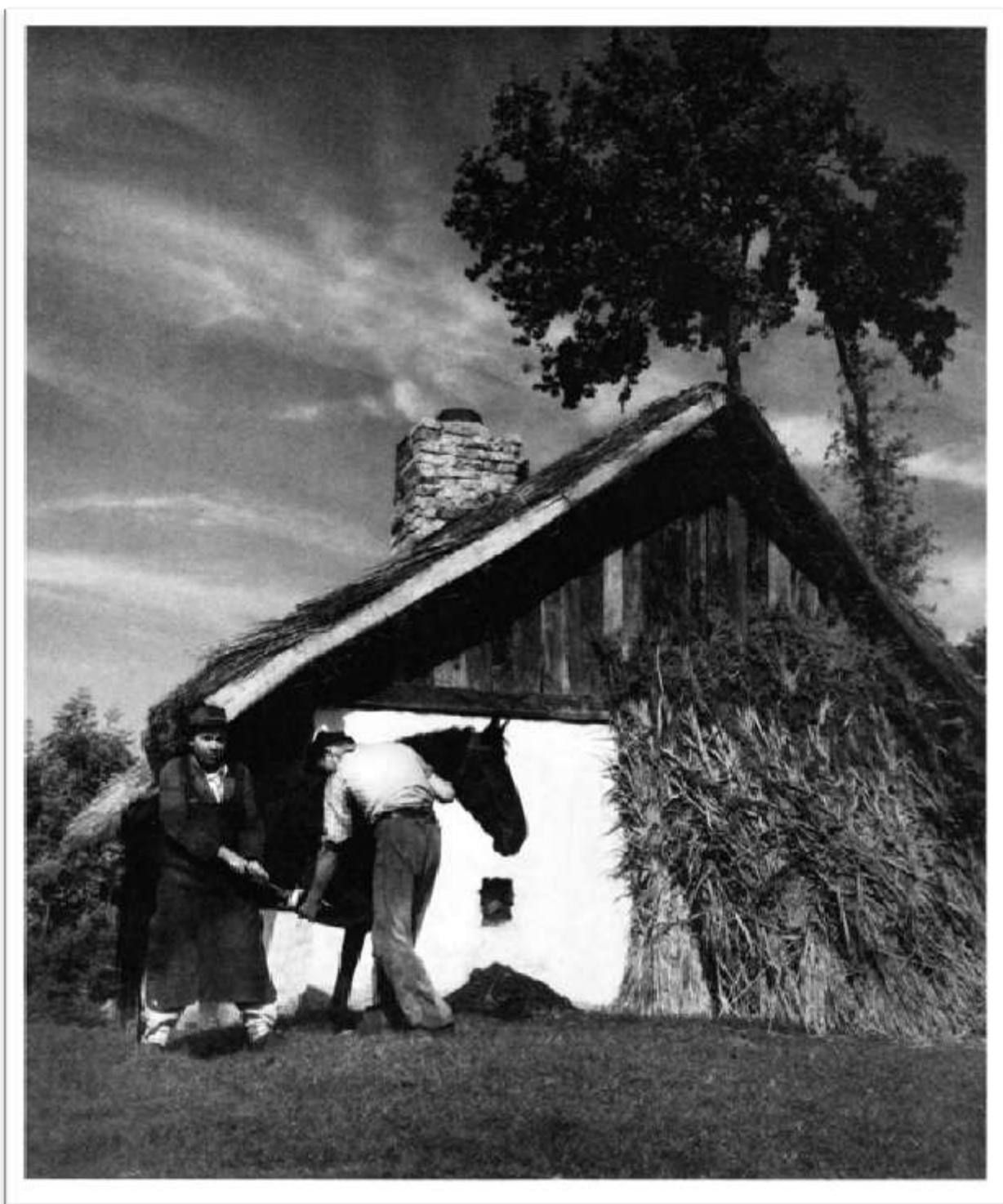
¹⁰ Kološa 1990.

„Alsó és Felső LAKOS Legelő és Erdő elkülönítési TÉRKÉPE”, 1865 (?).

„Gyertyánosi Helység határában kimetszett Erdő 's Urbéri Legelők Térképe”, 1860.

Halász kovács munka közben. Felsőlakos, Halász Miklós. Kološa 1990.

A forrásanyag felkutatása és számbavétele ugyan a jelen kutatás tárgya, szétszórtsága azonban indokolná, hogy digitalizált formában egy helyen, pl. könyvtárban, vagy internetes adatbázisban elérhető legyen a kutatók számára.

Az adatbázisok szemelvényei

A Néprajzi Múzeumban őrzött többnyire kéziratos anyag, (korabeli) településnevek szerint Lendvavidék és Hetés, ill. azok vonzáskörzetére:

Alsólendva, Alsólakos, Bántornya, Bánuta, Bödeháza, Csáktornya, Csentevölgy, Gáborjánháza, Göntérháza, Kapca, Kámaháza, Kót, Lendvahidvég, Lendvahosszúfalu, Lendvavásárhely, Petesháza, Szíjártóháza, Völgyifalu, Zalagyertyános, Zalahosszúfalu.

A Néprajzi Múzeumban őrzött rajzgyűjtemény, (korabeli) településnevek szerint Lendvavidék és Hetés, ill. azok vonzáskörzetére:

R.6100/b, Zala m. Régibb vend női viselet. Tusrajz. Bellosics.

R.6663, Alsólendva. Vendek. Színezett fényképnagyítás

R.11870, Alsólendva. Köténydisz. Tollrajz.

R.16.005, Gyertyános. Himes tojás. Tempera. Pásztor Márta.

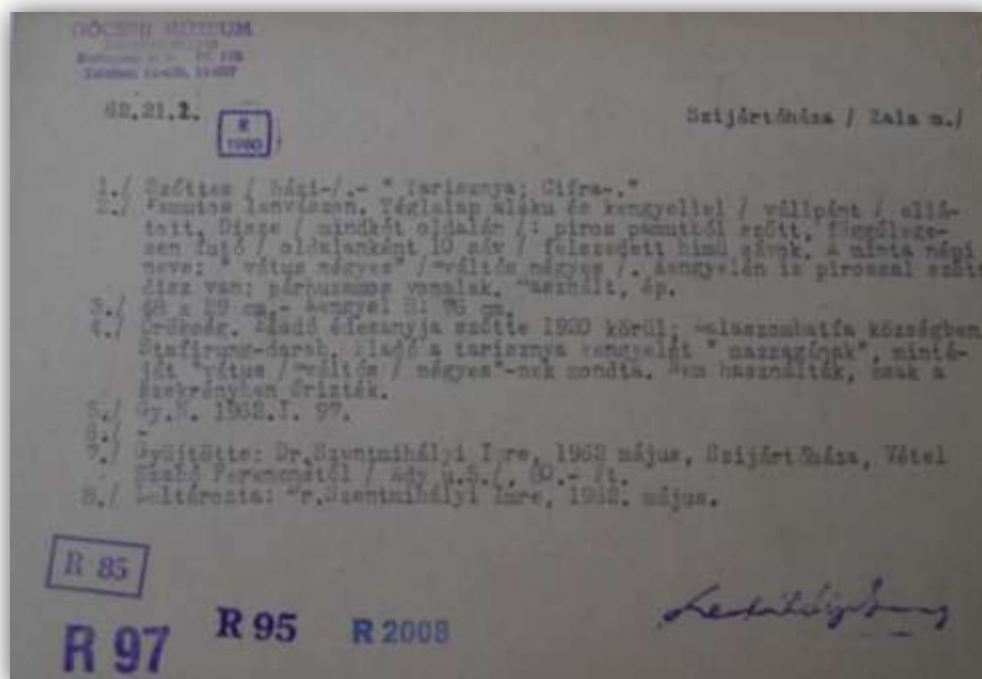
R.13.171, Hetés. Férfi viselet. Tollrajz.

R.13.172, Hetés. Női viselet. Tollrajz. B. B.

R.19.453, Hetés. Férfi haj és kalapviselet. Tollrajz. B. B.

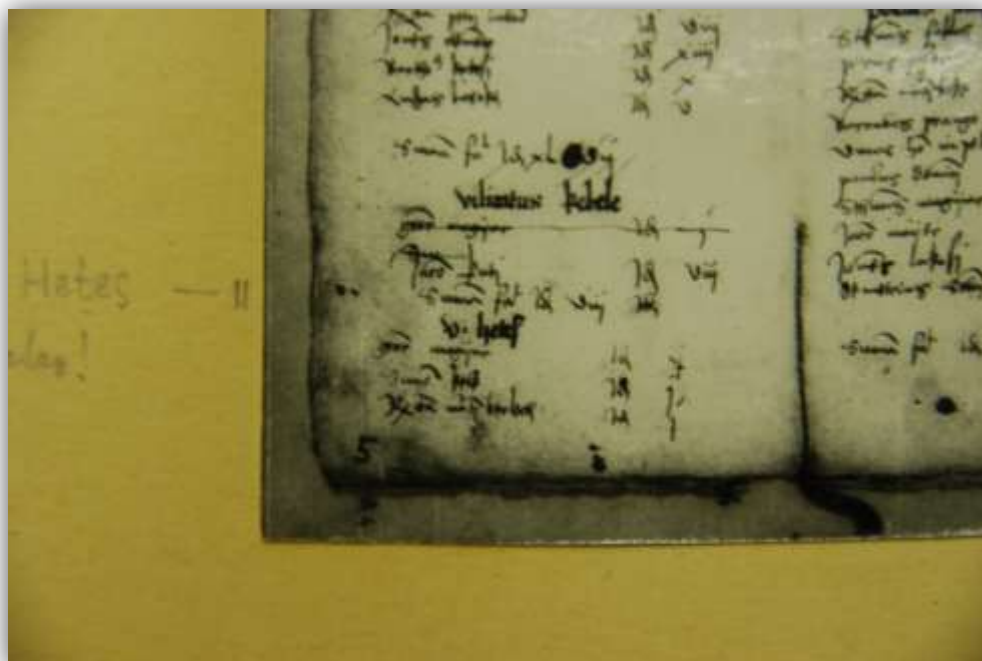
R. 15. 859-15.862, Petesháza. Himes tojás. Tempera. Pásztor Márta

A Zalaegerszegi Göcseji Múzeum fényképtárát teljes egészében közöljük. A főleg szőttesek és textíliák katalóguscédulái digitalizálva vannak, mintegy száz erre a területre vonatkozik. Ezek ebben az anyagban, tekintettel terjedelmükre, nem szerepelnek.

Leírókarton, Göcseji Múzeum, Zalaegerszeg

A múzeumban a zágrábi levéltár Hetésre vonatkozó első említései dokumentumjainak a másolatát is őrzik.

A Bánffyak bortizedlajstroma 1510-ből. Itt már olvasható a v[illicatus]. Hetes.

A közvetett, első néprajzi források Lendva-vidékről általában a különféle útleírások, népszámlálások, statisztikák, összeírások, vizitációs jegyzőkönyvek, hagyatékok,¹¹ boszorkányperek leírásai, egyéb levéltári dokumentumok és hasonló írott források között keresendők. Nem néprajzi források, ám az életet befolyásoló tárgyak közé tartoznak a szinte a viselethez tartozó különböző imakönyvek, vagy a rongyá olvasott ponyvanyomtatványok, különböző kalendáriumok. Ezek ma is gyűjthetők, többségük a 19. századból, 20. század elejéről származik.

Név szerint három jeles személy, Nemesnépi Zakál György (1762–1822), Plánder Ferenc (1796–1867)¹² a vidék őrsegi részéhez szolgáltatnak adatot, kortársuk Kossics József 1788–1867¹³ pedig a vendekhez¹⁴ és a vidékhez. Ide tartoznak még az első térképek, fényképek és rajzok is.¹⁵

Alsólendva a középkorban a kultúra, az irodalom egyik fellegvára, főleg a Hoffhalter vándornyomdász által nyomtatott Kultsár György prédikátor nagyhírű protestáns könyvei miatt.¹⁶ A török időkben is nagyobb történelmi jelentőségű város ismét a 19. század derekán kap fontos szerepet.¹⁷

Fejlődése az 1867-es osztrák-magyar kiegyezés után, az 1869-es esztendővel kezdődik, amikor járási székhely lesz. Ennek következményeként itt számos állami intézmény jön létre, mint szolgabírói hivatal, járásbíróság, körjegyzői hivatal. Megnyitja kapuit a takarékpénztár, állami erdészeti hivatal, pénzügyőrség és csendőrség létesül, polgári iskola épül. A lakosság növekedése

¹¹ Pl. az eddig keveset kutatott Bánffyok hagyatéka.

¹² Ill. Zakály, Szakál. Paládi 1985., Barcsai 2000.

¹³ Ill. Kossits, Kossics, Košič. Bagonya (Bogojina), 1788. 10. 9. – Felsőszölnök (Gornji Senik), 1867. 12. 26. A vendek néprajzának egyik első kutatója. L. m. Szinnyi 2000, Kenyeres 2001, ill. pl. Marija Kozar Mukič, Francek Mukič, Jože Vugrinec, Vilko Novak, Lukács István és mások ide vonatkozó írásait. A róla szóló bibliográfia rendkívül gazdag.

¹⁴ A vend kifejezést a korabeli szóhasználatnak megfelelően alkalmazzuk azokban az esetekben, amikor a források a szlovéneket vendeknek jelöli. A kifejezést nem pejoratív, vagy sértő szándékkal alkalmazzuk.

¹⁵ Bővebben pl. Kósa 2001., Mohos 2002., 168–174. p., Bíró 2003., Bencze 1986., stb.

¹⁶ Gyakran az impériumok útvonalán, néha határain található, a magyar történelem szempontjából főleg a magyar nyelvhatár kialakulása óta a peremén fekvő Alsólendva a történelem során hol kisebb, hol nagyobb jelentőséggel bírt. Fontos szellemi gócpontként is számon tartották, gondoljunk csak pl. azokra a szerzőkre is, akik a 16. században itt alkottak (Ráskai Gáspár, Tőke Ferenc). L. m. Göncz 1996, Halász 1998.

¹⁷ A térséget markánsan meghatározó Bánffy család 17. századi kihalása után nem folytatódik a város jelentőségének növekedése, sőt, bizonyos hanyatlás tapasztalható a 19. századig. L. m. Göncz 2003.

miatt pezsegni kezd a civil társasági élet, sorra alakulnak a legkülönbébb egyesületek, szervezetek, egy szóval, Alsólendva hamarosan ismét jelentős központ lesz a régióban.¹⁸ 1890 októberében a városba begördül az első vasúti szerelvény, összekapcsolva azt Magyarország más vidékeivel, és a nagyvilággal.¹⁹ Fontos volt ez nem csak a gazdaság, hanem a kulturális javak áramlása miatt is. Máig emlegetik errefelé, hogy a helybeliek azt mondták a kor technikai csodáját, a gőzölgő mozdonyt és a vagonokat látva, hogy „Húzza a sparhet a sifonyert”. A 19. század elejéhez képest a lakók száma többszöröződik, meghaladja a kétezret. Nem a szaporulat miatt, hanem mert a városba egyre többen költöznek közeli és távoli, főleg a járási székhely státusa miatt megnő a hivatalnoki réteg, amely városi, polgári életet kíván folytatni. Megkezdődik a város polgárosodása: a gazdagabb lakók pazar lakóházakat építenek, középületeket emelnek – iskolát, templomot újítanak fel, ekkor épül a zsinagóga is, hiszen jelentős, kereskedelemmel foglalkozó zsidó közösség él itt, melynek tagjai rányomják a pecsétjüket a város arculatára.

Alsólendvai képeslap 1897 felirattal.

¹⁸ L. m. Šimonka 2003, Fúss – Pataky 1996.

¹⁹ Kovács 2003.

A magyar néprajz intenzívebb fejlődésével egyidőben, a 19. század második felében Alsólendváról is megjelennek az első leírások.²⁰ Ugyan még nem beszélhetünk néprajztudományról, azonban a vidék jellegzetességei úgy látszik igen hamar az érdeklődés központjába kerültek. Az elsők között Udvarhelyi Gyulát említhetjük, aki már 1879-ben írásban foglalkozik Alsólendvával.²¹ Az alsólendvai Polgári fiúiskolának az 1872–1919-es időszakban többek között Udvarhelyi Gyula nevezetű iskolaigazgatója is volt.²² És valóban, az Alsólendvai magyar királyi állami polgári fiúiskola ünnepélyes megnyitásán, 1872. november 18-án tette le esküjét a tanári testület is, amelynek Udvarhelyi Gyula is a tagja volt. Az iskolaigazgatói tisztséget 1879 és 1880 között viselte.²³ Keszthelyen, mint polgári iskolai igazgató, jegyző, az 1883-ban megválasztott helyi ipariskolai felügyeletet gyakorló bizottság alelnökeként bukkanunk ismét Udvarhelyi nevére, aki az 1884-ben megnyitott első keszthelyi ipari iskola első igazgatója lesz.²⁴ Az említett név feltehetően mind egy személyt takar, aki a Magyar Nyelvtan. Polgári és elemi népiskolák I. és II. oszt. számára. című, 1889-ben Budapesten kiadott mű szerzője is.²⁵

Szántó (Fülei) Károly²⁶ földrajzi, történelmi összefoglalóval jelentkezik 1883-ban a Földrajzi közleményekben. Ő szintén az Alsólendvai magyar királyi állami polgári fiúiskola igazgatója, mégpedig 1880–1881 között, időrendben közvetlenül Udvarhelyi után. A székelyudvarhelyi származású, ekkor harminc éves fiatalember, a földrajz és történelem bölcsészdoktora, előtte a csáktornyai polgári fiúiskola tanítója, lendvai igazgatósága után pedig 1881-től a lőcsei állami felsőbb leányiskola igazgatója.²⁷ Ő cikkében már említi a néprajzi

²⁰ Kővári pl. már 1876-ban közöl mondát Attila királyról, melyet Kámaháza pusztára lokalizál, és feltehetően a mai Szlovéniában található hetési faluról, Kámaházáról (szlovénül Kamovci) van szó.

²¹ Udvarhelyi 1879.

²² Szűnyogh 1998.

²³ Füss – Pataky 1996. 37–41. p.

²⁴ Veér Miklós 2004.

²⁵ Szinnyi 2000.

²⁶ Szántó 1883.

²⁷ Szinnyi 2000.

sajátosságokat is. Leírja, hogy az itteni lakók igen babonásak, pl. harangoznak a jégeső ellen, az építészetük jellegzetessége a kerített ház, a szalmatető és a kémény nélküli házak, azaz a füstökonyha. Főleg a viselet ragadja meg, mely idegenszerűnek tűnik neki, pl. a férfiak viselete nem különbözik más magyar tájak viseletétől, hacsak az nem, hogy a sárgás báránybőrből készült ködmönük derékban hosszabb és nem testhezálló, írja. Megemlíti az elmaradhatatlan bőrtarisznyát és a fütyköst, vagy a hosszú nyelvű baltát és, kuriózumként, említi a férfiaknál hónalj alatt gyakorta látott esernyőt.²⁸ Meg is jegyzi, hogy szerinte nem magyar szokásról van szó ebben az esetben. Bajuszukat kipödrök, végén ecsetforma csomót hagyva, ellentétben a vend és horvát férfiakkal, akik nem viselnek bajuszt. Az ő megjelenésük egyébként sem valami daliás, jegyzi meg. Feltűnik neki azonban a fehér női viselet, a háromszög alakú, derékon hátul összekötött kendő, a férjes asszonyok fejviselete, a pacsa, amit csak otthon vesznek le és ami helyére, a kontyra, piros, csúcsos, pántlikás sapkát tesznek.²⁹

Muravidék néprajzának kutatástörténete Szenté Arnolddal³⁰ folytatódik, kronológiai sorrendben talán őt emelhetnénk ki, mint a vidék egyik első néprajzi felfedezőjét. Őt követően a néprajzi tárgyú művek sorra következnek és gyarapodnak.

Bellosics Bálint 1867-ben Rédicsen született, apja Bellosics János, aki Borostyánkőn született 1829-ben és Alsólendván halt meg 1909-ben,³¹ kisbirtokos, haszonbérlet volt, nagynak számító, 700 hold földet bérelt az alsólendvai Eszterházy birtokon. Bellosics anyja, lánykori nevén Péntek Karolina, Felsőlendván született 1833-ban,³² apja szülei Polánc(z)ról³³ származtak és

²⁸ Nemhiába alakul át 1906-ban Wortman Béla varrodája a Hungária esernyőgyár Rt.-vé, mely a Monarchia egyik első esernyőgyára. Természetesen nem a helyi hetykebajszú paraszt férfiak divathóbartja miatt...

²⁹ Szántó 1883.

³⁰ Szenté 1898. Az Alsó-Lendvai Híradóban többször felbukkan a neve, pl. Márczius 15-ik közeledtével. Alsó-Lendvai Híradó, 1889. 2. 24., 1–2. p., 1848. Márczius 15. Alsó-Lendvai Híradó, 1889. 3. 17., 1–2. p., vagy róla néprajzi tevékenysége kapcsán Különfélék. Szenté Arnold... Alsó-Lendvai Híradó, 1889. 2. 17., 4. p. ill. Halász 1994. 27., 100. p.

³¹ Bejegyzés Bellosics Bálint leszármazottai tulajdonában lévő „A Bellosics-Bartsch család törzskönyve” c. kéziratos füzet 2. sz. lap családfáján.

³² U. o.

³³ Ma Skakovci.

Csendlakon³⁴ éltek. Bellosics anyjának e szlovén származású apja a Szapáryak jószágigazgatója volt. Bellosics szlovén származását büszkén vallotta, egyik fennmaradt levelében a Gönczi féle vita kapcsán írja: „Gönczi hiába akarja dolgozatomra sütni a teljes légbőlkapottságot, mert a mikor ő még Tótországban – onnan került le – boldogította az embereket, én már akkor vend dajka ölében gögicséltem és vend tejet szívtam, mert édes anyám maga született vend. Atyja Péntek (vend Petek) közösleges Polánczi vend szülők gyermeke volt, ki esze és tanultsága által a Szapáryak jószágigazgatójává lett s egész életén át vend vidéken Tissinán (Csendlakon, Vasban) élt. Ma is élő bátyja közösleges bundás vend ember. Nekem első dalom anyám vend dala volt s később is sokat tudtam meg tőle róluk.»³⁵ Stb.

Bellosics Bálint, már tanárként Baján

³⁴ Ma Tišina.

³⁵ Kőhegyi–Sztrinkó 1992.

Apját és családját Bálinttal együtt 1896-ban az »Alsó-Lendva nagyközség milleniumi emlékkönyve« már felveszi lakóinak névsorába. E bejegyzés szerint 1873-ban telepedtek be Lendvára. Ekkor Bálint 5 vagy 6 éves volt. 1883-ban a Budai Állami Tanítóképzőbe kerül. Itt Király Pál és majd a későbbi barát, Herrmann Antal tanárok irányítják érdeklődését a néprajz felé.³⁶ Betegsége miatt megszakítja tanulmányait és a tanítóképzőt Csáktornyan fejezi be 1887-ben. Utána 1890-ig a budapesti állami polgári iskolai tanítóképzőben nyelv és történelem szakra járt. Az egyéves tanítóképző intézeti tanári tanfolyamot 1891-ben fejezi be. Állást csak 1892-ben kap, szándéka szerint nem Csáktornyan, hanem segédtanárként Baján. A néprajzi tevékenységet itt is folytatja, a délszláv származású bunyevácokat, sokácokat is kutatja. 1916-ban tüdőgyulladásban hunyt el.³⁷

Bellosics kortársa, a nála valamivel idősebb Gönczi Ferenc 1861-ben Rádón született, 1948-ban Kaposváron hunyt el. 1880-tól a dél-dunántúli községekben tanított és gyűjtött. 1912-22 között Somogy vármegye tanfelügyelője volt, nyugdíjazása után haláláig pedig a Kaposvári Múzeum igazgatója. Érdeklődési köre hasonlóan Bellosicséhoz, kiterjedt a szlovénokra³⁸ és a horvátokra³⁹ is. Legismertebb munkája a Göcsej s kapcsolatosan Hetés vidékének és népének összevontabb ismertetése.⁴⁰

³⁶ Ezt bizonyítja Király Pál Bellosicsához írt levele is, ill. Bellosics Herrmann Antalhoz írt levelei. Báldy 1978.

³⁷ Lm. pl. Barcsay 1926., Kulcsár 1971., Báldy 1978., Fehér 1985., Sztrinkó 1986., Köhegyi–Sztrinkó 1992., Göncz 2000.

³⁸ A zalamegyei vendek 1914.

³⁹ Pl. Muraköz és népe 1895.

⁴⁰ Gönczi 1914a.

Gönczi Ferenc

A Magyar Néprajzi Múzeum adattárában található Pálinkás Béla csáktornyai néptanító néhány lapnyi gyűjtése az 1901-es, a kétévi kutatás költségeinek fedezéséért kiállított elismervény pedig az 1903-as dátummal van ellátva.⁴¹ E lapok a Luca-napi, a karácsonyi, a János-napi, a Vízkereszt-napi és a Szilveszter-napi szokásokat rögzítik. A levélből kiderül, hogy a *Néprajzi Társaság* felhívását a *Néptanítók Lapjában* olvasta. A gyűjtöttekről írja, hogy azok "...egész Zala megyében, de kivált ennek déli és délnyugati vidékén vannak szokásban (Csáktornya, Alsó-Lendva, Gyertyános, stb.)", majd így

⁴¹ Pálinkás 1903.

folytatja: “gyűjtésüket a Csáktornya és Lendva közt fekvő vidéken eszközöltem a hol ezek a szokások egyformán egyezők az egész vidéken.”

A Magyar Néprajzi Múzeum Ethnológiai Archívumában őrzik a Csáktornyai Tanítóképző Intézet növendékeitől a Folklore Fellows magyar osztálya felhívására beküldött gyűjtéseket. Ezek Sebestyén Gyula hagyatékából kerültek elő. Szőke József és Toma Károly növendékek 1914-ben gyűjtött, Népköltési Gyűjtemény című füzetekben főleg népszokásokat, hiedelmeket írtak le. Szőke a gyűjtés helyszínéül Lendvahosszúfalut, Toma pedig Alsólendvát tüntette fel.⁴²

Szőke József több kéziratát is ismerjük,⁴³ kapcsolatban állt Szentmihályi Imrével⁴⁴ is, gyűjtött tárgyai ugyanis gyakran szerepelnek a Göcseji Múzeum céduláin, melyeket Szentmihályi készített.

A néprajz helyet kapott a 19. század végén induló sajtóban is. Mindegy, hogy a hetilap Alsólendván, Muraszombaton, vagy Csáktornyan jelent meg, Lendva kisugárzó szerepe erős volt. Bellosics pl. egyaránt publikált a Muraszombat és Vidékében, mint az alsólendvai sajtóban, vagy a csáktornyai Muraközben. Mindegyik esetben az egybetartozó vidék néprajzáról van szó. Mivel az alsólendván kiadott lapok igen gazdag néprajzi anyagot közölnek, részletesebben is bemutatjuk őket.

*Az alsólendvai sajtó a 19-20. század fordulóján*⁴⁵

Alsólendva 19. sz. végi gyorsabb ütemű fejlődésének korszakában, 1889 januárjában kiadják a város első hírlapját, az Alsó-Lendvai Híradó I. Mutatvány számát. Megjelenése nem rendkívüli esemény e korban, hiszen a város

⁴² Szőke 1914., Toma 1914.

⁴³ Szőke 1974, 1975.

⁴⁴ Szentmihályi 1977a., 1977b., 1985.

⁴⁵ A »Magyar néprajzi források a 19. század végéről, a 20. század elejéről a Muravidéken / Madžarski etnološki viri s konca 19. in z začetka 20. stoletja v Prekmurju« c. tanulmány bővített változata. Halász 2010.

járasszékhellyé emelése után meginduló polgárosodás következtében minden föltétel adott a gyorsajtó működtetéséhez, akárcsak más vidéki városokban, főleg hasonló járási székhelyeken. Alsólendvának megvan a saját értelmiségi, hivatalnoki, kereskedő rétege.

Az első nyomdász, aki megveti itt a lábát, Kardos Gábor keszthelyi nyomdatulajdonos. Amint azt az első számban hirdetésként közzé is teszi, ügyfeleit Keszthelyen és Lendván is várja.⁴⁶ Ez azt jelenti, hogy két helyen is működtet üzemet. Például előtte, 1887–88-ban Balatonfüreden működik,⁴⁷ ugyanakkor Kiskunhalason is, ahol 1887. október 16-tól 1888. március 25-ig kiadja a Halasi Híradót. Ott Farkas János a nyomda vezetője,⁴⁸ aki később keszthelyi nyomdászként az Alsó-Lendvai Híradó kiadójaként és tulajdonosaként tűnik fel.⁴⁹ Mivel Kardos nyomdái igen rövid ideig működnek egy helyen, arra következtethetünk, hogy a nyomdász nem találta meg számításait. Úgy tűnik, utódja, Szabó György sem, aki 1889. április 10-én veszi át a lendvai nyomdát,⁵⁰ és Farkas János sem, aki az Alsó-Lendvai Híradó hasábjain közli, „kellő pártolás hiányában” 1890. augusztus 18-án Alsólendváról Keszthelyre költözteti a nyomdáját.⁵¹

E hírlap – fontos kordokumentumon kívül – az első néprajzi közlések lelőhelye is. Neki is köszönhetően Alsólendván és környékén a néprajzi tevékenység szinte egy időben indul meg a budapesti néprajzi társaság megalakulásával és az első megalakulási fölhívásaival. Első lapjaitól számot ad a néprajzi tevékenységről, és az első világháborúig folyamatosan közöl néprajzi

⁴⁶ Alsó-Lendvai Híradó 1889. január 12-én, Horváth–Modok 2005. A 4., utolsó lap alján is a következő szöveg áll egyfolytában: Ny. Kardos G.-nál Alsó-Lendván.

⁴⁷ Lichtneckert 1999.

⁴⁸ Horváth–Modok 2005.

⁴⁹ Alsó-Lendvai Híradó, 1889. július 14.

⁵⁰ „...helyben a már régebben fennálló és a kor igényeinek megfelelően berendezett KÖNYVNYOMDÁT f. hó 10-én átvettem s azt tovább az igényeknek teljesen megfelelően – saját cégem alatt – szakavatottan vezetni fogom.”, Alsó-Lendvai Híradó, 1889. 4. 21., 4.

⁵¹ Alsó-Lendvai Híradó, 1890. augusztus 17.

témájú cikkeket is.⁵² Ez azonban már indulásakor sem véletlen. Az első szám felelős szerkesztői Pataky Kálmán (dézsfalvi) és Vachott Károly. Kezdetben mindkettejük, majd hol az egyikük, hol a másikuk neve van feltüntetve a fejlécben a lap életének ma fellelhető két évfolyama alatt. A későbbi kiadásokban természetesen több felelős szerkesztő is sorakozik.

Ülve Pataki Kálmán, a lapszerkesztő. Egyenruhában fia Kálmán, a későbbi operaénekes.

Patakyról gyorsan kideríthetjük, hogy annak a Pataky Kálmánnak az édesapja, aki operaénekesként tett szert világhírnévre. A tenorista már Alsólendván született, ám apja 1857-ben még az erdélyi Maros-Torda

⁵² Részletesebben Halász 1994. E kiadványnál megjegyzendő, hogy a nyomdai munkálatok során számos hiba keletkezett, pl. hiányoznak a feltüntetett fényképek, lapok fejlécei, cikkek stb. A javított és bővített kiadása majd remélhetőleg helyreigazítást tesz.

vármegyében élt, és csak 1882-ben telepedett a városba. Előtte Pesten volt nevelő, majd Alsólendvára, az állami polgári iskolába nevezték ki tanárnak, ahol huszonöt évig tanított történelmet. Feleségével, a szentgyörgyvölgyi származású Molnár Máriával 1889-ben kötött házasságot. Az Alsó-Lendva nagyközség milleniumi emlékkönyve 1896 című díszes kiadvány társszerzője, a Visszapillantás a magyar nemzet és Alsó-Lendva történetére című fejezetének szerzője.⁵³ 1907-ben a vallás- és közoktatásügyi miniszter Csáktornyára helyezte át, és a polgári iskola igazgatójává nevezte ki.⁵⁴

A csáktornyai polgári iskola.

Ez azonban a sajtó néprajzos tárgyköréhez még nem hoz közelebb bennünket. A másik szerkesztőről, Vachott Károlyról annyit tudunk, hogy Vachott Sándor (vachottfalvi)⁵⁵ költő fia.⁵⁶ Vachott Sándor kortársa, jó viszonyban lévő patrónusa volt Petőfinek, akit pl. segédnek protezsált be öccse,

⁵³ Füss–Pataky 1996., Szinnyei 2000., Somogyi–Molnár 1968.

⁵⁴ Somogyi–Molnár 1968., 7. L. m. Bánfi 2006. 110–126.

⁵⁵ Szinnyei 2000., Kenyeres 2001.

⁵⁶ Szinnyei 2000. Ezt az is bizonyítja, hogy az általa szerkesztett hetilapban folytatásokban jelenteti meg A Herkules vize c. angolból fordított, 1897-ben Gyöngyösön kiadott regényét, anyja, Vachott Sándorné pedig több ízben szépirodalmi művek szerzőjeként bukkan fel, többek között pl. a lendvai híres Hadik-múmiával is foglalkozik ezekben az írásaiban.

Vahot Imre⁵⁷ író, lapszerkesztő mellé, ahol verseivel többszörösére növelte a Pesti Divatlap példányszámát. Károly nagybátyja, Vahot Imre tevékenysége is érinti a néprajzot. A néptáncot, népdalokat kutatta, gyűjtéseit kiadványban is közreadta. Ő a néptánckutatás egyik ma is számon tartott első közlője.⁵⁸ A Vachott család harmadik tagja, Vachott Kornélia,⁵⁹ Erdélyi János⁶⁰ felesége. Ebben az összefüggésben is találunk néprajzi vonatkozást, közvetlenül Erdélyi János tevékenysége révén, akit a magyar népköltészet úttörő kutatójaként tartunk számon. Már 1837-ben írásban foglalkozott a népköltéssel,⁶¹ majd több jelentős kiadványa is megjelent ebben a tárgykörben.⁶² Megemlítendő, hogy Erdélyi János volt 1842-ben Garay Jánossal a Regélő Pesti Divatlap alapítója, amit sógorának, Vahot Imrének 1844-ben, egy hosszabb nyugat-európai útjára készülődve, távolléte idejére ad át.⁶³ A három Vahot testvért illetően még csupán annyit mondjunk el érdekességként, hogy anyjuk, Hercsuth Zsuzsanna révén Kossuth Lajoshoz fűzik rokoni szálak, Kossuthot pedig nemcsak forradalmárként tartjuk számon, hanem lapszerkesztőként is. Ő alapította és szerkesztette ugyanis egy ideig pl. a Pesti Hírlapot.⁶⁴ Vachott Károly apja, Sándor és Kossuth közeli rokonok voltak, ami azért is fontos adat, hogy megérthessük, miért a nagy szimpátia a forradalom iránt Vachott Sándor részéről, aki emiatt börtönbe is került, ott megtévelylődött, majd rövidesen meg is halt.⁶⁵

⁵⁷ Szinnyi 2000. Kenyeres 2001. A család többi tagjától eltérően ő a vezetéknévét így írta, bár a családban használták pl. a Vachott formát is.

⁵⁸ L. m. Hoppál 1990. 131., 187., 242., 387., 665., Szinnyi 2000.

⁵⁹ Ill. Kornélia.

⁶⁰ Szinnyi 2000., Kenyeres 2001.

⁶¹ A népköltészetéről címmel. Albert–Erdélyi 2001.

⁶² Egyik unokája a néprajztudós Erdélyi Zsuzsanna. L. m. Albert–Erdélyi 2001., Erdélyi 1982., Istvánovits 1988. stb.

⁶³ L. m. Albert–Erdélyi 2001.

⁶⁴ L. m. Kókay 1979.

⁶⁵ Vachotték elsőszülött gyermeke a Károly nevet tiszteletből Arday Károly, gróf Teleki József pomázi jószágigazgatója után kapta. Vachott Sándor ugyanis az 1848-as forradalom bukása után bujdosni kényszerült, és terhes feleségét régi diáktársára, legjobb barátjára, Ardayra bízta, akinél felesége és annak családja menedéket talált. L. m. Vachott 2007. 16–17.

Vachott Sándorné

Ezután felesége, Vachott Sándorné, leánykori nevén Csapó Mária kénytelen volt saját maga ellátni családját. Irodalommal és lapszerkesztéssel próbálkozott.⁶⁶ Ugyan még nem néprajztudós szakember, de a szakma a gyermekfolklór egyik első közreadójaként tartja számon.⁶⁷ A 19. század ötvenes éveitől több lap szerkesztője is volt, fia Károly innen nyerhette el a szerkesztői ismereteket, de legalábbis az irodalom iránti ihletet. Anyja több szépirodalmi írását is közölte az Alsó-Lendvai Híradóban, amelyekben pl. Hadik Mihály helyi legendájával, történetével is foglalkozott,⁶⁸ sőt Ida nevű elhunyt húgának egyik szépirodalmi szövegét is megjelentette a Tárca rovatban.⁶⁹

⁶⁶ Szinnyei 2000., Kenyeres 2001.

⁶⁷ Hoppál, 1990. 533. p., 679.

⁶⁸ Vachott Sándorné néven pl. A karbunkulus torony. Kárpáti monda. Idéz Petőfi, Garay, már halott férje, Vachott Sándor, Tompa és mások verseiből. Folytatásokban, Alsó-Lendvai Híradó, 1889. 1. 27. 1–3.. Itt jelenteti meg egyik fontosabb művének, a kétkötetes Rajzok a múltból. Emlékiratok. című munkájának részleteit: Rajzok a múltból. A költő mint gazda. Mutatvány Vachott Sándorné „Emlékiratai” nyomtatás alatt levő második kötetéből. Alsó-Lendvai Híradó, 1889. 3. 17., 2–3. Továbbá Karácsonyi nem tő. – Vachott Sándornétól. – Alsó-Lendvai Híradó, 1889. 12. 29., Karácsonyi melléklet az „Alsó-Lendvai Híradó”-hoz. 1–5., vagy a Holdvilág mellett. – Monda. – Írta: Elemér közleménye után Vachott Sándorné. Alsó-Lendvai Híradó, 1890. 11. 23., 1–2., Göncz 2000. 82–94.

⁶⁹ Folytatásban közölte prózáját: Két téli est. Írta: Györfyné Vachott Ida. Vachott Sándor korán elhunyt szellemdús leányának hátra hagyott irataiból. Alsó-Lendvai Híradó, 1890. 9. 21., 1–2.

Vachott Sándor

Vachott Imre

Erdélyi János

Vachott Károly alsólendvai tevékenységéről nem sokat tudunk, több mint valószínű, csak rövid ideig tartózkodott itt, mert 1896-ban már apja származási helyén, Gyöngyösön adják ki angolból fordított A Herkules vize című regényét, amiből egyébként folytatásokban 1889-től⁷⁰ az Alsó-Lendvai Hiradóban is közöl részleteket, ill. itt közli egyéb szépirodalmi írásait, fordításait is.⁷¹ Sírja a Budapesthez közeli Tahitótfaluban található, halálának éve 1913, ott egyébként jegyzői tevékenységet végzett.⁷²

Az alsólendvai sajtó léte azonban itt nem ér véget.⁷³ Több kiadó, szerkesztő és nyomdász neve sorakozik 1919-ig, amikor egy időre megszűnik a folytonosság. A két világháború között és a 2. világháború alatt és után főleg a politika szolgálatában teljesen más tartalmú lapok, kiadványok jelentek meg.

⁷⁰ Katzenjammer. Mutatvány a „HERCULES VIZE” című regényből, angolból fordította Vachott Károly. Első rész: Alsó-Lendvai Hiradó, 1889. 4. 28., 1–2., utolsó rész: Alsó-Lendvai Hiradó, 1889. 10. 13., 1–3. A szerző neve, a mű címe azonban a következő írásmódban is megjelenik: »A Hercules vize« című regényből. Angolból fordította: Vachott Károly. Alsó-Lendvai Hiradó, 1889. 5. 12., 1.

⁷¹ Pl. Modern házasság élet. Francia eredeti után. V. K. Alsó-Lendvai Hiradó, 1889. 1. 12., 1–3.

⁷² Szalai 2006. 8., a helyi temetőben a sírkövén a következő felirattal: „Vachotfalvi Vachott Károly (1849–1913). De mind hűbére! Pájád véget ére! Örökre hűvös álmom szálla rád. Szent béke lengjen sírod gyász helyére. Nyugosssa Isten hű szíved porát. „Vachott Sándor Kornélia emlékezete.” Jegyzői tevékenységét még 1908-ban is gyakorolta: Szőnyi–Wegroszta 2006. 7.

⁷³ Többben is megkísérelték összefoglalni, vagy érintőlegesen foglalkoztak a 19. századi, 20. század eleji alsólendvai sajtó történetével, átfogó munka híján I. m. néha ellentmondásos adatokkal: Brumen 1961., Berčič 1968., Brumen 1971., Brumen 1974., Csáki 1975., Horváth 1978., Varga 1989., Halász 1994., Papp 2002., Bánfi 2006. stb.

A Balkányi könyv- és papírkereskedés lendvai képeslapon.

A legismertebb és a legtovább működő szerkesztő, nyomdász, könyvkereskedő Balkányi Ernő⁷⁴ volt, aki 1898-ban kezdi nyomdász tevékenységét Alsólendván.⁷⁵ A 19. századi nyomdák azonban több mint valószínűleg nem a hetilapok kiadásával jelennek meg, hiszen számolnunk kell az előttük viszonylag élénk, főleg vallásos irodalom terjesztésével foglalkozó könyvkereskedőkkel, könyvkötőkkel is, akikről esetleg azt is feltételezhetjük, hogy nyomdászati tevékenységgel is foglalkoztak. Alsólendván már 1852-től folyamatosan találunk adatot arról, hogy pl. Balogh András, Balogh Árpád, ill. Balogh Endre, majd özvegye, vagy 1888-tól Muraszombatban pl. Árvai B. (Ascher B. i szinovi) könyvkötőknél könyveket lehetett vásárolni, ami annyit

⁷⁴ És fia Elek, majd a 2. világháború utáni államosításig annak felesége, Erzsébet.

⁷⁵ A mai Szlovákiából, Berkiből származik, Budapestről kerül Alsólendvára. L. m. pl. Berčič 1968. 183–184. A Délzala című hetilap második évfolyamának kiadását folytatja 1896 júniusától, ahogy hirdetésében közzé is teszi, a „Bogdán-féle”, már két éve működő nyomdát vette át. Délzala, 1898. 6. 12., 4. Az 1897-es évfolyam példányai nem őrződtek meg.

jelent, hogy a könyvterjesztésnek, könyvkötészetnek, könyvkészítésnek gazdag hagyománya volt a 19. században a vidéken.⁷⁶

Az újság neve, kiadójától függően, többször változott: az első két évben Alsó-Lendvai Híradó, majd hatévnyi szünetelése után Alsó-Lendva és Vidéke,⁷⁷ rövid ideig Délzala, majd 1899-től megszűnéséig ismét Alsó-Lendvai Híradó volt a címe.⁷⁸

Ez tehát Alsó-Lendva sajtótörténetének kezdeti időszaka. Vegyük most szemügyre, milyen néprajzi közlemények láttak napvilágot e sajtóorgánumban, és kik voltak a szerzői. Már az első próbaszám vezércikke Pataky és Vachott tollából Programmunk! címmel kiemeli a vidék néprajzi jelentőségét: „Városunk úgy forgalmi, mint kulturai tekintetben már magában is elég jelentős központot képez, hogy vidékének ebbeli érdekei mellett külön organum harcoljon: de amellet ethnográfiai tekintetben oly hely, hol egy feladata magaslatán álló vidéki lap a magyar nemzetiség magyar állameszme érdekében valódi missiót teljesít.”⁷⁹ Munkatársai közül elsőként emeli ki az egyik szerkesztő édesanyját „Vachott Sándorné ő nagyságát, mint országosan ismert jeles írónőt” és másokat, főleg a helyi értelmiség képviselőit,⁸⁰ pl. K. Hajós Mihályt vagy Dervarics Kálmánt. Utóbbi 1889-ben előfizetési felhívást tesz „Történeti és ethnográfiai ADATOK Alsó-Lendva s tágasb vidéke történetéhez egy-egy tört. alakok életrajzához sat. Hiteles források alapján összegyűjté E. Dervarics Kálmán kir. aljárásbíró.” Fényképekkel illusztrálva 15 ívre tervezték. Az előfizetésre Farkas János nyomdásznál kellett jelentkezni.⁸¹ A felhívást többször megismételték, azonban ilyen tárgyú kiadványról nincs tudomásunk, több mint valószínű, hogy a szerző terve meghiúsult.

⁷⁶ Brumen 1971. L. m. a Muraszombati könyvtár honlapját, Papp József: Magyar könyvek muravidéki szlovén tájnyelven. 1715–1919 (http://www.ms.sik.si/PJMagyar_ford_bibl_1920.htm).

⁷⁷ Csáktornyan nyomtatták Fischel Fülöp (Strausz Sándor) könyvnyomdájában.

⁷⁸ Halász 1994. 9–18. Sajnos nem lehet tudni, hogy a hiányzó évek alatt jelent-e meg újság, vagy sem.

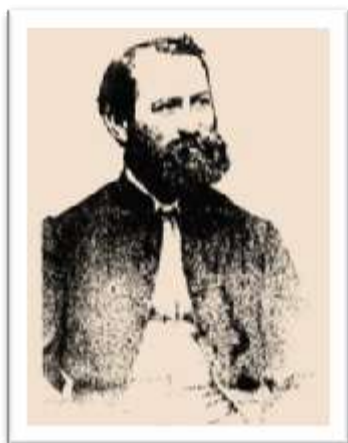
⁷⁹ Alsó-Lendvai Híradó, 1889. 1. 12.

⁸⁰ Uo.

⁸¹ Alsó-Lendvai Híradó, 1889. 9. 15., 3.

Kakasdi Hajós Mihály

E. Dervarics Kálmán

Darnay Kálmán

Sági János

Egy Bárd. álnéven jelentkező szerzőnek a kiadókhöz intézett, Budapesten, január 28-án keltezett reagálását hamarosan, már a 4. számban közzé teszik. A

szerkesztőkhöz címzett levelében megköszöni, hogy felkérték a lap munkatársának, és felhívja a figyelmet, hogy „Programmjának az Ethnographiára vonatkozó része épen időszerű, biztató körülmény, hogy a lap születése egy időbe esik a „Magyarországi Néprajzi Társaság” alakulásának idejével.” Vállalja a felkérést, „De hogy Alsó-Lendván senki semmiféle különöst ne kereshessen közreműködésében, ne illethessen a feltűnni vágyás mai napság nagyon divatos vádjával: kérem tekintetességteket incognitom figyelemben tartására.” – írta Bárd,⁸² akinek kilétét a lapból nem tudjuk meg. Több ízben is közölték szépirodalmi műveit,⁸³ melyeknél témánkhoz közelebbiek és fontosabbak néprajzi vonatkozású cikkei.⁸⁴ Nos, a Bárd. álnév alatt publikáló személy ugyanaz a Szombatfai, vagy Szombatfai Bálint álnev alatt rejtőzködő személy, mégpedig nem más, mint Bellosics Bálint. Ez saját közléseinek kéziratos jegyzékéből derül ki.⁸⁵

Az első közlés, mely „súrolja” a néprajz határát, már az első kiadványban, az Alsó-Lendvai Híradó I. Mutatvány számában olvasható, Megkezdődött a farsang címmel. A szépirodalmi rovat ehhez kapcsolódó verset is közöl. A cikk jelentősége csupán annyi, hogy hírt ad a farsangi időszakról, a párválasztási szokásokról, a lakodalmak idejéről.⁸⁶

A februári szám azonban már a Magyarországi Néprajzi Társaság (azaz mai nevén a Magyar Néprajzi Társaság) megalakulására tett fölhívást is közli, igaz, némi késéssel, mert mire közreadják a cikket, a társaság január végén már megalakul.⁸⁷ Az egyik májusi szám hosszabb írást is közöl a felhívás kapcsán Bárd.-tól, ill. Bellosicstól.⁸⁸ Hosszan ecseteli, miért is fontos a néprajzi

⁸² Alsó-Lendvai Híradó, 1889. 2. 2., 3.

⁸³ Pl. Mi a világ? (vers). Alsó-Lendvai Híradó, 1889. 3. 3., 3., A fogoly-madarak. Írta Bárd. Alsó-Lendvai Híradó, 1889. 3. 10., 1. – a próza története Kapornakon kezdődik, ami Alsólendvától nem messze, Őrségben, az akkori Vas megye dél-nyugati részén található.

⁸⁴ Budapesti keltezéssel Magyarországi „Néprajzi Társaság”. Alsó-Lendvai Híradó, 1889. 5. 12., 1–2., alsólendvai keltezéssel A magyarországi néprajzi társaság. Alsó-Lendvai Híradó, 1889. 7. 14., 2–3.

⁸⁵ Bejegyzés Bellosics Bálint leszármazottai tulajdonában lévő „Bellosics Bálint Értekezések” c. kéziratos füzetében.

⁸⁶ Alsó-Lendvai Híradó, 1889. 1. 12., 4.

⁸⁷ Alsó-Lendvai Híradó, 1889. 2. 10., 3–4.

⁸⁸ I. m.

tevékenység, főleg Alsólendván és környékén. Már akkor, 1889-ben kitér arra, hogy a három nép, a horvát, a szlovén és a magyar érintkezése milyen fontos feladatot ró a kutatókra, és hogy nincs, aki mindhárom nép körében egyszerre végzett volna kutatásokat. Az interetnikus kutatásokat tehát már akkor is fontos feladatnak tekintette a kialakulóban lévő szakma. A néprajzi társaságról még az egyik júliusi számban is értekezik Bárd,⁸⁹ ahol főleg a társaság tevékenységének tervezetét részletezi. A Magyarországi Néprajzi Társaság első rendes közgyűlését még októberben megtartja. Tagjai között, amint azt a társaság folyóiratának, az Ethnographiának az első számában láthatjuk, ott találjuk Murkovics János alsólendvai tanítót is, vagy Bellosics Bálintot, aki ekkor Budán tanul.⁹⁰ Ezekben az első számokban más néprajzi tárgyú, vagy gyakran csak a néprajzhoz közel álló írásokat is találunk. Pl. a Gyertyaszentelő Boldogasszony napjához fűződő hiedelemről, amikor megfigyelik a medvét, meglátja-e az árnyékát, azaz hideg, vagy melegebb idő következik-e; az említett Szent Arnold Lendva-vidéki néprajzi kutatásairól, a farsangról és a hozzá fűződő népszokásról, a farsang temetéséről, amikor tréfásan, nagy mulatozás közepette megülik a farsang halotti torát, amit, mint számos más szokást, ma már Lendva-vidéken nem tartanak számon. Közöttük találjuk Bellosics Bálint egyéb írásait, E. Dervarics Kálmán, vagy pl. Sági János hosszabb, folytatásokban közölt tanulmányait. A „neveseket” a huszadik század elejétől rövidebb néprajzi közlések követik. A háziiparról értekezik Darnay Kálmán, Tóth Béla Sági János néprajzi füzetét méltatja. Oszeszly M. Victor, a lap felelős szerkesztője 1907-től többször a polgári farsangi szokások említése kapcsán közöl néprajzi értékű adatokat, ill. a decemberi ünnepekhez kapcsolódó szokásokról, pl. a disznóvágás idejéről, a krampuszról és a betlehemesekről ír röviden. Többször kerül terítékre a boszorkányokról akkor még élő hiedelem az általa szerkesztett lapban. A lap többször latolgatja a háziipari, néprajzi kiállítás

⁸⁹ I. m.

⁹⁰ Tanárjelölt, budai paedagogium – áll a neve mellet. Ethnographia 1890. 1. 1., 61.

lehetőségeit is a városban. A legtöbbször szerző nélküli cikkek, melyek valószínűleg a felelős szerkesztő tollával íródtak, ill. csupán iniciáléval aláíró szerzők cikkei jelentek meg. A lap vásárlói olvashattak a karácsonyi, újévi szokásokról, a karácsonyfa történetéről és hasonlókról. 1913-ban Bartucz Lajos tanulmányát, a „Göcsej és népének anthropológiájáról” című írását mutatta be ebben a témakörben utoljára. A közeledő világháború szele érződött a sajtóban is, 1914-től pedig már csak főleg háborús hírek kaptak helyet benne. Az Alsólendvai Híradó utolsó ismert száma 1919 nyarán jelent meg.⁹¹

Három személyt hadd emeljünk ki külön is. Bellosics Bálint, E. Dervarics Kálmán és Sági János az ismertebb néprajz írást érdeklődők, kutatók körébe tartozik, az utóbbi kettő hosszabb szöveggözlései miatt emelkedik ki a többi szerző közül.

Említett írásai mellett gyűjtésével 1890-ben jelentkezik Bellosics Bálint néprajzkutató is, az egyik februári számban vend, azaz szlovén néballadát közöl. Amint említettük már, anyja szlovén származású volt, innen ered szlovén nyelvi tudása és gyűjtési indíttatása a szlovén néprajz irányába. Rövid pályafutása alatt több tanulmányt közöl a közeli szlovén, azaz ahogy ő fogalmaz, vend néprajzról, továbbá a helyi magyarok néprajzáról a Hetésből és a környékéről.⁹²

A vendekről⁹³ és Hadik Mihályról, akinek a mumifikálódott teste látható feltehetően a Szentháromság-kápolnában, üvegkoporsóban, több legenda is szól. Róla, 1890-ben folytatásokban közölt főleg történelmi tárgyú cikkeket Dervarics Kálmán, aki ugyan a Lendva és Zalaegerszeg között található Gutorföldén született 1827-ben, de gyermekkorától Alsólendván élt és tevékenykedett.⁹⁴

Dervarics mellett néprajzi tevékenysége miatt fontos Sági János neve is, aki 1904 októberétől „Zalamegye néprajzi kincsei” címmel közölt nyolcrészes,

⁹¹ Bővebben a cikkek eredeti utánnyomatával: Halász 1994.

⁹² Alsó-Lendvai Híradó, 1890. 2. 9., 1–2.

⁹³ Alsó-Lendvai Híradó, 1890. 6. 1.–1890. 6. 29.

⁹⁴ Alsó-Lendvai Híradó, 1890. 8. 10.–1890. 8. 17.

hosszú értekezést a néprajzi gyűjtés fontosságáról. Ezek egy év múlva Keszthelyen könyv formájában is megjelentek. Sági János 1874-ben született Keszthelyen, a Balaton környékén végzett néprajzi kutatásokat. Még fiatal korában kezdte újságírói pályáját, alig huszonkét évesen társszerkesztője lett a Keszthelyi Hírlapnak, több lapban is közölte cikkeit. Mivel az alsólendvai nyomdászoknak keszthelyi vonatkozásai is voltak, nem meglepő, hogy keszthelyi közlők is akadtak e lapokban.⁹⁵

A muraszombati sajtó

Muraszombaton 1884 december 25-én jelenik meg a Muraszombat és Vidéke 1. mutatvány száma, mely kiadása 1919-ig szakadatlan. Az ismert politikai tényeket nem kell külön magyaráznunk, Muraszombat ugyanis az 1. világháború után már nem Magyarország része, így e magyar nyelvű sajtónak 1919 után nincs létjogosultsága. A lap újbóli jelentkezése, szintén az ismert világháborús okok miatt, 1941-ig várat magára, negyedik évében 1944-ben azonban ismét megszűnik. Az alcíme Magyar és vend nyelvű vegyes tartalmú hetilap, ami tényleg azt jelenti, hogy az első évfolyamokban a magyar szöveg többségét lefordították a muravidéki szlovén tájszólásra, a korban megszokott módon a fonémákat magyar betűkészlettel nyomtatva. Első nyomdásza, aki egyéb nyomtatványokat is előállított, pl. muravidéki szlovén tájnyelvre fordított vallásos könyveket, Grünbaum Márk⁹⁶ volt, első szerkesztője pedig Takács István, akiket a lap fennállása alatt számos más nyomdász és szerkesztő, laptulajdonos követett. A lap tartalmi conceptusa, tagolása, arculata is többször változik. Már első számának vezércikke a Programm és előfizetési felhívás! külön kitér arra, hogy fontosnak tartja a néprajzi sajátosságok közlését:

⁹⁵ Alsó-Lendvai Híradó, 1904. 10. 23.–1905. 1. 1.

⁹⁶ Muraszombat és Vidéke, 1884. 12. 25. Teljes neve Grünbaum Márk, Gondos.

„Tárgysorozatunk kiterjed a népnevelés-, az általános művelődés-, a földművelés-, ipar- és kereskedelmünk –, végül hely- és néprajzi viszonyaink ismertetésére.”⁹⁷ Így az első periódusában, 1919-ig többször közölt néprajzi témájú, vagy néprajzi forrásként is használható szépirodalmi és egyéb írást. A 19. század második felében, 20. század elején ugyanis nem mindig húzható meg élesen a néprajzi és egyéb tartalom közt a határ. A vizsgálandó szövegek forrásaként ezért mindenképpen nagyobbat kell mérítenünk. A legtöbbet Bellosics Bálint publikált benne, több írása máshol is megjelent, a szakma ezidáig ezekre keveset hivatkozott.⁹⁸ Kronológiai sorrendben a következő cikkek érdemelnek figyelmet:

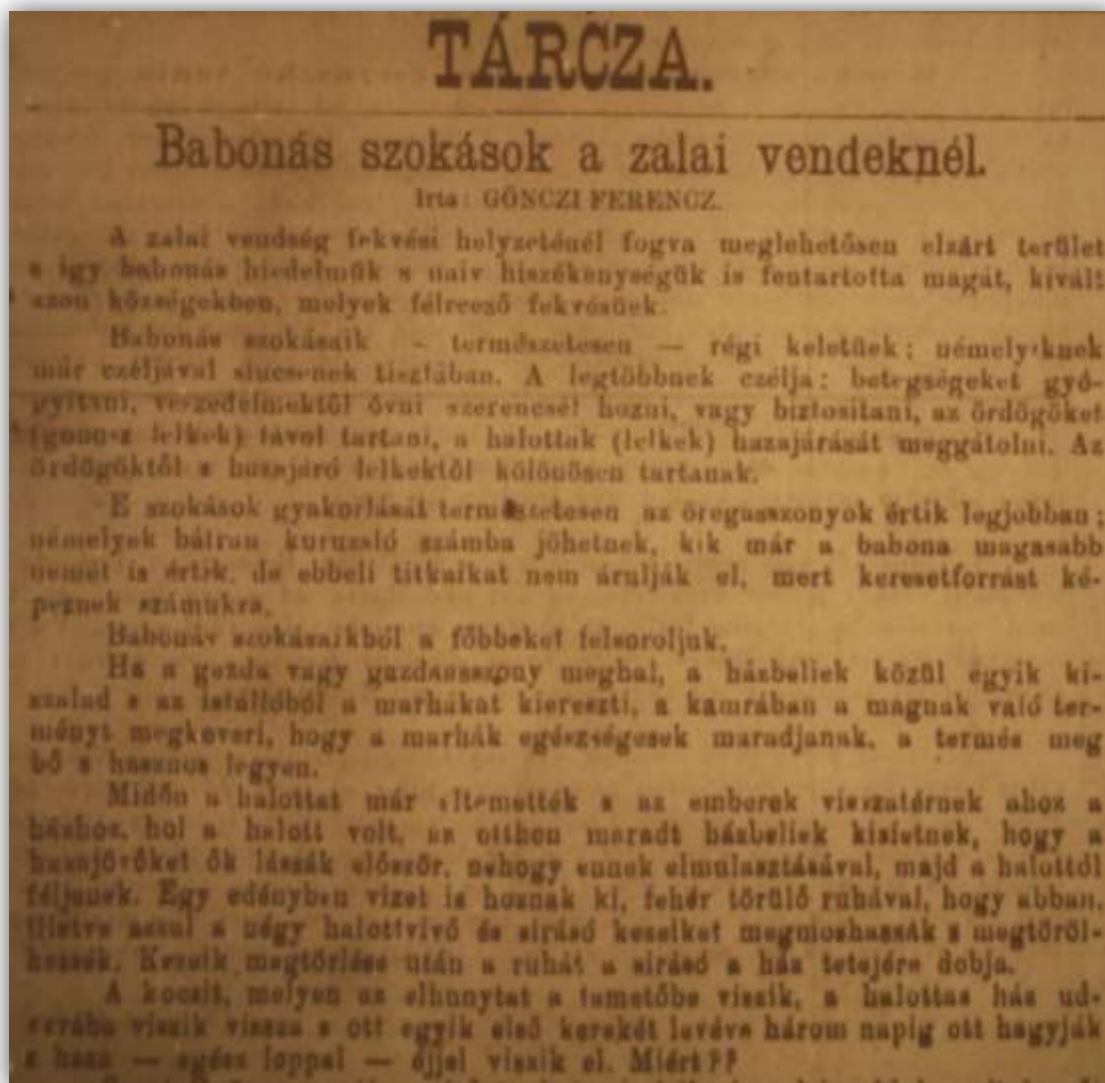
Muraszombat és Vidéke⁹⁹

- Láng Ignác: Valami a nép között uralgó babonáról. 1885. 4. 26., 2. p.
- Valami a szokásos vihar elleni harangozásról. 1885. 8. 30., 2–3. p.
- Bálintffy Bálint: Muraközi népmesék. „Elvitte az ördög!” A pribiszláveczi jó boszorkány. 1885. 10. 25., 1–2. p.
- B. Büttner Lina: A fonó asszony. 1885. 12. 6., 1–2. p.
- B. Büttner Lina: Az asszony-munka. 1885. 12. 13., 1–2. p.
- Vannak-e kísértetek? Mutatványok Sirisaka Andor pécsi tanító s lapunk munkatársának „A babonáról” című erkölcsös népkönyvéből. 1886. 7. 4., 1–2. p.
- Kik azok a garabonczyás diákok? 1886. 7. 11., 2. p.
- Mezővári: A menyasszonyi kéregetés. 1887. 4. 17., 2–3. p.
- Gönczi Ferenc: Babonás szokások a zalai vendeknél. 1887. 12. 18., 1–2. p. és 1887., 12. 25., 1–2. p.

⁹⁷ Muraszombat és Vidéke, 1884. 12. 25., 1. p.

⁹⁸ Lm. Kőhegyi – Sztrinkó 1992., Bálint 1991., Kulcsár 1971.

⁹⁹ Ahol alább nincs feltüntetve a szerző, ott a cikk eredetileg a szerző neve nélkül volt megjelentetve.

- Szokások és babonák az étkezésnél. 1888. 9., 30. 1–2. p.
- A közmondások eredete és fejlődése. 1890. 6. 29., 1–2. p.
- Magyar Közmondások. Mutatvány Sirisaka Andor pécsi tanítónak legközelebb sajtó alól kikerült és oly gyorsan közkezdveltté vált „Közmondások könyve”-ből 1890. 7. 27., 1–2. p.
- Bellosics Bálint: A millenium és a vendek. 1892. 3. 20., 1–2. p. és 1892. 3. 27., 1–2. p.
- Bellosics Bálint: A goricsánecz. 1892. 6. 12., 1–2. p. és 1892. 6. 19., 1–2. p.
- Bellosics Bálint: Skrat. Néprajzi tárcza. 1892. 9. 18., 1–2. p.

- Bellosics Bálint: Vend népköltési adalékok. 1892. 10. 2., 2. p.
- Bellosics Bálint: A holdban lakó ember. Egy kis ethnographia. 1892. 11. 20., 1–2. p.
- Bellosics Bálint: A néprajzi kiállítás ügyében. 1893. 1. 29., 1–2. p.
- Bellosics Bálint: Húsvét. 1893. 4. 2., 1–2. p.
- Bellosics Bálint: A vend parasztház. 1894. 4. 1., 1–2. p.
- Bellosics Bálint: A pipa, szivar. 1895. 4. 7., 1–2. p.
- Haársy Kálmán: Pünkösdi népszokások. 1895. 6. 2., 1. p.
- Bellosics Bálint: A vendekre vonatkozó régibb feljegyzések. 1896. 3. 29., 1–2. p. és 1896. 4. 5., 1. p.
- Ignotus: Néprajz és történelem. 1897. 2. 21., 2. p.
- Bellosics Bálint: Vas és Zala vármegyék déli síkja. 1897. 9. 19., 1–2. p., 1897. 9. 26., 1–2. p., 1897. 10. 3., 1–2. p., 1897. 10. 10., 1–2. p., 1897. 10. 17., 1. p., 1897. 10. 24., 1–2. p., 1897. 10. 31., 1–2. p.
- Sinkovich Elek: Herman Ottó Tótságban. 1899. 6. 11., 1–2. p.
- Skrilecz Pista: Babona — spiritismus. 1905. 3. 26., 1–3. p.
- Kolosváriné, Skerlák Berta: A király és molnára. Vend népmonda. 1912. 1. 7., 1–3. p.
- Kolosvári Ferenczné: A kisegítő. Vend népmese. 1912. 8. 4., 1–2. p., 1912. 8. 11., 1–2. p., 1912. 8. 18., 1–2. p.
- Kolosváry Ferencné: Tótsági történetek. Vend legenda a papi nőtlenségről. A kvatember. 1913. 10. 26., 1–2. p.
- Kolosváry Ferencné: Árva Vincze. Vend népmese. 1913. 12. 14., 1–3. p., 1913. 12. 21., 1–2. p. és 1913. 12. 28., 1–2. p.
- Kolosvári Ferenczné: Szép Örsika. Vend szájhagyomány. 1914. 6. 7., 2. p., 1914. 6. 21., 2. p., 1914. 6. 28., 1–2. p.

A világháborúk árnyékában és utána

A két világháború után a magyar értelmiség, értsd iskolázott réteg, kétszer is elhagyni kényszerült a vidéket. A hetilapok megszűntek, vagy átalakultak, a magyarországi kapcsolatok intenzitása is lankadt. A két világháború között ugyan jelentek meg sajtótermékek, szlovén, magyar nyelven is, ám ezek főleg politikai célokat szolgáltak. A második világháború alatt a hatalom igyekezett visszaállítani az eredeti állapotot, azonban ez többé kevésbé sikertelen volt. A második világháború után a magyar sajtó csak az ötvenes évek második felében kapott újra életre a Népújság című hetilap megtestesülésében. Ez azonban a kezdetben a kommunista párt politikai céljait szolgáló szlovén sajtó fordításaiból állt, majd az önállósulása, saját sajtóorgánummá alakulása után is szintén a kommunista párt politikai céljait szolgálta, egészen a kilencvenes évek nagy fordulóáig.¹⁰⁰ Mindennek ellenére az évtizedek során több néprajzi értékű cikk is megjelent benne. Szúnyogh Sándor, Pivar Ella, Kercksmár Rózsa voltak az

¹⁰⁰ Bence 1996.

elsők között, akik a népszokásokat, a hagyományokat szóban, néha képen is megörökítették.

A nyomtatott kiadványok sorába tartozik a Naptár c. évkönyv is, melyet a hatvanas évektől adnak ki. Ez volt a közművelődési szerepet betöltő első kiadvány, a szépirodalmi közléseken kívül itt jelentek meg az első tudományos, ezen belül a néprajz tárgykörébe tartozó írások is. Szerzői megegyeznek a Népújság köréhez tartozó alkotókkal, ez azonban ennél mégiscsak valamivel nyitottabb írói alkotóközösséget fogadott be. A néprajzi témákban Dušan Rešek és Franc Kuzmič pl. a többségi nemzet képviselőiként vannak jelen.

A Naptár tudományos, irodalmi szerepét részben a Lendvai Füzetek, részben a Muratáj kívánta átvállalni. Ezek sem voltak kimondottan néprajz centrikusak, mégis találunk bennük, főleg az utóbbiban, néprajzi forrásokat is.

A kiadványok mellett több néprajzi gyűjtés is zajlott a második világháború után. Ezek a hatvanas években történtek, olyan ma már neves eseményekről van szó, mint a Magyar Tudományos Akadémia Néprajzi Kutatócsoportjának a Néprajzi Atlasz gyűjtőpontjának felvett Kót községben történt gyűjtés. A cédulákról leolvasható, hogy a gyűjtés alkalmával jelen volt Vilko Novak (azaz Novák Vilmos), neves szlovén néprajzos is. Penavin Olga vajdasági néprajzkutató a második világháborút követő években könyebben eljutott Muravidékre, mint a magyarországi kollégák, egy ilyen 1961-es beszámoló nyomtatásban is megjelent.¹⁰¹ Ezekről a gyűjtőutakról – gyalog járta be az összes települést –, gazdag anyaggal tért haza, hiszen kiadványainak sorában használta fel őket.¹⁰² Elkészítette a Muravidék magyar tájnyelvi atlaszát, többek között kutatta és publikálta a népmesekincset, az elbeszéléseket és a népszokásokat. A muravidékkal haláláig kapcsolatban állt, hiszen még 1992-ben is recenziót írt az egyik helytörténeti munkáról.¹⁰³

¹⁰¹ Penavin 1983.

¹⁰² L. a Penavinra vonatkozó bibliográfiai adatokat.

¹⁰³ Penavin 1992.

Szentmihályi Imre a Göcseji Múzeum munkatársaként foglalkozott a hetvenes években Hetéssel, főleg annak a magyarországi részén gyűjtött is. Horváth Károly a népdalanyagot gyűjtötte, Muravidékről több eredeti, helyi sajátosságot publikált.¹⁰⁴

A szlovén-magyar kapcsolatok

A szlovén források alig nyújtanak néprajzi anyagot a muravidéki magyarokról, vagy a velük szomszédos szlovénekről. Az első magyar néprajzi források a rábavidéki szlovénekről a 18. Századból származnak. Bél Mátyás¹⁰⁵ 1735-ben ír a szentgotthárdi birtokokról, Dobráról, ahol a rábavidéki szlovének is éltek. Sándor István¹⁰⁶ 1796-ban¹⁰⁷ elsőként említi a magyarországi, Vas és Zala megyei szlovéneket minz önálló nemzeti közösséget. Aztán a közlések a 19. századtól megszorodnak. Arról a nevezetes vitáról van szó, hogy a Vendek szlovén, egyáltalán szláv származásúak-e? Ebben a legaktívabbak a rábavidéki Jožef Košič¹⁰⁸ aksószölnöki plébános és a szombathelyi Bitnitz Lajos¹⁰⁹ történész. Éppen Košič az, aki elsőként kezd foglalkozni a magyarországi szlovének néprajzával, hiszen munkáiban bőven találunk néprajzi adatokat. Első ilyen írása A Magyar országi Vendus Tótokról¹¹⁰ címet viseli, amit azonban saját neve alatt, furcsa módon, Čaplovics János¹¹¹ jelentetett meg. Igaz, a könyvben közli, hogy a kéziratot Košičtől kapta. Mert példás munkának tartotta egy adott nép néprajzáról, kissé átdolgozva többször is közzétette – igaz, már csak a saját neve alatt. 1829-ben pl. német nyelven. A kéziratot egyébként

¹⁰⁴ Lásd a bibliográfiában.

¹⁰⁵ Bél 1977.

¹⁰⁶ 1750–1815.

¹⁰⁷ Sándor 1796.

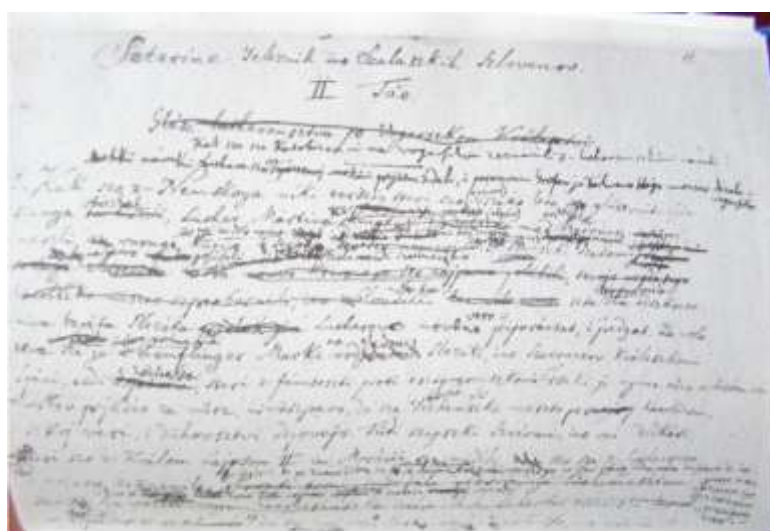
¹⁰⁸ Novak 1985. 543 – 550. Magyarul Kossits József, Kossics József (1788 Bagonya, Magyarország, ill. ma Bogojina, Szlovénia, – 1867 Felsőszölnök, Gornji Senik, Magyarország)

¹⁰⁹ Bitnitz 1828.

¹¹⁰ Čaplovič ill. Košič 1828.

¹¹¹ Ill. mert szlovék eredetű volt, Čaplovič.

Košič több folytatásban már 1824-ben publikálja a bécsi Kedveskedő¹¹² c. lapban, furcsa mód neve elhallgatásával.¹¹³ Ugyanúgy mint Košič, Štefan Lülük puconci református tanító¹¹⁴ is publikált e vidékről, akit Stanko Vraz prlekijai költő a Narodne pesmi ilirske c. kötettel 1839-ben, Božidar Raič író és politikus, Anton Trstenjak, vagy Jankó János és mások követtek.¹¹⁵ Említésre méltó Augustich Imre¹¹⁶ neve, aki apjáról szlovén származású volt és 1879—1879 Budapesten Prijátel kiadta az első magyarországi szlovén nyelvű lapot. Egyetlen néprajzi tárgyú cikket tett közzé, mégpedig magyarul a vendéghívogatóról¹¹⁷.

1. Jožef Košič: *Starine železnih ino Salaskih Slovincov*, 1845, kézirat.

¹¹² Košič 1824.

¹¹³ Bövebben Novak 1958, 1985a, 1985b, 1990, Kozar 1998a.

¹¹⁴ Kozar-Mukič 1982.

¹¹⁵ Bövebben Kozar-Mukič 1995.

¹¹⁶ 1837 Murapetróc, Magyarország, ma Murski Petrovci, Szlovénia – 1879 Budapest.

¹¹⁷ Augustich 1873. Bövebben Novak 1985.

2. Augustich cikke a vendéghívogatóról.

Mindenképpen meg kell említenünk Pável Ágoston, Metod Turnšek,¹¹⁸ és Niko Kuret¹¹⁹ nevét is, akik már a 20. század képviselői. A szlovénekről szóló magyar néprajzi irodalommal, a muravidéki szlovénekkal és kapcsolatosan a magyarokkal Vilko Novak¹²⁰ néprajkutató foglalkozott. Ezúttal ennél részletesebben a témát nem tárgyaljuk.

Kutatások a 21. század küszöbén¹²¹

A recens kutatások közül említeni tudjuk a szegedi néprajzi tanszék több éve tartó évi nyári kutatótáborait, melynek begyűjtött tárgyai a muravidéki

¹¹⁸ Turnšek 1943–1946.

¹¹⁹ Kuret 1989.

¹²⁰ Ehhez lásd pl. Novak 1985.

¹²¹ Bővebben: Halász 2010,

magyarok múltjának felmérhetetlen szellemi kincsét képezik. Ide sorolhatók a budapesti néprajzi tanszék kutatásai és hallgatóinak a dolgozatai is.¹²²

A mellékletben Pivar Ella még halála előtt egyedül összeállított¹²³ egyéni bibliográfiáját közöljük. Nem néprajzi szakképzettségű kutatóról van szó, a népeletet mégis részleteiben ismerő szerző már a múlt század hatvanas éveitől, a Magyar Néprajzi Atlasz gyűjtéseitől tevékenykedett. Új korszakot nyitnak dr. Kepéné Bihar Mária és dr. Lendvai Kepe Zoltán. Az általuk összeállított bibliográfia¹²⁴ szintén a mellékletben található.

A mellékletek a néprajzi források fontos részeként a 2008-2013 között gyűjtött képanyagot tartalmazza, ill. a göntérházi aratási szokásokból összeállított vetíthető képanyagot.

¹²² Kéziratok, a bibliográfiában nem szerepelnek. Biró Zsolt: Csente, Lendva – Gyógynövény termesztési, felhasználási szokások. Konyhakert. Növény-gyűjtési szokások. Veteménynövények, gyümölcsök. Kézirat. Budapest, 2003. Dános Zsolt: Iskolai ünnepek március 15-én a muravidéki Lendván és környékén. Kézirat. Budapest, 2003. Domokos Mariann – Kemény Márton. Levelezési szokások a Lendva-vidéki Völgyifaluban. Kézirat. Budapest, 2003. Nárai –Szabó Livia: Lendvai gyűjtés, hiedelem, szokás, szájhagyomány. Kézirat. Budapest, 2003. Reidmár Linda. Ivási Szokások Csentén és Völgyifaluban. Kézirat. Budapest, 2003. Pányik Kata. Májusfaállítás három Lendvavidéki faluban. Kézirat. Budapest, 2003. SZikora Réka. A hosszú élet titka. Virágok használata, fajtái, funkciója, elhelyezkedése, beszerzése. Kézirat. Budapest, 2003. Dóra Áron – Dömötör Bea – Sarkady Szilvia. Népszokások: szórakozási lehetőségek, életmód, étkezés, népi gyógyászat, hiedelmek, stb. Kézirat. Budapest, 2003.

¹²³ Lezárva 2008. 5. 11.

¹²⁴ Mindkettő lezárva: 2008. 9. 12.

Új néprajzi gyűjtés

Bevezető

A magyar néprajz egyes témáinak lendva-vidéki kérdőíves¹²⁵ kutatása csupán keresztmetszetet kíván nyújtani a vizsgált területről. A teljes néprajzi felmérés több időt emésztene fel és nagyobb munkát igényelne. Erre ezúttal nem kerülhetett sor. A kapott helyzetkép jó alapot szolgáltat ahhoz, hogy láthassuk, mit őriznek még emlékezetükben az adatközlők, milyen néprajzi terepről van szó egyáltalán. A kutatás a Lendva-vidékhez sorolható települések közül, a magyarországi hetési részt is beleértve, mintegy felét öleli fel. A több mint 60 adatközlő a huszas, harmincas, negyvenes és kisebb részük az ötvenes években született, még mindig szülőfalujában él, vagy huzamosabb ideje él jelenlegi címén. A máshonnan származó adatközlőknél minden esetben ügyeltünk arra, hogy közléseik az adott településről szóljanak. A vizsgált korosztály visszaemlékezései a második világháborúig, harmincas évekig nyúlnak vissza a szüleiktől, nagyszüleiktől megőrzött emlékek pedig a 20. század elejéig, ritkán a 19. század végéig. A megváltozott életmód, a hagyományos gazdálkodás felhagyása miatt mára feledésbe merülnek a 2. világháborúig lassabban változó társadalom szokásai, életmódja. A szokások, igaz történetek megkopottak, kontaminálódnak, vagy elvesztek. A gyűjtés egy-egy településen mindig egyszerre zajlott, így a különböző adatok, vélemények mindig tisztázva lettek, az eltérő adatokat vagy kihagytuk, vagy külön tüntettük őket fel. A gyűjtött fényképanyag digitalizálva lett, az eredeti képek a tulajdonosaiknál maradtak. Úgyszintén az írott dokumentumok. Ezek száma több százra tehető, a mellékletben a képanyagnak csak egy részét mutatjuk be. Nem közöljük pl. a kiadványokról készült összes felvételt, hiszen ezek tartalmi szempontból megegyeznek a közzé tettekkel. A mintegy 18 órányi hangfelvételek is digitális

¹²⁵ A kérdőív a szöveg végén található.

formában készültek, ezért bármikor könnyen visszahallgathatóak. Az adatközlőket abban az esetben, ha tájnyelvi sajátosságról van szó, vagy érdemes az elbeszélés miatt, szó szerint idézzük.

A vizsgált területen a 2. világháborúig nincsenek nagyobb eltérések, hacsak mikrotáji, vagy főleg nyelvjárási eltérések nem. A magyarországi hetési falvak egykor Alsólendvához tartoztak, Bödeházáról is pl. inkább oda kötődtek, mintsem a szintén közeli Lentihez. A plébánia központja is Lendva volt, aztán lett Dobronak. Amikor 1928-ban felépült Gáborjánházán a templom, csak akkor alakult itt is plébánia. Addig Dobronakra, az ún. „hetési temetőbe” temetkeztek. Mindegyik hetési falunak volt egy része a temetőben, abba temetkeztek. Bödeházáról Jósecen (ma Szentistvánlak) keresztül vezetett egy gyalogút, arra mentek a temetőbe.

A vizsgált területre a határtól függően más-más jellemzőket találhatunk. A közös bennük az, hogy az 1., majd a 2. vh. után sok család szakadt el egymástól. A rokoni kapcsolatokról, származásukról ma is tudnak az idősebbek. Mindenhol jellemző a népesség kiöregedése és a fiatalok elköltözése, a szlovéniai részen az idegenek beköltözése, a magyarok asszimilálódása. A Jugoszláv időkben a betelepítések, vegyes házasságok változtatták meg a vidék arculatát, a magyarországi hetési településekben pedig a 2. világháború óta nem adtak ki építési engedélyeket, hogy Lentit fejlesszék várossá. Lentiben pl. több bödeházi van, mint Bödeházán, egész utcasorban laknak. Megszüntették a tanácsshivatalt, gyerekhiány miatt az iskolát is. Ma Bödeházán tőzsgyökeres lakónak már kisgyereke nincs is. A legtöbb lakó, 85–90% nyugdíjas. Állásban nincsenek tízen sem, értesültünk a gyűjtés során.

A lendva-vidéki, a hetési települések

Hetést adatközlők által egységesen meghatározni, nevének eredetét kikutatni ma már lehetetlen feladat, hiszen ugyan említik a hetes számnévből

való eredeztetést, a háza végű települések ide sorolását, ám a bele tartozó falvak száma bizonytalan. Az adatközlők többször hivatkoztak arra, hogy iskolából, médiából, kutatóktól, vagy máshonnan tudják, mely falvak a hetési falvak.

Göntérháziak mesélték, hogy a rédicsiek is, a dobronakiak is, a hosszúfalusiak is, tehát a környékbeli magyar települések lakói maguktól megkülönböztetve őket hetésieknek nevezték. A göntérháziak, radamosiak szerint Hetést a nevében a háza végű települések alkották. Göntérháza, Kámaháza, Nyakasháza, Szijártóháza, Bödeháza, Gáborjánháza, és a ma már nem létező Pálháza (a mai Zalasombatfa). Bödeházán is hét települést említenek. Kámaházát, Göntérházát, Gáborjánházát, Szijártóházát, Zalasombatfát és Bödeházát a mai Szentistvánlakkal tartják a hetési falvaknak. Gáborjánházán pedig Gáborjánházát, Szijártóházát, Bödeházát, Zalasombatfát, Göntérházát, és a ma már nem létező Nyakasházát.

Petesházán, bár házára végződik a falu neve, úgy tudják, hogy Hosszúfalu még nem, de a szomszédos Hídvég és az azt követő falvak már Hetésnek számítanak. A radamosiak is ide sorolják magukat. Itt olyan véleményt is elmondtak, hogy a leventéket úgy oktatták, hogy a gyeplínia védőinek egyik itteni csoportját nevezték így, innen ered az elnevezés. Dobronakot nem sorolták a hetési települések közé, bár a hagyományos élet szinte semmiben sem különbözött a szomszédos hetésitől. Radamosban az északi magyar településeket, Szentlászlót például, „fővalusiaknak, a Lendva környékieket „levalusiaknak” nevezték.

Petesháza eredetét a Petes, vagy Petös vezetéknevhez kapcsolják, ilyen nevű egyén lett volna a falu első lakója. Róluk emlegetik, hogy „meguszták, mint Petősháziak a hadinyát”. „Gyöttek részögon haza a hegyrű. A zembörök, ugye, asztá a hadinya meg virágzott. Hátasztá ugye megbeszigeettek ők, hogy mekkora nagy viz van, asztá készüllünk neki, hogy mast megusszok. Hát így uszták meg a hadinyát.” „Levettik a cipűjüket, ugye hogy hát, ollan nagy viz van, hogy ameddig birnak, addig emennek. A Mura vize soksze ugye kijött, asztá

hódvilág vót este, a hajdinya meg tiszta fehér vót, nem, hát az úgy nézött ki mint ha víz lett vóna.” „Hej komám, komám, mast asztán mi lesz velenk? Le követnyi a bakkancsot, asztá nekimönünk. Mig birunk addig mönünk, miko nem birunk akko uszunk.” A petesháziak mesélték, hogy náluk agyonverték a csíkkosarat. A csíkkosár fele kiállott a vízből, és azt hitték róla, hogy valamilyen szörny. A falusi bírónak jelentették is, hogy szörny van a vízben. Többen is a helyszínre mentek. Aztán így vezényelt a bíró: „embörök, fölfejlődni, botokke, asztán megrohannyok.” Ezért mondják a petesháziakra, hogy agyonverték a csíkkosarat.

Göntérháza a török időben jött létre, állítják egyes göntérháziak, legalábbis így olvasták valahol, hiszen a főút mellett nem volt ajánlott lakni. Ezért a mostani falu helyén, ami mocsaras terület volt, települt le az első lakó, akit Göntérnek hívtak, így kapta Göntérháza a nevét.

Egykor a tök indáját is szekéren hazahordták, hasznosították. Az udvaron könnyebb tárolása miatt elásták a krumplit, a répát, és azzal fedték be. Egy ilyen inda egyszer leesett a szekérről és az arra menők azt hitték, hogy kígyó. Ezért mondják, hogy „A csenteiek agyonütöttik a torás kigyut.” Csentében úgy tudják, éppen a petesházi férfiak mentek már jó állapotban az ún. Hegymögiárokban a hegyről haza. Az egyik földről a tök indája kifutott az útra, amit észrevéve egyikük így szólt: „Jaj Pista, vigyázz, mert ott a torás kigyu!” Botot fogtak és agyonverték. Mondják azt is, hogy „Spekulál, mint a csentei gránát!” A háború alatt az egyik gránát a faluban nem robbant fel. Ezért elmentek nézni és mondták, hogy mire vár már, azaz mit spekulál, miért nem robbanik fel. Ezt a mondást aztán a sokáig döntenéni nem képes emberekre alkalmazták.

A hetésieket Petesházán „hetési bocskorosoknak” csúfolták. Bödeházán¹²⁶ mondták el, hogy „hetési Pikunak” csúfolták őket, mert itt az Istvánokat Pikunak

¹²⁶ Vagy pl. Zalasombatfán.

nevezték. Kétséges adatról van szó, az eddigi kutatások, vizsgálatok ugyanis a Miklóst valószínűsítik a Piku eredeti névformájának.

A Lendva-vidéki települések legtöbbje nem rendelkezik eredetmondával, ismerünk viszont falucsúfolókat.¹²⁷ Csíkvirrasztó Gáborjánháza, törzsökpörkölő Bödeháza, mondták Göntérházán. Azért csíkvirrasztó, mert egész éjjel figyelték, belemegy-e a csík a patakba helyezett veterbe. Bödeházán pedig szintén úgy tudják, hogy törzsökpörkölő Bödeháza, csíkvirrasztó Gáborjánháza, vagy szijártóházi nagy csont, szombatfai börsöllüsök, csikónyakú Hosszúfalu, húzóvonó Lendva, sásnevelő Bánuta, kurvanevelő Radamos, kutyaherélő Baglad. Úgy mesélik, hogy azért pörkölték meg a törzsöket, hogy a füst láttán többen menjenek hozzájuk segédkezni az aratáskor, hadd higgyék, hogy húst sütnék. A szombatfaiak pedig „börsöllüből” ittak. Gáborjánházán úgy mondták, hogy „tehéngráblulu Göntérháza”, „csíkverasztu Gáborjánháza”. Mert rájuk fogták, hogy úgy virrasztottak felette, mint a halott felett. Völgyifalura mondják, hogy keresztben vitték a létrát az erdőben, így nem tudtak előre haladni. Göntérházán úgy tudják, hogy a dobronakiakat „purgeroknak” nevezik, aminek a jelentését nem ismerik. A purger, azaz városlakó Dobronak központi, mezővárosi státusára utalhat. A göntérháziakat „palucoknak”, a zsitkóciakat pedig „gunyároknak” csúfolták, mert ha kis termetűek is voltak, szerették magukat kihúzni, mint a gúnár. Szinte mindegyik településen tudják, hogy a szomszéd, vagy a távolabbi településeken milyen más szavakat, kifejezéseket használnak, mint náluk. A települések múltjáról keveset tartanak számon. Felsőlakosról és Alsólakosról a helyiek tudják pl., hogy egykor egy település volt, erre utalnak a közösen használt javak, mint a temető, vagy a század elejéig a kápolna. Felsőlakosban ugyanis csak az első világháború után épült új kápolna és iskola. Híresek voltak a „lakosi bicskások”, azaz a verekedős legények. Nem összetévesztendőek a bicskás suhancokkal, akik zsebében tényleg ott lapult a fanyelű bicska. Nekik egyébként is távozniuk kellett a legények társaságából, ha

¹²⁷ Lm. Halász Albert, Falucsúfolók a Muravidékről. Néprajzi Látóhatár. 1994. 3–4. 178–187.

azok úgy akarták, egyszerűen hazakergették őket. A kisebbek szerettek hallgatózni a nagyobbaknál, akik gyakran elkergették őket.¹²⁸ Főleg a falun átutazó szlovénokkal gyűlt meg sokszor a bajuk, akik a „Kati” kocsmánál szoktak megállni biciklivel, vagy szekérrel megpihenni. A csínytevő lakosiak meglopták a hegyről hazafelé tartók borát, felöntötték vízzel, vagy csupán összeszólalkoztak velük. A léces kerítésekről letépték a szöges léceket, azzal püfölték egymást. Előszeretettel verekedtek a szomszédos Gyertyános szlovén „kolonistáival” is. Göntérházán a gyerekeknek a vasárnap délutáni program a hídvégi „kolonistákkal” való harc volt, kavicssal, az útmentén összeszedett bazalt kövekkel dobálták egymást. Teleszedték a zsebeiket, 10-15-en bekergették őket egészen a „kolóniáig”, aztán amikor elfogyott a kavicsuk, a „kolonista” gyerekek kergették őket vissza a falúig. Ők kötényt viseltek, abba sokkal több kavics, kő fért bele. Úgy kellett menekülniük a házakba, a fejük tele volt bunkóval, sebbel. Gyakran véres kimenetele volt a „játéknak”, előfordult, hogy a közeli „granicsárok”, a határőrök kergették szét a gyerekeket.

Gyertyánosban az egyik idősebb adatközlő mondta el, több adatközlő által is igazolva, hogy öreganyja korában a „fösüfalu” és az „asufalu” külön tartotta a búcsút, mert összeveszett a két falúrész. A kápolna ugyanis az alsófaluban épült meg és amikor a harangot vették, ahhoz a felsőfalusiak nem adtak pénzt. Ugyanis ott már volt egy harangláb haranggal. El is lopták a harangjukat, eldúgták egy kútba, amit aztán mégiscsak megtaláltak és visszavittek. Ezért a kápolna védőszentjének tiszteletére a felsőfalusiak nem tartottak búcsút. Inkább elmentek aratni, ugyanis július közepén van az aratás ideje. Ők így július végén tartották a búcsút. A haranglábban azonban továbbra is harangoztak, a harangozó ősszel fizetségül terményt, búzát, kukoricát kapott.

Csentében a kápolna építésekor az Ócsente és a Főcsente veszett össze, merthogy a dombon épülő képolnából majd Főcsentében nem hallatszik a harangszó. Nem is adtak pénzt a harangra. Ezért a Főcsenteiek külön

¹²⁸ Petesháza.

haranglábot állíttattak, mintegy ötven méterre a képolnától. Ebből harag is lett a faluban.

Hasonló eset történt Göntérházán is. A második világháború alatt, 1941-ben a faluban az új magyar fiatal tanító színdarabot taníttatott be a gyerekekkel. Az előadások során össze is gyűlt némi pénz. Tanakodtak, mire is költsék. Mivel akkor divatban volt az országzászlók állítása, Lendván is, Csáktornyan is, Belatincon is állítottak egyet-egyet, úgy döntöttek, Göntérházán is állítanak. A tanító egy fiatal hajadon asszonynál lakott, aki azt javasolta, hogy hozzájuk közel, az alvégen legyen a zászló megépítve. A haragosai, egy másik család pedig azt kifogásolta, miért minden az alvégen készül: a kocsmá, az üzlet, a temető, az iskola. Legyen az országzászló a fölvégen. E két ellenlábás aztán a saját akaratát kívánta érvényesíteni, így lassan megoszlott a falu. Amikor 1942-ben eldőlt, hogy legyen az építmény mégiscsak a fölvégen, nagy harag lett a faluban. Az alvégiek nem is mentek segédkezni az építéskor. Az avatásra is csak a fölvégiek készültek, zászlókkal díszített kaput emeltek. Az ünnepélyre azonban meggondolták magukat, az egyik alvégi felvetette, hogy mégiscsak jön az alispán, a főszolgabíró, más magas rangú vendég, mégsem lehet, hogy a fél falu fel van díszítve, a másik fele pedig nincs. Ezért az utolsó napon az alvégiek is kidíszítették a falu másik részét.

Halászat, vadászat, gyűjtögetés, méhészet

Vadászok szinte minden faluban voltak és minden vadra vadásztak. A rabsicokból, orrvadászokból pedig szinte több volt, mint a hivatásos vadászból. Ők csapdákkal, „vassal”, de lőfegyverrel is vadásztak. Őzre, szarvasra, vaddisznóra, fácánra, nyúlra, más vadra. Ugyan mindenki tudta, ki foglalkozik ilyesmivel, mégse árulták el őket.

A halászat a nagyobb folyók, pl. a Mura, a kisebb patakok mentén folyt, híresek voltak a kóti halászhalmok, de a Gyertyánosiak, Kapcaiak is előszeretettel

jártak a Murára. Petesházán az Ájásban, a Kopicában halásztak, itt kendert is áztattak, amitől megszédültek a halak. Felsőlakosban, Bödeházán is az erekből kézzel, veterrel fogták ki a halat. Ezekbe ugyanis mint a Mura mellékfolyóiba tavasszal a halak felúsztak ívni. Emelőhálót használtak. Egykor a patakok bővelkedtek a halállományban, a lecsapolások miatt azonban a folyó és az állóvíz is kevesebb lett. Jellemző volt a csíkászás. A csíkot kézzel, erre a célra kötött kosarakkal, vagy egyszerű két kengyelű kosárral, „silingával” fogtak. Az elkészítésének többféle módját ismerték, hagymával pörköltnek, vagy sütőben tepsziben sütötték meg, de akár a helyszínen zsírban serpenyőben készítették el. Amíg éltek, megsózták őket, így egymáshoz dörgölözve megtisztították magukat a nyálkától. Ekkor csikorogtak, ezért mondják, hogy csikorog mint a csík. A lakosi „ájásban” sok rák volt, azokat is a part alatt kézzel fogták. Főleg nyári foglalatosság volt. Télen léket vágtak a jégen, úgy fogták ki a halakat. A tavak mára már fel vannak töltve, a víz lecsapolva, ezért nagy mértékben visszaszorult.

A mezőn és erdőkben gombásztak, vargányát, nyúlgombát, csepörkét, galambicát, köserügombát, ősszel törzsökgombát, azaz csoportgombát szedtek, több gombafélét ismertek. Az erdőben összeszedték a gubacsot, amit aztán eladtak. A vargányát eladták, azon ruhafélét vettek, pl. bérnálási ruhát.¹²⁹ A tölgyesekben makkot szedtek össze a disznóknak. Néhol, ahol közelebb volt az erdő, pl. Hosszúfaluban, kihajtották őket makkoltatni. Télen leforrázták a szárított csalánt, ezt adták a disznóknak. Alomnak összegereblyézték a levelet is, szekérrel távolabbra is elmentek érte, Felsőlakosból akár Csentébe is. Levéllel takarták le ősszel a répát is. A Feketeerdőbe sarlóval jártak összeszedni a fűvet, a földek mezsgyéjén növény fű gyakorta veszekedés tárgya lett, mármint hogy melyik szomszédot illeti meg. Az erdőben összeszedték a gallyakat is, a disznóknak sarlóval „gávizlevelet”, „selömsássat” szedtek. Az erdőbe többen csigát is elmentek összeszedni. Mikor főzték őket, csikorogtak. Jól megmosottan

¹²⁹ Radamosi adatközlő.

kukoricadarában megforgatták és megsütötték. A szabadban is elkészítették, levágták a talpát és nyárson megsütötték. Elfogyasztották a sündisznót is. Megnyúzták és paprikáskrumplival fogyasztották. A gyerekek a madarak, vadgalambok, kányák tojásait szívesen összeszedték. A szarkatojást befedték agyaggal és abban a szabadban, tűzben megsütötték. A gyógynövények közül ismerték a pipitért azaz a kamillát, a pulman, v. purmonteát, a pókafüvet, a virágteát, a „seggebugyát”, vagyis a csipkebogyót, a kékkonkát, a piroskonkát, a „kereklevelű füjjet”, sebre az „utifüjjet”, a jobb látásra a „cinaguna” szárából a tejet dörzsölték a szembe. Ezt keresztülhúzták a szélütés előtt álló ember tüneteit mutató beteg tehén nyakán lógó bőrbe szúrt lyukon, amiből aztán kifolyt a véres genny. Ismerték továbbá a rozsonyát, a kámfort, az ezerjót, a kákicsgyökeret, az „anyarozsot”. Főleg kereskedőknek szedték és szárították meg ezeket. Ma a permetezés miatt már keveset, vagy egyáltalán nem gyűjtenek növényeket. A szárított csalánt az ötvenes években felvásárolták. A kapott pénzért egy-egy gyereknek pl. ruhát vettek. Gyertyánosban, máshol is voltak olyan személyek, akik ismerték a gyógynövényeket, ők látták el tanáccsal a helyieket, milyen betegségekre milyen gyógynövényt szedjenek és hogyan készítsék el. Pl. az útifű virágját köhögésre ajánlották. Bodzavirágból, hársfavirágból, pipitérből teát főztek. A pelin a gyomorfájást enyhítette. Kákicsból, kákicsvirágból a cukorbetegeknek javasolnak készíteni salátát. A magas vérnyomást véradással oldották meg. Már a gyógyfürdők megjelenésekor az asszonyok eljártak „megküppölöztetni” magukat. A sebes lábú, vagy dagadós lábú emberek üvegben tartott piócával is kiszívták a vért, vagy egyszerűen a patakba álltak és azok rájuk mentek. Az erdei gyümölcsöket is összeszedték, pl. a „szödörnyit”, azaz a szedret, a kökényt, a kislánykörtét, az epret.

Az erdőből, ahol volt, fához is jutottak. Többen napszámba jártak fát vágni, így részesedtek fizetségül a fából. Gáborjánházáról Rédicsbe jártak, a levágott fa tizenkettedik részét kapták meg. Ezen kívül összeszedhették a gallyak egy részét is. Lendvakecskésből a tavaszi munkálatok után tehenekkel

szekéren szállították haza a fát. Ahol volt, a közbirtokossági erdőből jutottak fához.

Méhészek is voltak a falvakban, akár több is egy-egy településen. A méheket otthon tartották, kasban, ritkábban kaptárban, szállításukra korábban nem volt lehetőség. A hatvanas évektől vitték őket máshová is, a vadgesztenye-, a hársfa-, vagy az akácméz miatt. A kasból nyert méz kevés volt, a léppel együtt vették ki, ami miatt a kas tönkremehetett. Ezt mindegyik méhész otthon fonta, általában téli tevékenység volt. A méz a családnak is kevés volt, ha többet termeltek eladták, ajándékként elosztották a komáknak, rokonoknak, lakodalmakkor használták süteményekhez is, pl. mézes málét készítettek belőle, vagy kenyérre kenték, a teát ízesítették vele. Ha valaki nagyon beteg volt, mézet adtak neki. Nem többet, de egy pohárral vettek neki. Mézespálinkát is készítettek belőle. Tollfosztáskor, kukoricafosztáskor, tökmagköpesztéskor az asszonyok csak a munka végén kaptak áldomást, mézespálinkát is. Becsapós ital, hiszen édes, itatja magát, de hamar megárt. Előfordult, hogy az egybegyűlt asszonyok alig találták a kijáratit ajtót.

Földművelés, állattartás, gazdálkodás

A visszaemlékezések szerint, amelyek zömében a 20. század elejéig nyúlnak vissza, a megélhetést főleg a földművelés és az állattartás biztosította. Szinte minden háztartásnál a tyúkon, disznón kívül jellemző volt a szarvasmarha, a lótartás is,¹³⁰ egészen a hetvenes évekig éltek ebből a családok. Kivéve a magyarországi részen, ahol 1959 decemberében államosították a földeket. Csak ún. háztáji földeket kaptak a gazdálkodók, egy holdat,¹³¹ egy tehén és két növendék is maradt minden gazdánál, egészen a nyolcvanas évekig volt ez így. Ebben az időszakban hagyományos gazdálkodásról szinte nem is

¹³⁰ Az adatközlők többször is Lakost jelölték meg, mint jelentős lóállománnyal rendelkező települést.

¹³¹ 1600 négyszögöl.

beszélhetünk. Az ökör a visszaemlékezések szerint előfordult ugyan, szántottak is vele, de nem volt jellemző. Főleg a húzáért nevelték, jó ára volt neki. A lovak a nagytetű, erős, igába fogható, teherbíró fajták voltak, „muraközi lónak” nevezték őket. Innen ered az a mondás is, hogy „ollan háttolla van, mint a muraközi lónak”. Ezek húzták azokat a szánokat is, melyekkel télen a nyáron levágott farönköket húzták ki. A titói Jugoszláviában Szlovénia erdős vidékeire kellett menniük a gazdáknak kényszermunkára, Kočevjere, ahol ezekkel a lovakkal a favágás alkalmával a farönköket húzták ki az erdőből. Felsőlakosban úgy emlékeznek, hogy az ötvenes évek végén államosították a legelőket, ami hozzájárult az állattartás visszaszorulásához. Radamosban a múlt század húszas éveiben osztották fel a legelőt, ugyanis ami a közbirtokosság része volt, annak egy harmadát osztották szét a gazdák között. A legelőből osztottak, az erdők maradtak. A szarvasmarhát fogadott csordás hajtotta a legelőre. Fizetését borban, kenyérben, kalácsban kapta. Petesházán, Gáborjánházán pl. a fogadott kanász a disznókat is kihajtotta legelni. A behajtáskor mindegyik állat tudta, melyik házhoz kell bemennie. Ahol nem volt közös legelő, pl. Göntérházán, ott mindenki a saját földjén legeltetett. Amikor betakarították a sarjút, azt mondták, hogy felszabadult a rét. Ekkor levették a tehenek fejről a láncot, ami azt jelentette, hogy bárhol legelhettek. A tehéntartás elengedhetetlen volt a tej miatt, hiszen ez jelentette a fő táplálékot a családoknak. 90 százalékban tartottak tehenet. Virág, bárány, gyöngyös, cifra, citrom, rózsza, zsömle, szekfü, tükrös, bimbu névre hallgattak, a lovak pedig a szajku, manci, juci, vilma, ica, füge, fuksa, sárga, babi, mura, remény, linda, rigu, föcske névre. A borjúk néhol úgy kapták anyjuk után a nevet, hogy ha annak Z betűvel kezdődött a neve, akkor a borjúé is: zele, zita, stb. Radamosban fordult elő az az eset, amikor az új tanítónő, akit Vilmának hívtak és szerette a lovakat, alkalom adtán megkérdezte az egyik gazdát, mi a szekeret húzó lónak a neve. A gazdája azt válaszolta, hogy mi lenne, az, mint minden lónak errefele. A név csak akkor derült ki, mikor továbbhajtott, mégpedig ezekkel a szavakkal:

»Győ, vilma!« A tejből túrót, púpostúrót,¹³² néhol sajtot,¹³³ tejfölt, aludttejet, vaját készítették, nevezetes étel volt a tejesgánica, „tejfölös borsu”,¹³⁴ de más tejes ételeket is készítették. A „sajut”, azaz savót megitták, vagy a disznóknak adták. Bojtárokként gyerekek segédkeztek, lányok és fiúk egyaránt, akik a fizetségüket kenyérben, búzában kapták. Tejcsarnokba a negyvenes évektől, „a magyarok alatt” hordták a tejet. A tojást a búzába dugva tárolták, ott 3-4 hónapig is megállott. A tyúkokat, tyúkok tojásait nem csak fogyasztották, hanem ún. „tikászoknak” is adtak el belőle, gyakran az utolsó darabot is. Híresek voltak a renkóci¹³⁵ „tikászok”, akik a falvakat járva azt kiabálták, hogy „vauu, vauu, vauu”¹³⁶, van-e tojás, jajca, kokosá, bilicá”¹³⁷, vagy „ua-ua-ua”¹³⁸, ijájá, van-e tojás¹³⁹.¹⁴⁰ Legalábbis így emlékeznek rá, hiszen a szlovén nyelvet akkor nem értették, nem beszéltek. A második világháború alatt oda járó renkóci tikászra ma még Gáborjánházán is emlékeznek. A kapott pénzből az üzletben beszerezheték a legszükségesebb dolgokat, amit saját maguk nem tudtak előállítani, mint a cukrot, sót, élesztőt, esetleg egy-két ruhafélét. A kisállatok közül fogyasztásra még nyulat, ludat, récét, libát tolla miatt is (a lányok párnájába a staférungba), pulykát tartottak, elvértve különböző fajta galambot is tenyésztettek. A galambot levesben főzték meg, Gáborjánházán tejfölösén. A birka, a kecske és a szamár nem volt jellemző. Dísznek néhol pávát, gyöngytyúkot tartottak. Kutyákat is tartottak, vadász, vitéz, bodri, újabban dzsoni, piki neveket adtak nekik. A macskák általánosan elterjedtek voltak. Az egzotikus díszállatok, mint a halak, a papagájok, a kanárik, a hörcsögök csak a

¹³² Sóval, borssal, pirospaprikával összegyúróják a túrót, kúp alakúra formálják és füstön, pl. a füstöskonyhában megszáritják. Sokáig eláll, piacra is vittek belőle eladni. Neve több változatban él, Gáborjánházán búpostúrónak nevezik.

¹³³ Pl. Gáborjánházán nem emlékeznek rá, hogy készítették volna.

¹³⁴ A vizsgált területen a borsó alatt babot értenek.

¹³⁵ Ma Renkovci. Egykor az ottani szlovéneket vendeknek nevezték. De emlékeznek palinai, nedelica tikászokra is, tehát főleg a szlovén falvakból jártak ezek.

¹³⁶ Radamosban.

¹³⁷ Felsőlakosban pl.

¹³⁸ Gyertyános.

¹³⁹ Csente.

¹⁴⁰ Bővebben Štefan Skledar: Kupinárji iz Rénkovec. Stopinje C 500 – 456X – (1995). 74–79. p. Štefan Skledar: Kupinarji. Stopinje C 500-456X – (1994). 98–101. p.

2. világháború után, a 20. század vége felé terjedtek jobban. Ma már csak tyúkokat, ritka helyen disznót tartanak, tehén mutatóba is alig van. A lótartás újra divatját éli, ám nem gazdálkodás céljával.

A disznóvágáshoz többen is értettek a falvakban. Gáborjánházán a 20. század elején a levágott disznót hasára fektetve bevitték a konyhába, ott boncolták fel. Ennél a módszernél a bél az utolsó, ami kikerül, így a kolbászt, hurkát csak a disznóvágás végén, gyakran lámpánál készíthették el. Később már kampókra akasztották, ezért a bél került ki legelőször.

A termőföld nagyságát „hódban”, azaz holdban mérték. A gazdagabbaknak, több kisebb részben 5-6 holdjuk, de akár több is volt, a szegényebbeknek egy hektár, vagy esetleg valamivel több. Göntérházán átlagban alig négy hektárt emlegettek, de másfél hektáros gazda is volt. Csentében említettek nyolc, vagy több hektáros gazdát is, akik már módosabbaknak számítottak. Az öröklődés miatt a földek fölaprózódtak, hiszen egy-egy földterületből minden örökös részesült. Előfordult, hogy négy sor szőlőt öt részre osztottak¹⁴¹, vagy 35 ár földet a telek mellett öt részre.¹⁴² Ahol kevesebb volt a gyerek, ott az örökösök jobban jártak. Az örökölt föld lehetett más településben is, attól függően, honnan származott a tulajdonosa. Ennek megvizsgálása kimutatná, hová házasodtak a Lendva-vidékiek. Természetesen mindenhol voltak tehetősebb gazdák is. Nemesek is előfordultak, nemesi oklevél pl. Radamosból is előkerült, állítólag Szekszárdon őrzik.

A termények sorában jellemzőek voltak a kukorica, a répa, a krumpli, a búza, a rozs, a hajdina, a köles, a kender, a tök, amit a kukoricában a sorok között termeltek. Göntérházán a rozst gabonának nevezték. Árpát elvétele vetettek, néhol a répát a búza után vetették a tarlóba, ősszel nyűtték ki. Takarmánynak lóherét is vetettek. A termény zömét állatok etetésére használták, eladásra nem került belőle. A termény is sokkal kevesebb volt, mint amit a mai

¹⁴¹ Felsőlakos.

¹⁴² Radamos.

fajták biztosítanak. A lent is előszeretettel termelték, mert a lenvászon finomabb volt, mint a kenderből készült. Bödeházi adat szól arról, hogy a téesz időszakában felvásárolták és elszállították a közeli lengyárba. Megérte vele foglalkozni, ellentétben a cukorrépával, ami a szállítási költségek miatt sem volt kifizetődő. Takarmánynak összevágták a kukoricaszárt és a répát, ehhez a csépléskor megőrzött pelyvát is hozzákeverték, bár nagy tápértéke nem volt. Az állatokkal a terményt, a gabonaféléket nem etették meg, hiszen emberi tápláléknak számított, „bűn volt”¹⁴³ az állatoknak adni. Hacsak felesleg nem maradt belőle. Ekkor megetették, de eladásra nem termeltek.

A legtöbben saját földjükből nem tudtak megélni, kényszerből napszámos munkát végeztek. A módosabb gazdákhöz, földbirtokosokhoz szegődtek el idénymunkára, sokan Szlavóniába, Bácskába, Baranyába mentek el szezonmunkára, Lendva-vidékről még a 2. világháború után is, a jobb kereset reményében. Csáktornyából utaztak vonattal, a Bödeháziak Rédiczből. Gyertyánosból pl. Palicsra, Szabadka környékére, Petesházáról Monostorra szegődtek többen. Cukorrépakapálást végeztek, segédkeztek az aratásánál, hagymát ültettek. Traktorok nem voltak, a szántást gőzgépekkel végezték. Ilyeneket errefelé nem használtak, ezért nem is láthattak, hiszen kisebbek voltak a termőföldek. A föld két végébe voltak elhelyezve és kötéllel húzták az ekét. A „bránnyát” lovak húzták. A hagymát kisebb féle kapával ültették, kézzel. Hat hónapra is elszegődtek. 12, 24 mázsa búzával tértek haza, ennyit itthon egy átlagos, de egy 4–5 héktáros gazda sem tudott megtermelni.¹⁴⁴ Az itthoni napszámosok is terményt kaptak fizetségül, megegyezéstől függően minden hatodik, hetedik kévét. A legszegényebbek egy fazék tejért is elmentek egész napra dolgozni.

A 2. világháború után jugoszláviában az itteni gazdákat úgy vették rá a korszerű gazdálkodásra, hogy ösztönözték az új gabonafélék és módszerek

¹⁴³ Göntérháza.

¹⁴⁴ Radamos.

alkalmazását. A több termést adó, először kétkedéssel fogadott új kukoricafajtákhoz is csak így jutottak hozzá. Megjelentek az új, olasz búzafajták is. Radamosban a második világháború utáni időszakban aki első éven használatra bocsátotta a földjét, bizonyos mennyiségű terményt megtarthatott belőle magának, ha ennél több volt a termés, azt az állam megfelezte, csak a felét vitte el. Ugyan féltek a gazdák, hogy mivel egyes gazdák vállalták a kockázatot, másoktól kényszerrel veszik el a termőföldet. A második éven már csak azt biztosította az állam, hogy tanácsot ad a termeléshez. Így vezették be az új nemesített gabonafajtákat és a műtrágyázást. A nagyobb termés serkentette az állattenyésztést is, még inkább a hús jó ára. A műtrágyát is állatokkal fizethették ki.

Gáborjánházán, amikor a téesz megengedte a nagyobb mennyiségű állatok tartását, bikát tenyésztettek, mert jó árért felvásárolták az olaszok.

Veteményes termények

Fogyasztásra elvétele dinnyét is termeltek. A földbe ásott lyukba istállótrágyát tettek, befedték földdel, erre helyezték a magot. Napos helyre, általában veteménybe ültették, mert a termőföldet nem lehetett erre pazarolni. A magot korán kellett elvetni, mert különben nem érett be a dinnye. Az érett dinnyét a fogyasztás előtt előző este kannában leeresztették a kútba, hogy lehűljön. Gyerekek kedvenc csemegéje volt.

Elterjedtebb volt a „selömtök”, azaz a sütőtök, ezt ma is termesztik. Néhol a kenyérsütés után, hogy kihasználják a kemence melegét, sütőtököt, de még disznótököt is sütöttek. Finomságnak számított.

Külön szőlőfajtából, ami bokron nőtt, mazsolyát is termeltek. A sárga szemeket megszáritották, és kalácsba sütötték.¹⁴⁵

¹⁴⁵ Felsőlakos.

Kávét is termeltek, de ritka helyen, mert sok volt vele a munka. Ma már csak az emlékezete él. Bokorban nőtt, cifra virága volt neki. A pirításnál is vigyázni kellett, nehogy nyers maradjon, vagy megégjen. Ilyenkor kellemes illatok terjengtek.

Szinte mindenütt termeltek babféléket, amit az egész év folyamán sokféle étel készítéséhez használtak.

A veteményben, azaz „kiskertöbe” sokféle kerti zöldséget termeltek. Hagymát, paradicsomot, paprikát, krumplit, „borsut”¹⁴⁶, káposztát, petrezselymet, uborkát, salátát, dughagymát. A házaknál a fűszernövényeknek is jutott hely: fűborsot, „petrist”, sárgarépat, kaprot, köményt termeltek.

Akinek közvetlen a háza mellett nem volt helye zöldséges kertre, az a mezzőn a földjén hagyott helyet, ott termelte ezeket. Kihordták a vizet, a trágyát. Babot a kukoricába is ültettek, és ha ritkán kelt ki a kukorica, káposztát ültettek bele. Ezekből vittek a piacra is, még azt is elvitték, ami otthon elfogyott volna, még a palántát is, hiszen pénzre volt szükség. Azon a legszükségesebbet vették meg, mint a gyufa, a só, a cukor. A piac Lendván volt, kedden és szombaton, oda hordták a terményeket eladni.¹⁴⁷ Gáborjánházáról Lentibe jártak piacra. A templom mellett volt, csirkéket, tojást, kölest, egyéb terményt is hordtak eladni. Itt rendelés szerint hetente az ötvenes években házakhoz vitték a tejtermékeket. A pinceiek, a völgyifalusiak, a csenteiek a fejükön kosárban „körbecen”¹⁴⁸ vitték a szebbnél szebb barackot, szőlőt gyalog, vagy vonattal Szerdahelyre, Csáktornyára. Ha valakinek nem sikerült, potom pénzért tett rajta túl, már csak azért is, hogy ne keljen hazacipelnie.¹⁴⁹ A távolabbi falvakból, pl. Radamosból nem jártak ide piacra. A piacra állandó vevők jártak vásárolni, akiknek folyamatos ellátást kellett biztosítani. A háború előtt a zsidóknak házhoz szállítottak, a háború után a gazdagabb polgároknak. A cseresznye érésétől

¹⁴⁶ A borsu itt babot jelent.

¹⁴⁷ Felsőlakos.

¹⁴⁸ Széles, alacsony, fonott kosár. Ezt a fejen ún. tekercsre, fonott ruhára helyezték. Úgy vihették, hogy nem kellett kézzel tartaniuk.

¹⁴⁹ Pl. Völgyifalu.

gyümölcsöt, majd zöldséget, tejterméket is árultak, ha kellett, a cekkert is eladták, amibe odaszállították a portékát. Radamosról és környékéről inkább a szlovén települések felé vitték az árut, pl. apróhagymát, „dughagymát”. „Horvátságba”,¹⁵⁰ Strelec, Kobilje környékére, egészen Szentlászlóiig. Ott árulták. Vagy eljöttek a faluba a szlovén kofák, Tornisáról,¹⁵¹ felvásárolták a terményt és ők vitték vásárba. Bödeházáról Lentibe vitték a terményt piacra, gyakran állandó vásárlóik voltak, ezért házakhoz is hordtak, pl. tavasszal jércéket. Ők az állatokat Resznekre, Rédicsre vitték vásárba eladni. A második világháború alatt Lendvára is jártak. Távolabbra Körmendre, Csáktornyára is elmentek, főleg lovakkal. Csáktornyán híres lóvásárok voltak, bár távoli városnak számított. A kereskedők előre járták a falvakat és alkudtak a csikókra, aki nem akarta eladni, mert magasabb árat remélt, az vásárba vitte.

Bödeházán és környékén az ötvenes évek második felében sárgarépa- és petrezselyemmagot kaptak, abból termeltek nagy mennyiségben eladásra. A terményt jó áron fel is vásárolták tőlük.

Káposztát, répát emberi fogyasztásra egyaránt nagy mennyiségben termeltek. Korábban több asszony összeállva késsel egész nap vágta a káposztát, később már megjelentek a „kéziszijuk” is. Az egész család kivette a részét a munkából. A férfiak tisztították, a nők csikókra vágták, a fakádban pedig gyakran a gyerekek taposták meg mezítláb, „megtéptik”, vagy sukkal tömték le. Addig kellett tiporni, amíg nem jött fel a habja. Amikor már volt gumicsizma, abban taposták. Utána sózták. A répát is a férfiak mosták, a nők hámozták és „répaszijun” vágták. Hol a répából, hol a káposztából tettek el többet savanyítóba, 150–200 litert és többet is, attól függően, mekkora volt a család. Sózták, ki-ki paprikát, borsot, babérlevelet, tormát is tett bele. A káposztát tiszta vászonruhával letakarták, erre a célra készített deszkákat helyeztek rá, majd mindezt nagyobb kövel nyomatták. A kádat egy ideig melegen tartották, hogy

¹⁵⁰ Ez a szlovén településeket is jelentette.

¹⁵¹ Turnišče, korábban Bántornya.

erjedésnek indult,¹⁵² majd a kamrában, pincében tárolták. Igaz, pince ritka helyen volt. A táplálkozásban a fő ételek voltak, hiszen minden második nap fölváltva télen ez került az asztalra, ill. a krumplileves. Káposztafőzelék, répafőzelék volt a főétel, hús csak ritkán került bele. Általában egy disznót vágtak évente, így azt jól be kellett osztani. Gyakran vasárnap is csak annyi hús került a levesbe, ahány személy volt a háznál. Aki megette ebédre, annak nem maradt estére. Főleg a nagyobb egyházi ünnepek alkalmával, vagy vasárnap került hús az asztalra. A zsírral főztek. Anekdóta szól arról, hogy amikor megkínálták a cigányasszonyt káposztalevessel, hiányolta belőle a húst, merthogy az ördög látott káposztalevest hús nélkül. Egy másik pedig arról szól, hogy amikor megkínálták répalevessel, elmesélte, hogy a közeli Kótban olyan répalevessel kínálták meg, mely tele volt sörkével. Aztán próbálták neki elmagyarázni, hogy az nem sörke, hanem kása volt, amit szlovén hatásra a „bujtarépába”, a savanyított kerekrepából készült (húsos) egytálételbe főznek. A répaleves ezen változatát korábban a magyar vidékeken nem készítették, ezért a magyar környezetben élő cigányok sem ismerhették.¹⁵³

A pipába való dohányt néhol otthon termelték, titokban, főleg a 2. világháború alatt, amikor hiány volt belőle. Csentében a szőlő végében. Ebből eladásra nem jutott. Két fajtáját ismerték, a sárga virágút és a rózsaszínűt. Ez utóbbi cigarettának való volt, a másik pipába való. Felfűzve rúdon szárították, utána kisimították, hat levelet összecsavartak, így megaprították, esetleg mozsárban törték meg. Ezt tömték pipába, vagy papírba csavarva cigarettát készítettek belőle. A szegények akár újságpapírból is. A dohányt szárított disznóhólyagban tartották. Disznóvágás alkalmával ezt megtisztították, megszáritották, így használták. Csentében

A parasztgazdaságokban a föld megműveléséhez szerszámként általánosan előbb faekét, és faboronát, majd vasekét és vasboronát, tehenek

¹⁵² Völgyifalu.

¹⁵³ Mindkét eset Felsőlakosból származik.

befogásához szélesigát és szűkigát használtak. Később a kukorica „megjárásához” kapálóékét, krumpli feltöltéséhez „töttüekét”.

Szőlőtermelés

Szőlőt otthon az udvaron is termeltek, a sátras lugasok voltak a jellemzőek. A hagyományos szőlőfajták a filokszéravész után már nem a nemes fajták voltak, hanem a magántermő fajták, legelterjedtebben a smarnica,¹⁵⁴ a gyurka (jurka), az izabella, a pulitán, a klintán, v. klinton, a szlanka, vörösszlanka, melyek ellenálltak a filokszérának. Ismerték a huszárszőlőt, az otellót is, több adatközlő szerint ebből sok volt, de főleg fehér magántermő fajtákat termeltek. Csentében sok volt a kadarka, a kövidinka, a kreáca, lépavina, v. lépavina. A lépavinának kevés cukra volt, de magas savtartalma. Ezért kevés alkoholtartalma volt, nemigazán lehetett belőle berúgni. Völgyifaluban a kadarka és a lépavina keverékét tartották a legjobb bornak. A legtöbben szüretkor minden fajtát, fehéret, vöröset, egybe szedtek. A gazdák egymástól oltottak vesszőket, ezzel telepítettek szőlőültetvényt. Elvértve előfordulhatott, hogy a mezőn a termőföldet ültették be szőlővel. Ilyenre azok szánták el magukat, akiknek nem volt szőlőjük a hegyen.¹⁵⁵ Ott kivételes embernek volt szőlője, a szegényeknek egyáltalán nem. A bödeháziaknak a közelség miatt főleg a Zsitkóc határában található Rigánócon volt szőlőjük, a gáborjánháziaknak Lendvahegyen, majd a háború után a Gosztolahegyen, Tenkén. Ezek kis telkek voltak, pince ritkán volt rajta, esetleg csak szerszámtároló supa. Ott is főleg nohát, esetleg nemesebb fajtáját, az elvirát termelték. Ez tömörebb fejű volt és zamatosabb. Akinek nem volt pincéje, a bort otthon préselte ki, otthon is tárolta, a kamrában, kettős kamrában. Ebbe csak egy-két lépcső vezetett le, nem olyanok voltak, mint a hegyen. Lendvahegyre

¹⁵⁴ Azaz a noha.

¹⁵⁵ Itt a Hosszúfalutól a Pincéig tartó szőlőtermelésről híres lankákat értjük.

Magyarországról a második világháború után 1948-ig lehetett átjárni, utána a földek elvesztek, ill. a rokonokra lett bízva, a szerencsésebb elcserélte termőföldért a magyarországi részen. Radamosban a Cirák teleken volt szőlő, ami sík kavicsos terület volt. A szőlőből nem csak bort készítettek, hanem pl. smarnicából lekvárt is. Patyolattökökkel keverték. A törkölyből és a seprőből, elvétele a szőlőből pálinkát főztek. Pálinkafőző több is lehetett egy faluban, a nagyobbakba máshonnan is vittek gyümölcsöt kifőzni. „A magyarok ideje alatt” a pálinkafőzőre ún. „vasfinác” volt szerelve, le volt pecsételve és adót kellett fizetni a kifőzött mennyiség után. Aki félt, az titokban csak saját részére főzött. Szüretre a család, a rokonság gyűlt össze, egyszer az egyiknek szüreteltek, aztán a másinak. Mivel jellemzőek voltak a nagycsaládok, a bő gyermekáldás, nem volt hiány szüretelőből sem. Napszámban nem szüreteltek, noha előfordult, hogy egy üveg borért és egy fazék aludttejért elmentek másnak szüretelni. A szegényebb gyerekek örültek, ha hegyre hívták őket szüretre, mert ehettek az oltott fajta szőlőből. Szüretkor néha szándékosan is hagytak szőlőt a tőkén, főleg azt, amelyik nem érett be, ez volt az ún. „Szent Márton szőlője” és a kapások fogyasztották el. Márton napját ugyanis egykor nem ünnepelték meg. A smarnica szerette hullatni a szemeket, ezeket a lusta szüretelők a lábukkal egy lyukba húzták bele. Amikor kapáltak, megkeresték és megették. Évente háromszor kapáltak, ősszel, tavasszal és nyáron. Ősszel a szüret után került sor az első kapálásra, amikor lehullott a levél. Ilyenkor mulattak is a hegyen, estig nótáztak. Kora tavasszal „csórba” az erdőbe mentek akácfakérget szedni, azt hasogatták fel és azzal kötözték a szőlőt. Ha munka volt, több napig is fönt maradtak, ha volt, többen is aludtak egy ágyon, legtöbb helyen pedig csak szalmán aludhattak. A fekvőhely általában a padláson volt, vagy az onnan lehozott szalmán. Hogy meg ne romoljon az étel, élő állatot vittek magukkal, pl. nyulat. Ezt megfajtották, megsütötték. Adatunk van arról, hogy a bőrét kitömték, és a szomszéd szőlőjébe helyezték jól látható helyre. A távolból figyelték, hogy

aztán bekerítve hogyan „verték agyon” a nyulat.¹⁵⁶ A „hegyre menés” esemény volt, tarisznyát tettek a nyakukba, úgy mentek gyalog a hegyre. Gyakran mentek, volt aki hetente többször is. Amikor már voltak, biciklivel, télen a hó miatt gyalog. „Devizsont” nem vittek, csak „pintös üvegöt”, csak annyi bort hoztak haza. Jó volt, ha haza értek a borral, hiszen megálltak a rokonnál, a kománál, gyorsan elfogyotta bor, még ha három üveggel is hoztak. Volt olyan, akit ha hegyre küldtek borért, csak három nap múlva ért haza.¹⁵⁷ Az öregek szalonnát, vöröshagymát tettek a tarisznyába és így mentek fel a hegyre. Egyébként minden alkalmat kihasználtak, hogy a hegyen mulathassanak. Hazáig aztán nótáztak, nem volt szégyen a jókedv. Előfordult,¹⁵⁸ hogy már sötétedés után a legényeknek eszükbe jutott, hogy felmennének a hegyre. Ugyan nem volt kulcsuk, de tudták, hogyan nyílik az ajtó, vagy hol van „feldugva”, eldugva a pincekulcs. Amíg az öregek otthon aludtak, ők a hegyen szórakoztak. Persze zene nélkül.

Ha volt pince, a berendezése szegényes volt. Földpadlója volt, benne asztal, padok és sparhelt. Mivel ezek zsuppos épületek voltak, hűvösek voltak, ezért jól elállt bennük a bor.

A szőlőt csősz, szőlőpásztor vigyázta. Jutalma bizonyos mennyiségű, must, vagy bor volt. Szüret alkalmával puttonnyal, vagy korsóval járta a hegyet, abba szedte össze a járandóságát, hiszen a szüretelés kezdetének napja általában ugyanazon a napon kezdődött. Ha kár keletkezett, pl. a tyúkok kárt tettek a szőlőtermésben, a szőlőpásztor segítségével rendezték a kár megtérítését. Faluhelyen általában a magas vízállás miatt ritka volt a földpince, ilyenek a hegyen voltak. Ha volt is, a terményt, a krumplit, a répát és nem csak a bort tárolták benne. A hordókat környékbeli szakemberek, pintérek készítették, vagy vásáron, esetleg a szlovén falvakban vették, pl. Ganicsán.¹⁵⁹ A legelterjedtebb

¹⁵⁶ Gáborjánházi adat.

¹⁵⁷ Petesházi adat.

¹⁵⁸ Göntérházi adat.

¹⁵⁹ Gančani.

főfás prések a legtöbbször a helyszínen készültek, hiszen méretüknél fogva körülményes lett volna a szállításuk. Ahol sok volt a szőlő, préseléskor éjszaka is dolgoztak. Amikor meghúzták a prést, azaz felemelték a súlyát, hogy nyomja a szőlőt, lefeküdtek pihenni. A prés néha nagyot reccsent, amikor hirtelen megengedett alatta a szőlő. Erre a zajra riadtak fel a préselők. Ez azt is jelentette, hogy ismét a préházba kell menni és állítani kell a présen. Szüret alkalmával faputtonnyal, vagy vesszőből font puttonnyal hordák ki a szőlőt.

A magántermő szőlőt keveset permetezték, esetleg kétszer évente, néhol oltott gáliccal és mézzel. A permetszereket nem igazán ismerték. Mivel gyalog jártak a hegyre, három órát is gyalogolhattak, ezért néha csak ritkán mentek oda, így előfordult, hogy az oltott szőlővel előbb végzett a betegség, mintsem észrevették volna a bajt.

A szőlőfajták kevesebb bort adtak, mint ma, azt mondták, jó, hogy nem kell belőle magot hagyni, mert akkor nem maradt volna. A legtöbben száz liternél több bort nem tudtak megtermelni.

Gyümölcsstermelés

A gyümölcsök közül a legelterjedtebb a szilva, a hosszuszilva, az alma, a körte, a barack, a dió, a lasponya, a ribizli voltak. A ribizlit általában szőlőbe ültették. A síkságon nem jól termett a barack, azt inkább a hegyre ültették. A fákat a ház körüli gyümölcsösbe, vagy szintén a hegyre ültették. A régi fajták a mosánszki, v. mosáncki, v. mosáncker alma, a bobovec alma, a pécsóma, v. pécsalma, v. bécsalma, v. metringalma, a vasalma, a nagyasszonyalma, a bőralma, a boralma, a kerekalma, a tökalma, a ranetalma, a szentpéteralma, a rozsmánalma v. tokmányalma, a kanadaalma, az aratási v. szentivánalma. A vadkörte, a vöröskörte, a fostoskörte, a sózükörtike, az aratási körte, csöngetüs körte, jakab körte, a hosszúsilva. Tétre megszárították őket, megfőzve vacsorára is ették. Csentében ez a főtt szárított gyümölcs volt a

„gyümöccsejézus”. Az idősebbek borral, pálinkával ízesítették. Radamosi adatközlők szerint ezek a fák addig éltek, amíg nem kezdték őket kötelezően permetezni. Az almát a padláson ládában szalma közt is, a körtét a szalmakazalba dugva is tárolták, hogy megálljon, megpuhuljon. A karácsonyfát is gyümölcessel, almával, festett dióval díszítették, hiszen más dísz nem állt a rendelkezésükre.

A szilvából lekvár készült, egykor cukor nélkül. Lekvárt főztek be almából is, kajszibarackból is, sőt méznádból, azaz cukornádból. Helyenként selyemtöket is tettek bele. Lekvárnak Paradicsomot, almát és szilvát is összefőztek. Cserépedényben tárolták, szárított disznóbéllel fedték le, hogy ne penészesedjen. Az almát megtörték, répavágón ledarálták, levében egy hétig is állították. Leszűrve hordóba töltve „jabucsnicát”,¹⁶⁰ azaz almabort, vagy almaecetet készítettek belőle. Úgy, mint a bort, többször meg kellett fejteni. Amíg édes volt megitták, aztán ecetnek használták. Így spóroltak a borral, hogy abból minél kevesebb fogyjon el. A meggyből, akinek sok volt, meggybort is csináltak. Természetesen pálinkát is készítettek a gyümölcsből. Körtéből, almából, egyéb gyümölcsből. Egykor sok pálinkát fogyasztottak, más adat szerint éppen keveset. A legértékesebb a hosszúszilvából készült, legtöbbet pedig törkölyből főztek. Olyan közlésünk is van, hogy a cukornádból is főztek pálinkát, melyet egyesek pl. radamosban is termeltek. A kukorica betakarítása után vetették a földbe, hasonlóan nézett ki, mint a cirok. Kivágták, megtisztították a levelétől és a szárát minél apróbbra vágták szecskavágón. Langyos vízben feloldották az élesztőt és kádban a cirokra öntötték. Ettől kiforrott. Ebből főztek pálinkát. Aránylag kis területről sok pálinkát lehetett előállítani. Aki ledarálta és kipréselte a levét, olyan édes folyadékot kapott, mint a méz. Ezt cukor helyett is használták. Amelyik gyümölcsöt lehetett, meg is szárogatták. Hosszú fonalra felfűzték az almát, a körtét és a pajta oldalán szögre akasztva szárították. Gyümölcsöt redliben is szárítottak, főleg a szilvát. Télen

¹⁶⁰ Szláv eredetű kifejezés, horvátul pl. jabučnica.

szárazan is fogyasztották, de általában megfőzték. Az út mellett is voltak gyümölcsfák, melyek gyümölcséből általában mindenki fogyaszthatott, körte, rengeteg alma például. Lakos, Gyertyános környékén, Lenti és Rédics között zömében hatalmas eperfák. Eper, Gáborjánházán szederfának nevezték, gyakran volt az udvaron, hiszen ezt szerették a tyúkok. A kacsák, ludak be is rúgtak tőle, szédelegve botladoztak az udvaron. Ebből is főztek pálinkát. Az almából helyenként annyi volt, hogy szekérre szedték össze és almabort készítettek belőle. Göntérházától Radamosig a fákat állítólag a nyulak tették tönkre, mert lerágták a fák kérgét, mások szerint a pajzstetű¹⁶¹ volt az oka, mely a kéreg alá készült be. Itt a fák az államé voltak, a haszon az utkopróé volt. Ha szénás szekérrel mentek el alattuk, a fent ülők lekapkodták a gyümölcsöt és megették.

Erdőgazdálkodás

Mindegyik településnek nem volt erdője. Felsőlakosnak sem pl., ezért a fát, a tűzifát máshol kellett megvenni, vagy a réteken, patakok mellett növényő fákat vágták ki. A 20. század elején a fakitermeléssel foglalkozó Našička részvénytársaság Lendván is működtetett fűrésztelepet. Talán neki is köszönhetően terjedtek el a fűrészcorpás kályhák. Akik elmentek az erdőbe csemetéket ültetni, azok bizonyos mennyiségű fát kaptak fizetségül. Akik elmentek napszámba fát vágni, ők megkapták a forgácsot és a gallyakat.

Táplálkozás

¹⁶¹ Göntérházi, ill. Petesházi adat.

A gabonát a Mura folyóhoz közeli az ott működő vízimalmokba vitték megőrleni. Akiknek kevés volt, összeadták, és utána elosztották a lisztet. Ezt osztályok szerint különítették el: volt fehér liszt, második liszt és vörös liszt. A Ticsar malom például a hatvanas évekig őrölt. Ezeket főleg a kótiak működtették. A közelben, Gyertyános és Kót határában három is volt. Később a „Fábicsék” gőzmalmába a szomszédos Gyertyánosba, majd Féritfaluba,¹⁶² vagy Hosszúfaluba vitték a gabonát, ahol villanyra működtek a malmok. Göntérházáról, Radamosból, Bödeházáról, Gáborjánházáról és a környékről Göntérházára vitték a gőzmalomba. A gabonát tehenes, lovas fogatú szekerekkel szállították ezekbe. Göntérházán a zsidó tulajdonos lovakat, kocsit és két kocsist, szolgálókat tartott, hogy a távolabbi vidékekről, Sztrölec, Filóc, Keböle,¹⁶³ Szentlászló környékére, hogy nála őröljenek. Gépésze, molnárai is voltak. Minden reggel kürtölt a malom, arról tudták az emberek, hogy őröl a gép, vihatték a gabonát őrölni. Itt tökmagmalom is működött. A második világháború előtt egyik helyi gazda megvette a malmot, ám a háború után államosították. Postojnaba vitték, ahol a fűrésztelepen működött. A 2. világháború után Bödeházáról, Gáborjánházáról Rédicésre, Zalabaksára, Nemesnépre is vittek őrölni. A lenti és a szécsiszigeti vízimalom volt, a rédicsi gőzmalom.

A kukoricát emberi fogyasztásra is ott daráltatták le. A szegényebbek tisztán kukoricalisztból is sütöttek kenyeret, ha volt, búzaliszttal keverték, hogy ne legyen olyan sárga, azaz összetartsa a kukoricalisztet. Az ugyanis a szegénység jele volt. A kukoricalisztet le kellett forrázni, ahhoz keverték pl. a rozslisztet is. Laskát, ínséges időben még peracet is a vörös búzalisztból sütöttek. Még a lakodalomban is csak a kalácsot sütötték a fehér lisztből, a peracet pedig már csak a második lisztből. Főleg a nagyobb létszámú családokban jutott emberi fogyasztásra kevesebb búzaliszt. Kenyeret hetente

¹⁶² Ma Csente része.

¹⁶³ Strelec, Filovci, Kobilje, 10–15 km távolságra, szlovén települések.

sütöttek, jellemző volt a rozskenyér. Kemencében sütötték meg, a 3–5 kilós kovászos kenyereket a kamarában rudakon, deszkalapon egy hétig is tárolták. Itt nem penészesedett meg. Néha csikorgott benne a kés, olyan kemény volt, de amíg penészes nem volt, megették. A hajdinából kását főztek, de lisztnek is használták. Gánicát főztek belőle, a kását hurkába töltötték. Kenyeret még árpából is sütöttek. A beszolgáltatások időszakában általában a búzát kellett odaadni, ezért a gazdák hajdinát, kukoricát, ill. olyan gabonaféléket termeltek, ami megmaradt, amit nem kellett beszolgáltatni, így többet tudtak termelni saját részükre.

A lakodalmakban főzőasszonyok készítették az ételt. A mesterséget másoktól tanulták el, volt olyan, aki zsidó háznál főzött, ott tanult meg jól főzni. A többi asszony a rokonságból került ki. A lakodalomra a módosabb családok tehenet, borjút vettek, amit levágtak és a húsát használták fel a lakodalmi fogások elkészítéséhez, levesnek, pörköltnek és pecsenyének. A szegényebbek kevesebbel is beérték. Az őszi lakodalmat, amikor már, vagy még nem volt hús, „ehös” lakodalomnak is nevezték, a télit már nem, akkorra már disznót vágtak, volt elegendő hús. „Ehös vót a nép a husra.”¹⁶⁴ A lakodalmi tálalás mindig a húslevessel kezdődött, főtt marhahússal, a későbbiekben tyúkhússal folytatódott, amihez paradicsommártás járt. Káposzta, pecsenye, a végén hurka, az idő múlásával ezekhez társult a fasírozott, a kirántotthús és más ételek. Elmaradhatatlan volt a rétes. Másnap kocsonyával és kövesztett szalonnával kezdtek, no meg pálinkával. Édességként korábban kalácsot kínáltak, amit a cekkervívők sütöttek. Segítéséhez ugyanis a meghívottak a készülődés alatt „cekkert vittek”, amiben olyan portékák voltak, amit a sütésnél, főzésnél fel tudtak használni a konyhán. Ha több eledel gyűlt össze, mint amennyi elfogyott a lakodalom alatt, a maradékot eladták.¹⁶⁵ Édességként tortának csak kuglófot sütöttek, ezt díszítették rózsával. A szokások változásával előbb piskótát, majd

¹⁶⁴ Petesháza.

¹⁶⁵ Gáborjánháza.

tortát is készítettek. Emeleteset, báránnyal, menyasszonnyal, később egyszerűbbeket, könyvet, szívet, stb.

A lakodalmak egykor vasárnap este kezdődtek az esküvő után, aztán hétfőn, sőt kedden is folytatódtak. Reggel három, négy óráig maradtak a vendégek, aztán aludni mentek. A távolabbiak is a rokonoknál kértek szállást, ott háltak meg. Reggel aztán hozták a pálinkát, a kocsonyát, disznósajtot. Kávét nem fogyasztottak. Pálinkát, bort ittak, a sört vagy az üdítőt nem ismerték. A lakodalmas játékokban megjelenítették a jós cigányasszonyt, Bödeházán törzsököt pörköltek, vagy más módon csúfolták ki a falvakat. Szijártóházán bevitték a csontot, a Szombatfaiak a „börsöllüt”, abból ittak. Gáborjánházán másnap délben a vendégek elmentek „mosdani”, hogy a gazdasszonyok rendet rakhassanak. A „mosdás” arra is szolgált, hogy kissé kijózanodjanak. Vittek magukkal néhány kosár süteményt, bort, ezzel kínálták a falusiakat. A sütemény újkeletű édesség, korábban, a harmincas években mákkal vagy dióval töltött hosszúkalácsot sütöttek, vagy „kublihuppot”, azaz kuglófot.

Húst inkább csak ünnepek alkalmával fogyasztottak, a jeles napok némelyike, például a húsvét, karácsony megkövetelte az előírt ételek fogyasztását. Húsvét reggelén kötelező volt a szentelt tojás, sonka fogyasztása, karácsonykor elmaradhatatlan volt a rétes. Petesházi adat szól arról, hogy vindőből való hústra tojást ütöttek, azt sütötték meg, utána mentek el a misére. Gáborjánházán is sült tojást ettek. Ekkorra már összegyűlt annyi, mert a többi el kellett adni, hogy kerüljön sóra és olajra a petróleumlámpába. A karácsony a kocsonya idénye volt. A húst zsírban, vagy felfüstölve a padláson tárolták. Csépléskor ha elfogyott a búza, a munkásokat mákos és lekváros kaláccsal kínálták meg. Általában tejes, egyszerű ételeket fogyasztottak, mint a tejesgánica, vagy a zsírban felolvasztott tejföllel leöntött tejfölös gánica, aludttejet, tejes köles kását, túrót vacsorára. Vagy dödöllét főztek pirított hagymával, esetleg vágottzsírral, kukoricamálét sütöttek, vagy kemencében káposztalevelen kukoricapogácsát. Készítettek krumplimálét, tejespépet,

„pöcsmácsikot”¹⁶⁶ is. Kemencében kenyérsütés alkalmával langalit is sütöttek, ami kenyértésztából készült. Melegen fokhagymával bedörzsölve, vágottzsírral megkenve a legfinomabb.

Hétköznapiakon reggel száraz tésztafélét ettek, kávé nemigen volt hozzá, esetleg kávépótlóból készült tejeskávé, mint a Divka, Seka, Proja. Ebédre leves volt, hús kivételesen. Ha vásárba mentek, esetleg hoztak „egységes” szalámit, ami fenséges volt. Petesházán mondták el, hogy a hétköznapi étkezés úgy nézett ki, hogy reggel rántottlevest ettek, este gánicát. Másnap fordítva.

Búcsú alkalmával illet bőséges ebédet tenni a vendégek elé. Mára divatba jött a grillezés, régen minden ételt a konyhában készítettek el. Egyébként a búcsú újkeletű szokás, hiszen korábban mindegyik faluban nem is volt kápolna, ezért búcsút sem tartottak.

Néhol jégvermet építettek, ahol a jeget tárolták. Pl. Göntérházán gödröt ástak, az oldalait kirakták téglával. Télen a szomszédos lapban fölvtették a jeget és ebben tárolták, de akár a Muráról is hozhatták. Itt a jég nyárig megállt, innen hordták az italok hűtéséhez, pl. a kocsmákba. A lendvai albán származású fagyaltos apja, már nagyapja is jégvermet tartott a Lendvahegy oldalában, közel a fagyaltozójához, ahonnan nyáron elláthatta jéggel a szükségleteit.

Öltözködés

Kendert is minden család csak saját részére termelt, az asszonyok ebből szöttek vásznat, amiből a ruhaneműk készültek. Széles gatyát, „ümögöt”, azaz inget, kombinét,¹⁶⁷ szoknyát, minden más viseleti darabot. De nem csak az, hanem lepedők, kenyérsütő ruhák, asztalterítők, kenyeresruha, zsákok, ponyvák, köcölék v. fűjjhordók, törölközők,¹⁶⁸ rongyszőnyegek is készültek belőle. A „küsuruha”, a „besuruha”, az ágynemű mind vászonból készült.

¹⁶⁶ Nudli.

¹⁶⁷ Az egyik petesházi adatközlő még 1946-ban is ilyent viselt, de a férfiak is még vászon inget hordtak.

¹⁶⁸ Nem ilyen volt az arcuk mint most, mondták nevetve az idős petesházi adatközlők, mert az kisimította.

Megkülönböztették a virágos és a magos kendert. A virágosat szedték ki előbb. A magosat kupacba állították, aztán kiverték belőle a magot, utána áztatták. A vásznat a módosabbak Csáktornyára vitték megfestetni. Általában kékre festették, fehér virágos mintákkal. Nyilván ott kékfestők tevékenykedtek. Feketére, barnára, olajzöldre, pirosra is festették a szoknyákat, más ruhafélét, de még az ágyterítőket is. Ilyent ruhákat még a 2. világháború után is viseltek. A varrónők helyi specialisták voltak, másnak is vállalták a varrást, ugyan nem kitanult szakemberek voltak. A „staférungot” a lányoknak egyedül kellett elkészíteniük. A menyasszonyládában meghatározott mennyiségű ruhanemű volt. Felsőlakosban hat konyharuha, hat törölköző, asztalterítő, lepedő, zsák és ponyva. Máshol a „sifonyert” rakták meg ruhával, azaz a menyasszony kelengyéjével. Gyakran csak az elejét rakták meg, hogy lássák, hogy van benne valami, hátul üres volt. Gáborjánházán tíz lepedő, tíz asztalterítő, tíz törölköző, tíz zsák, tíz konyharuha, egy ponyva, két vagy egy dunyha és négy váncos volt benne.

A kendert kitépése után áztatták, Gyertyánosban három hétig a Libenicben a sárban. Utána kimosták és felállítva kitették 2–3 napra száradni. Aztán hazavitték és a vágón durván megtisztították a szárától, majd tiluval finomították, gerebenen kifésülték. Ez lett a szösz. Föltették egy botra és rokkán fonalat készítettek belőle. Ebből még halászhálót is fontak. Két féle fonalat készítettek, kócból durvát, szöszből finomabbat. Ezt hamúban „megpárották”, azaz fehérítették. A lenbe pamutot is keverték, ebből finomabb vásznat csinálhattak.

A ruhákat fahamuban „párották”. Összegyűjtötték a fahamút és a ruhára szórták. Ezt a fenékén dongával ellátott fakádban vízben kifőztek. Egy réteg ruhát tettek le, erre egy réteg hamút szórtak, és ezt addig ismételték, amíg a ruha el nem fogyott, vagy az edény meg nem telt. Az allyára a tisztábbakat tették, majd fokozatosan a szennyesebbeket. A korszerűbb változat a csappal ellátott párló volt. Ebbe is belerakták a vászonruhákat, szintén leterítették egy

lepedővel, a „párfedővel”¹⁶⁹ erre szórták rá az átszitált hamut. Ezt felöntötték 30–40 liter forróvízzel. Amikor a víz lehűlt, a csapon alul kiengedték és fönt újból felöntötték forróvízzel, naponta többször is. A ruhákat egy, két napig is a vízben hagyták. Aztán szekéren kosárban, teknőben kivitték a patak partjára, ahol kimosták, kiverték belőlük a lúgot. A patak partjára kisszéket tettek a vízbe, erre egy deszkát fektettek, ezen mosták a ruhákat.¹⁷⁰ Volt, aki „mosubörüt” is vitt a szekéren, a patak két partjára fektetve ezen mosta a ruhákat.¹⁷¹ Megtiporták, kiverték, Gáborjánházán mosólapockának¹⁷² nevezett nyeles deszkával puhították. Előfordult, hogy a ház közelébe tókát ástak, hogy biztosítsák a vizet a mosáshoz. Néhol inkább nyáron,¹⁷³ máshol ősszel, télen is mostak.¹⁷⁴ Télen léket vágtak a jégbe, abban áztatták a ruhákat. A fonalat háromszor, négyszer párolták, amíg megfehéredett, azt pl. Petesházán a Kopicában mosták ki. Gáborjánházán, hogy megpuhítsák és kivasalják a ruhákat, félig megszáradva „megdergáták” őket. Sodrófára föltekerték és tiszta asztalon hömbölygették a lapockával.

A nők nem viseltek bugyit. Három alsószoknyájuk volt, a legbelső volt a legkisebb. Ezt úgy hajtogatták össze, hogy feltűrték elől és hátul a derékukhoz, ez szolgált bugyiként.¹⁷⁵

A ruhaneműket otthon varrták, vagy később már az alapvető ruhaféléket, mint a kötények, ágynemű, szoknya, blúz, férfiaknak inget, széles vászongatyát, glottgatyát helyi varrónők is elkészítették. Viseletben még a 2. világháború után is jártak. Amikor levetették és felváltotta a polgári viselet, eltették a szekrénybe, a sublatba, azaz az alacsony fiókos szekrénybe. A sublat, amit asztalossal készítették, hasonló célt szolgált mint elődje a tulipánosláda, azzal a

¹⁶⁹ Gáborjánháza.

¹⁷⁰ Gyertyános.

¹⁷¹ Gáborjánháza.

¹⁷² Ruhasulykoló.

¹⁷³ Pl. Gáborjánháza.

¹⁷⁴ Pl. Gyertyános, Felsőlakos.

¹⁷⁵ Gyertyános.

különbséggel, hogy fiókjai voltak, abban tartották a ruhaneműt. Később ezt „sifonyer” váltotta fel.

Régi vászon ruhákat, zsákokat, törölközőt még több helyen őriznek. Igaz, a ruhaneműt addig hordták, míg el nem szakadt. A pacsa kifejezést ma már nem ismerik, az adatközlők nem emlékeznek, hogy ezen a vidéken ilyent viseltek volna.

A cipő ritkaságba menő dolog volt, általában bakancsban jártak. Főleg a gyerekek, de az asszonyok, férfiak is mezítláb. Előfordult, hogy bőrből és fából fatalpú lábbelit készítettek.¹⁷⁶ A templomba is mezítláb mentek, a cipőt csak a templom közelébe érve húzták fel, hogy kevesebbet kopjon.

Építészet

A zsupp készítéséhez rozsszalmát használtak. Négyesben, ötösben, hatosban kézicséppel csépeltek ki a magot, hogy a szára össze ne törjön, alkalmas legyen a tető befedéséhez. A zsupptetőt szakemberek készítették, mindenki nem értett hozzá. A hatvanas években még a gazdasági épület némelyike zsupptetős volt, így gyakran csépeltek kézzel, hogy legyen szalma a javításához. Az utolsó zsuppos lakóházak tetőszerkezetei a nyolcvanas években kerültek lebontásra. A zsuppot a cserép váltotta fel. Az ácsolt házakat törzsökökre építették. A szalmát a „boronyás”, azaz boronás házak tapasztásánál a sárba is belekeverték, hogy az jobban kössön. Ez volt az elsődleges borítás. Pelyvás sárral pedig a finom simítást végezték el. Száradás után ezt meszelték be, általában fehér színnel. Előfordult a kék meszelés is. A ház alsó peremét, a „csikot” barnára, kékre meszelték. Úgy mondták, hogy csíkot húztak. Házak sárból is készültek. Mára sárból, boronából készült házak elvétve találhatók. A sárban a borona úgy megkötött, hogy olyan kemény volt, mint az üveg.

¹⁷⁶ Völgyifalu.

Téglaházakra már a múlt század húszas éveiből emlékeznek. Göntérházán építkezéskor a téglát mindenki saját részére égette ki.¹⁷⁷ Gyakran az egész falu összefogott, sőt más falvakból is érkezett segítség. A mezőre összehordták a gallyakat, azzal égették ki. Egy házhoz a téglák elkészítése 2–3 hétig is eltartott. 3–4 méter széles kemence alakúba rakták össze, kívül sárral betapasztották, a közepén tüzeltek. 3–4 méter hosszú „pasonyát”, azaz összekötött gallyakat dugtak bele, azzal égették.

Az áram pl. Radamosba az ötvenes években jutott el, az első lakodalom, ahol villannyal világítottak, 1955-ben volt. Régi épületek, száz évesek, vagy még régebbiek még mindig fellelhetők, némelyiket, igaz felújítva, még lakják is. Az elhagyott lakóházak, ha le nem bontották őket, mára dőlőfélben vannak. Zsuppos házak, pajták már nincsenek. A magyarországi részen az osztrákok 2000 körül felvásárolták az olcsón kínált, szinte összes addig üresen álló házat. A gond ma az, hogy még elhagyatottabb állapotban vannak, mint amikor a helyi tulajdonosok még lekaszálták az udvart. Az új tulajdonosoknak elmúlt a vállalkozó kedvük, hiszen nem tudtak rajtuk haszonnal túladni.

Folklór

Ha valakit „megigiztek”, azaz megigéztek, volt a falvakban olyan személy, aki gyógyította az ilyen rontásokat. Felsőlakosban ha például gyereket igéztek meg, ill. „ha valaki megniézte a gyerököt”¹⁷⁸ és az lázas lett, a Forás Piku csinált vizet, amivel leöntötte a gyereket, akinek elmúlt a láza. Forás Pikunak megjelent Jézus, aki tudatta vele, hova kell kimennie a határba, hogy vesszővel a földre csapva forrást rekesszen. Ő kiment a Murához, lecsapott a vesszővel, és ott forrás lett. Ez lett a gyógyvíz, onnan szokott hozni, ha szükség volt rá. „Őneki a Jézus megjelent, meg ő vitte fő a betonytáblát, a

¹⁷⁷ Völgyifaluban a hegyi patak mellett.

¹⁷⁸ Felsőlakosi adat.

tizparancsolatot a Sinyai hegytetőre. Monta neki akko a Jézus, hogy Piku, Piku, gyere le a Sinai hegyrű, az olajfák tetejirű.”¹⁷⁹ Ha volt szemmel verés, voltak boszorkányok is. Több adatközlő is bizonygatta, hogy név szerint számontartották, számontartják őket, azonban személyükre nem derítettek fényt. Az egyik Felsőlakosi beteg gyermekén már a helyi orvos sem tudott segíteni, merthogy ismeretlen betegsége van, vagy valaki „megszóta”. A gyógyulást egy gyógyító asszony segítette elő, aki mondókát mondott a gyerek felett és azt tanácsolta, merjenek három kanál vizet, és ha az „megszaporul”, meggyógyul a gyerek. Az egyik adatközlő állítása szerint ezt meg is tette, a három kanálból négy kanál lett és meggyógyult a gyerek. Mások szerint a vízbe szenet tettek és visszafelé mondták el a miatyánkat. Vízcsináló asszonyok szinte minden faluban voltak, néhol pl. cukrot tettek a vízbe, vagy csak imádkoztak felette.¹⁸⁰ Ha a tehén véres tejet adott, a tejszűrőbe szenet tettek, arra fejték rá a tejet. Másnapra a tehén meggyógyult, ismét fehér volt a teje.¹⁸¹ A boszorkányságról, természetfeletti dolgokról általában gazdag történeteket meséltek az adatközlők, sűrűn esküdözve, hogy hitelességüknek nyomatékot adjanak. Pl. az újhold előtt, amire az újpéntek következett, a boszorkány békává tudta magát változtatni. Ha felrúgták, a boszorkánynak vélt személyen látszott a rúgástól való seb, daganat. Megboszorkányozták a teheneket, hogy vért adtak.¹⁸² Az egyik ilyen történet Felsőlakosból a következő: ”Vót minálunk is, hogy ujfőjűs tehén vót és vér gyűtt a csöcsibű. Az száz százalíkg igaz vót. És ez méghozzá nem nyáron vót, hanem télön vót. Ementek éféli misére, miko hazagyűttek, a zapámnak az vót a szokása, hogy mindig küment, elűbb mind lefekűtt a zistáluba körűnéznyi. Asztán akkor is miko hazagyűttek küment körűnéznyi asztán az állatok mind hátrának... asztán a láncik mind megvót feszűve, ugy hátrának vótak. Asztá ement oda elű a bodonba, mit talát benne, mint embör...magyaru megmondva,

¹⁷⁹ Az elbeszélés alatt a Felsőlakosi adatközlők jót derültek.

¹⁸⁰ Csente.

¹⁸¹ Felsőlakos.

¹⁸² Hosszúfaluban gyűjtött alsólakosi adat.

embör szar bele vót teve a bodonba. Akko járt ugy az ujfőjüs tehén, hogy vér gyüött a csöcsibü. Ez télön vót, akko nem csipte meg az izé [dongó]. Utánna gyüött egy cigányasszon, de tisztán magyaru beszit. De hogy azt a cigénasszonyt soha többet nem láttuk. Begyüött oda hozzánk asztá monta, hogy minálunk bajjok vannak az állatokke. Asztá a zanyám hát nem akarta illent egyáltalábu ehinnyi, megcsak hogy kütte, kütte, asztá monta hogy néni aggyon maga énnéköm tojást, hogy megmutatom magának hogy millen alakba gyün ide magukho esztent megcsinyányi. Gyerök vótam, de én ezt ugy [megjegyeztem] mintha mast lenne: a szobába a zasztalra, a zasztal közepire letette aszt a tojást, mer akko a zanyám adott neki, kíváncsisak vótunk. De körüállottok án a zasztalt, bámutok, hogy mast mi lesz. Odatette a tojást a ző kendüjive. Hogy millen kendü vót [nem tudom], de azt ugy meglepincüte, oda rátette a tojásra, asztán valamit ottan ókusz pókusz, mi vót [nem tudom], s miko a kendüt levette, az akkora taracskos béka vót abbu a tojásbu, de az akkora taracskos béka vót hogy na. S akko monta, hogy ez honnandru valu, kicsoda, figyellük meg, amiko ujjul [a hold] hogy hogyan néz kü, mind ez a taracskosbéka. Ugy fog künéznyi. És ez csinyáta meg minálunk a, a..., hát ezt a zegissz mindent. S akko asztant összeszette, a kendüjive aszt a tojást, monta, de mast őneki sijetni köll, hogy utkörösztozishö köll érni, hogy őneki eszt el köll dobni, mér ha nem, akko őneki vége. Akko ő meghal. S elment onnajdru. De soha többet, azelütt se, azután se mi eszt nem láttuk. Én nem tudom, de eszt láttuk, ez száz százalik. Akármillen szömfényvesztü vót, vagy akármi vót, de ez abbu a tojásbu gyüött kü. Ez akkora taracskos béka vót, hogy óah.”¹⁸³ Egy másik adatközlő azt mesélte el, hogy az anyadisznójuknak hét malaca lett, de sorjában megdöglöttek. Ugyanis minden hónapban, amikor újult a hold, egy illető mindig jött a kútra kérni egy vödör vizet. Aztán a szomszédasszony fölvilágosította, hogy lopják a hasznót, és hogy ilyenkor mi a teendő. Az adatközlő férjét rábészélte az egyik másik szomszéd, hogy menjenek egyik este a hasznót lopó személyhez szalmát lopni. Mert azt a

¹⁸³ Kepe Irén, Felsőlakos.

szalmát el kell égetni egy lapát szénen és a disznó elé kell tenni a szenet. Ha a disznó harapdálja az égő szenet, akkor »meg van neki teve«. Másik reggel szemrehányást tett a gyanúsított személy, hogy ne gondolják, ha loptak a szalmájából, hogy megmarad a hasznuk, hogy megmaradnak a malacok. Tudott az eseményekről, annak ellnére, hogy nem láthatta a szalmalopást. Három, vagy négy malac aztán megmaradt.¹⁸⁴ Más adatközlő azt mesélte el, hogy öreganyja malacokat vett a faluban, ám amikor hazavitte őket, nem akartak enni. Visszament a malacok tulajdonosához és pörölt vele, hogy visszahozza neki őket, hiszen ha a hasznukat elvitte, neki nem kellenek.

Radamosban látták, hogy az egyik szomszédasszony megnyargalta a seprőt, meg tudta fejni a törölközőt. Tehene nem volt, de a törölközőből, mely az egyik sarokba volt felakasztva, csurgott a tej a kannába. Egyszer két öregember beszélgetett, és az egyik dicsekedett a másiknak, hogy milyen jól tejelő tehene van. Figyelmeztette a másik, hogy ilyeneket ne híreszteljen, mert baj lehet belőle. Egyszer elment megnézni a tehenét, amikor látta, hogy egy hatalmas béka szopja a tehen »tőgyeit«. Fogta a vasvillát, leszúrta a békát. Meg volt győződve róla, hogy végzett vele. Reggel aztán látta, hogy a béka eltűnt. Aztán mondta másnap az ismerősének, hogy mégiscsak igaza volt, amikor figyelmeztette. Csentében mesélték, hogy a tehen nem akart enni. Megjelent egy varangyosbéka, amit a gazda vasvillával megszúrt, mire odatermett a komasszonya és követelte, hogy húzza ki a villát a békából, mert az ő hátában van. A béka megszopta a tehen tőgyét, ezért nem adott tejet. Tehát „megtette neki”, azaz a komasszony bosszút állott a komáján.

A közös téli munkavégzés alatt igaztörténeteket, a régmúlt világ dolgairól meséltek az egybegyűltek. Pl. hogyan jártak egykor gyufáért és tűzkőért Ausztriába. A kedvenc témák közé a jelenetekről szóló történetek, boszorkánytörténetek, katonaélmények, kényszermunkáról, hadifogságról, baranyai napszámosmunkáról szóló történetek tartoztak. Általánosak azok az

¹⁸⁴ Perša Marjeta (Persa Margit)

elbeszélések, amelyek arról szólnak, hogy elvitték a hasznát, más tehenét fejk meg. Dobronaki származású személy mesélte el, hogy gyermekkorában a komasszonyuk naplementekor ment hozzájuk tejet kérni. Apjának gyanús lett, miért mindig naplementekor megy hozzájuk tejet kérni. Egyik alkalommal, amikor ment hozzájuk, a komasszony sütötte a rétest. Éppen a tepszibe rakta bele a tésztát, amikor látta, hogy egy nagy béka okádta rá a tejfölt. Másnap amikor ment az asszony ismét tejért, a gazda elverte, de úgy, hogy ágyba került. Így szabadultak meg tőle.

A disznóvágás nagy ünnep volt, a komákat, sógorokat is meghívták este vacsorára, amikor már jó kedvben volt a társaság, gyakran került szóba a babona. Göntérházán mesélték, hogy az egyik ilyen alkalomkor a mesélő megtréfálta a többieket: »Miko éfébe gyöttünk Bánutábu haza, olyan sötét vót, hogy nem lehetett semmit látnyi. Asztá ott a rétön a fejetlen lovak legetek.« Akinek mesélték, észre sem vette, hogyan legelhetett a ló, ha nem volt feje. Mesélték azt is, hogy a szomszédos Kebelén három éjjel nem volt napvilág. »Olyan mesik is vótak, hogy most ugye, a mészárszékbe valamiko aki, vót olyan mészáros, hentös, aki a húst mérte ki, nem. Bementek a zasszonyok, nekem pörköltnek valut aggyon, nekem ilyent aggyon, nekem karajt aggyon. Ő meg azon a törzsökgyin vágto a húst. Hát asztán az egyik mesibe, aszongya, valahogy egy kicsit férenézött a hentös, asztá bárdal levágta a csukluját. Asztá olyan pánikba esett, hogy mast mi, hogy néz ő ki, hogy egyik csuklója nincs, a másik van, csak fogta a bárdot, levágta a másikat is, hogy egyforma lögyön.«

Radamosban a 47-es Mária megjelenése volt nevezetes esemény. A Füle¹⁸⁵ pásztornak, akivel megesett az eset, nagy problémái lettek a hatalommal. Az egyház is kétkedve fogadta a vallomásokat. Mára kegyhellyé alakult a csonkjában még mindig meglévő fa az erdőben.

Füle József, akinek felesége az ötödik gyerek megszülése után meghalt, június 15-én, Vid napján, a dobronaki híres Vid-kúti búcsú alkalmával, két

¹⁸⁵ Az adatközlő, Szabó Margit nagyapja. Bővebben lásd az ide vonatkozó irodalmat.

tehenet őrzött a Feketeerdőben. Hazatérve elmesélte, hogy egy fa fölött megjelent neki a Szűzanya, rózsafüzérrel a kezében. Fatörzsön ülve a sorsán töprengett, amikor egy láthatatlan erő fölemelte az állát, hogy felnézve megláthassa Máriát. Kiáltott a többi pásztornak is, akik odaszaladtak. Többen közülük szintén látták a jelenést. Nagy híre lett neki, és tömegével zarándokoltak oda az emberek. Többen voltak, mint Nagyasszony napján a »Tornisai«, Turniščei¹⁸⁶ híres búcsún. A pásztort Lendván öt napra börtönbe zárták. Kiengedése után hazatérve kezében olvasót tartott. Otthon azt mondta unokájának: »Látod gyerkőcöm, ez rá vót a vaságyamra akasztva.« Gyönyörű fekete olvasó volt, mindegyik miatyánk szem rózsza alakúra volt faragva. Amikor meghalt 49-ben, beletették a koporsójába. Halálakor a vele lévő rokon a ház felett fehér galambot látott. Az adatközlő nagynénjét, a legfiatalabb testvért ezek után szintén börtönbe zárták, három napra. A dolog politikai színezetet kapott. A bírósági okiratokat valószínűleg még az állami archívumok őrzik. A helyiek különbözőképpen magyarázták a történeteket, hogy a pásztor semmit sem látott, hogy mást látott, stb.

A göntérházi Jausovec Béla, turniščei pék családjából származó göntérházi tanító, aki radamosi gyerekeket is tanított és jól beszélt magyarul, a helyieknek elmesélte, hogy apjával a Mária-fához látogatva neki is megjelent a Mária. Amikor a helyiekkel egyszer átvágott a bozótoson, a fához érve azt megölelve összeesett. Utána agyagból készült, fazekassal kiégettetett, barna zománccal bevont kis Mária-szobrot állított a fához. Ez volt ott az első szobor.

A zarándokok a fa kérgét leszedték, részeit elhordták, így csak egy csonk maradt belőle. A fát az erdészeti sem vágatta ki, bár körülötte tarvágást végeztek. A szabadon maradt magas fát egy zivatar törte le. Mintegy két méteres darab még mindig ott található belőle. Amikor az erdészek meg szerették volna jelölni a kivágáshoz, az ott teheneket őrző mintegy tizenöt gyerek szemtanúja volt, hogy az erdészek, az egyik ljubljana volt, nem merték bélyeggel ellátni a fát. A

¹⁸⁶ Bántornya.

ljubljanai nem értette az ódzkódást és amikor elmesélték neki a történeteket, meghagyta a fát, mondván, hogy ez miatt az egy fa miatt nem megy tönkre az erdészet. Ez a fa így maradt a sorsára.

Az orosz hadifogságból hazatért Császár Pista, fejszével ki akarta vágni a fát. A gyerekek az árok partján ülve kérdezték tőle, hová megy a vállára akasztott fejszével. Az »orosz szellemű« férfi káromkodva válaszolta, hogy ő most kivágja a Mária-fát. A gyerekek kíváncsiságból utána lopóztak, hogy meglessék, mi fog történni, hogyan vágja ki a hatalmas fát. A fánál sok ember volt akkor is, akik látták, hogy odaérve megfehéredik és elkezdenek hullani a könnyei. Az egyik tölgyfabokorról szedte le a leveleket, abból is szoktak cigarettát csavarni, de nem mert fölnézni. Csak harminc év múlva mondta el, hogy neki is látomása volt.

A gergelyjárás (március 12.) az egyes hetési falvakban volt szokás, göntérházi eredetét a szomszédos radamosiak cáfolják. A helyi lapban¹⁸⁷ vita is folyt erről. Vas megyei tanító, Varga János hozta volna magával a szöveget, először ő tanította volna be a gyerekeket a radamosi iskolában. Radamos egykor nagy településnek számított, nagy iskolája volt. Ide jártak a szomszédos településekből is a gyerekek. Utána innen terjesztették el Göntérházára, Bánutára és máshová – állítják a radamosiak. A szomszédos Bödeházán pl. a gergelyjárást nem ismerték. Itt, és másutt is általánosan elterjedt volt a betlehemezés, a lucázás: »Luca-Luca kitty kotty, kalamonya kettü, az én tököm kettü, ...«¹⁸⁸

Göntérházán is Lucáztak. Reggel jöttek köszönteni a fiúk, bottal ütötték az ajtót, mondókájuk a következő volt: »Luca, Luca három, a pálinkát várom, ha nem annak pálinkát, levágom a gerendát. Akkora disznu lögyön, mind egy ház, akkora szalonna mind egy pajtakapu. Úgy üllön meg a kentök tiktyai mid az én két kis monyam.«

¹⁸⁷ Népújtság.

¹⁸⁸ Bödeháza.

Petesházán úgy emlékeznek, hogy kápolna híján Szent Anna szobrot állítottak a faluban. A Peták nevű helyi lakos egyszer a hógolyóba kavicsot tett, azzal hajította le a szobor kezét. A második világháború alatt aztán maga is elveszítette a jobb kezét.

Kézművesség, piacozás, vásározás

A gazdaságok önellátóak voltak, néhány specialista mégis működött: bognár, borbély, kovács, sujszter, órás, fényképész, szabó, asztalos, pintér. A műhelyek már eredeti állapotban sehol sincsenek meg, legalábbis az adatközlők nem ismernek ilyent. A szerszámokat a legnagyobb részben eldobták, az értékesebbeket eladták, elvétele őriztek meg belőlük egy-egy darabot. Házi ezermestereket az induló iparban is alkalmaztak, Petesházán pl. helyi mesterember mérte ki és irányította a kőolajtermelésnél használt fűrőtornyok talapzatának a betonozását. A fateknőket a cigányok készítették. Egy cigány család letelepedett a gyertyánosi legelőn is, ott laktak kunyhóban. A »sánta cigány«, ahogy hívták, a feleségével szekérrel járta be a vidéket, fargta a teknőket. Még dalt is költöttek róla: »Sánta cigány, hopp, hopp, hopp...«, a szövegére, amit szüleik ismertek még, az adatközlők nem emlékeznek. Fazekas a környéken nem volt, ezért a cserépedényeket vásáron szerezték be, de a faluban a távolabbi fazekasok szekérről is árulták. Híresek voltak a filóci fazekasok. A cséplőgépek általánosan elterjedtek voltak Lendva-vidéken is, a módosabb gazdáknak futotta rá. Szinte mindegyik faluban volt egy, kettő, ezekkel más településre is elmentek csépelni. Először gőzgép, majd traktor hajtotta őket. 18, 20 munkás kellett egy gép mellé, attól függően, milyen nagy volt a gazdaság. Cséplőgép még ma is található, működőképes is. A gazdaságban használatos eszközöket, szerszámokat mindenki maga készítette el. Fagereblyét, favillát, seprűt, főleg ágseprűt, cirokseprűt, de tollseprűt is, pemetet, kenyérberakó lapátot, silingát, azaz kosarat, vékát, gabonafélének

pókot, »szakasztut« kenyérsütéshez, mindenféle nyelet, tehénkosarat, tehénigát, az ügyesebbek bútort is, mint szék, asztal, sámli. Ácsot nem is kellett hívni, mindegyik gazda értett hozzá. Ház építésénél esetleg egy szakembert hívtak, aki kimérte a darabokat, a többi munkát a falubeliek elvégezték. Göntérházán említették a »faragukat«, ezek udvaron lévő építmények voltak, abban faragták ki a faszerszámokat, de gyakran a koporsó, kereszt is itt készült. Némelyik háziasszony még a kemence »hőkküjit«¹⁸⁹ is egyedül rakta le. Amelyik gazda ilyeneket nem tudott, lenézték. A lúd szárnytollából seprűt is készítettek, ezzel a kormot söpörték ki, a sparhelt kürtjét, a hamút. Ecsetbe kötve a lúdtollat, a peracet kenték meg tojással. Kenyérsütéskor ezzel a vékát, a »szakasztut« tisztították meg a fölösleges lisztől. A legnagyobb részben saját maguknak készítették ezeket a gazdák, ám aki többet is csinált, eladta. Főleg az asszonyok kötöttek eladásra csuhéból cekkert, lábtörlőt, a férfiak vesszőből kosarat. Lendván ezt a kereskedők felvásárolták, de Csáktornyára, Varasdra is elvitték eladni. Felsőlakosban híresek voltak a lovas fuvarozók, pl. a 2. világháború után 4–5 évig Petáncról¹⁹⁰ szállítottak »savanyuvizet«. Pintes üvegekbe töltötték a forrásból, fizetni nem kellett érte. Otthon üzletben árulták, Felsőlakosban, Lendván, más üzletekben. A kereskedő is csak a fuvart fizette meg. Tehenes szekér elvétele még eredeti állapotban található a falvakban, azonban már nincsenek használatban.

Vásár Lendván is volt, de Dobronakon, „Tornisán”¹⁹¹ is. ám a falvakban is voltak üzletek, a legtöbb Lendván, a helyi zsidók birtokában volt. Lendván a Feketeér melletti téren voltak az állatvásárok, mint a disznóvásár, tehénvásár. Vásárokon szerezték be a ruházatot, lábbelit is. Az üzletben nem sok mindent árultak, főleg olyan árút, amit nem tudtak hagyományosan előállítani, pl. cukrot, sót, radányi savanyúvizet, cigarettát. A vizet „devizsonban”, kb. másfél literes pintes üvegben árulták. Csáktornyára inkább jártak vásárra, mint

¹⁸⁹ Hő köjét, azaz a kemence sütő felületét.

¹⁹⁰ Ma Petanjci.

¹⁹¹ Turnišče.

Muraszombatba. Gyalog is, biciklivel, szekérrel, de a vasút megépítése után általában vonattal mentek a szerdai csáktornyai vásárra. Amikor a lakosiak először látták a falu végén közlekedő vonatot, úgy írták le, hogy „a sporhet huzza a sifonért.” Búcsúra is oda jártak, a legtöbben gyalog. A vásáron olyan portékát vásároltak, amit otthon nem tudtak előállítani, például cipőt. Még verset is tudtak róla: „Megvan, meg az elsű csizma, mind a tükör, fényös tiszta, zapám vette vásárba, hirös Lendva városába. Högyös orru, magas sarku, csörög rajt a sarkantyú.”¹⁹² A vásárra való látogatás kirándulásnak számított, mert „ementek oda jó finom debrecönyt ennyi”.¹⁹³ A lovakat, teheneket, malacokat is vásárra hajtották eladni.

Társadalom

Általánosan jellemző volt, hogy a fiataloknak a plébánián belül kerestek házastársat, de ha nem is, a magyar nemzetiségűek odafigyeltek, hogy egymás között házasodjanak. A vegyes házasság ritkaszámba ment. Azt szokták mondani, hogy „Magyar vér, horvát vér, egy vánkoston el nem fér.”¹⁹⁴ Azzal a megjegyzéssel, hogy a muravidéki szlovéneket nevezték horvátoknak is.

Az ipar a 2. világháború után kezdett intenzívebben fejlődni Lendva-vidéken, főleg a kőolajkitermelésnek köszönhetően. Ugyan még a hetvenes évek második feléig is többen kizárólag a mezőgazdaságból éltek, de egyre többen kerestek munkát a gyárakban. A mezőgazdaság, szinte napjainkig, kiegészítő tevékenység maradt. Néhányan még ma is kitartanak mellette. Volt időszak, amikor a mezőgazdasági terményeket nem lehetett eladni, ezért is kényszerültek sokan a hagyományos gazdálkodás felhagyására.

A búcsúkról diszített mézeskalácsot hoztak emlékül, mást nemigen. Fényképet legtöbbször csak a személyi igazolványba készítették, esetleg a

¹⁹² Felsőlakos. Pósa Lajos (1850–1914) Az első csizma c. átköltött gyermekverséről van szó.

¹⁹³ Kepe Irén, Felsőlakos.

¹⁹⁴ Felsőlakos.

halotti ravatalról, esküvői, iskolai képet, regutákról, lakodalomról, családi képeket, cséplést, stb. A színes képek a kezdetben úgy készültek, hogy a fényképész kiszínezte őket. Általában Lendvára, Lentibe mentek fényképezkedni, előfordult azonban, hogy a fényképészek kimentek a falvakra. Muraszerdahelyről, Zalaegerszegről, máshonnan. A képeket a szekrényben, vagy keretben őrizték.

Iskolába általában a falusi iskolákba jártak, előbb négy osztályt, aztán az 1928-as születésűek hat osztályt végeztek. Ilyen a legtöbbször két, három falunak együtt volt. Pl. Alsólakosban, később helyette Felsőlakosban. A bödeháziak Dobronakra jártak iskolába, csak 1926-ban kezdték készíteni az iskolához szükséges téglákat. Az alsólakosi iskola fából készült, azt lebontották és aztán Felsőlakosban építettek téглаépületet. Ebbe a kettőbe több faluból is jártak. Petesházi adatközlők szóltak arról, de ez máshol is így volt, hogy a gyerekek a cekkerben csak a palatáblát és a palavesszőt vitték, a könyv, a füzet ismeretlen fogalmak voltak. A legtöbben jó tanulóként sem tanulhattak tovább, hiszen nemcsak hogy pénz nem volt rá, de otthon a gazdaságban kellett a munkaerő a megélhetéshez.

A férfiak a falvakban az árok partján, a fiatalok Gyertyánosban a „dombon”,¹⁹⁵ Göntérházán a „fövégi”, vagy „avégi központnál”,¹⁹⁶ vagy Lendván vasárnap a templomtéren találkoztak. Amikor este befejezték a munkát, az állatokat megetették, kiültek a házuk előtti árok szélére, ott gyülekeztek, beszélgettek, nótáztak. Itt történtek az udvarlások is. Télen ellátogattak egymáshoz, otthon beszélgettek. Bödeházán az asztalosműhelyben kártyáztak, gyakran reggelig, vagy a sulyszterműhelyben gyűltek össze beszélgetni. Göntérházán pl. a tűzoltószertárban találkoztak. Vasárnap pedig a templomtéren minden falunak megvolt a helye, ahol gyülekeztek és beszélgettek. Itt vitatták meg a hétköznapiakat, az élet dolgait. Ilyen alkalom volt

¹⁹⁵ A temető mellett útkereszteződés volt, annak a közepén.

¹⁹⁶ Szintén útkereszteződés.

a közös munkavégzés is, pl. a szőlőforgatás. Télen kevesebb volt a munka, szintén általában a közös munka alkalmával találkoztak, pl. tökmagköpesztéskor, amit inkább a férfiak végeztek, vagy a női munkának számító tollfosztáskor. A nők fontak, cekkert kötöttek, énekeltek, a férfiak kártyáztak. Gyakran ilyen alkalmakkor meséltek, különböző igaz történeteket, boszorkányokról, „lucférről”. Ezeket előszeretettel a gyerekek hallgatták megszeppenve. A nők alig várták a tollfosztást, hogy társalogjanak, nótázhassanak. Előfordult, hogy a fonóban felolvastak.¹⁹⁷ Ma a rádióban, tévében hallott, réGINEK nevezett nótákat akkor mind ismerték. Ha elfogyott a cekkerhez való kukoricafosztás, azaz elfogyott a munka, előfordult, hogy a nők is kártyáztak. A fiatalok ilyen alkalmakkor találkozhattak, szórakozhattak. Felsőlakosban a fiatalok „csájánkát” tartottak, azaz esténként összejártak teázni. Ilyen alkalmakkor gyakran zenészek is jöttek, lehetett táncolni. A fiatalok így tettek szert egy kis bevételre. Teán kívül elvileg mást nem árultak, hacsak titokban nem öntöttek a teába alkohol tartalmú italt is. Távolabbi falvakból is eljártaK ezekre a rendezvényekre. BödeháZán, GáborjánháZán, Gyertyánosban is batyubált, mankabált tartottak. Egy megbeszélt helyen, ahol nagyobb helyiség állt rendelkezésre, összegyűltek az idösek, a fiatalok. Mindenki vitt magával valamilyen edelt, italt. A „vénasszonyok” ott ültek, vigyázták a fiatal lányokat. Erre húshagyókedden, nagyobb ünnepeken került sor. Hazai zenész, zenészek szórakoztatták őket. Szívesen jöttek, hiszen őket is megkinálták. Ott táncolni is tanultak. Tűzoltóbálokat is szerveztek, ezeken pl. Gyertyánosban gyakran összeverekedtek a magyarok és a szlovének. Itt is előszeretettel szedték le a kerítésekről a léceket. Ezzel fejezték be a bált.

Felsőlakosban híres ház volt az ún. Öregvár. Ebben gyülekeztek esténként, vasárnap délután a legények. Itt zenéltek, táncoltak. Ide vitték a tollat is, itt fosztották meg. Amikor este befejezték, táncoltak. A közös munkavégzés a társalgás és a fiatalok ismerkedésére alkalmas esemény volt, gyakran tánc

¹⁹⁷ Petesháza.

végződött. „Utánna mindig vót egy kis zenebóna. Kicsit a nőket meg lehetött fognyi. Táncunyi, meg satöbbi. Millen jó vót, ha egy fiatal hozzászorított egy fiatal hölgyet. Jó érzis vót.”¹⁹⁸ Ilyenkor az idősebbek meséltek, nótáztak. Kukoricafosztáskor vicceket meséltek. Felsőlakosban bál havonta, télen is, nyáron is a híres Kati kocsmában volt. Húshagyókedden, Szilveszter este, néhol Újév napján is volt bál. Pintes, ahol italt mértek, több helyen is volt Felsőlakosban. Közben kereszt ritkán fordult elő, a faluban is csak 1–2.

Gyertyánosban a falun kívül, a Murához közel volt a híres Kalapincsa csárda. Az a legények gyülekezőhelye volt, akik ott gyakran összeverekedtek.

Radamosban két kocma volt. Az egyik a fazsindelyes, zsidó Linka-kocma és üzlet volt. A harmincas években távoztak a tulajdonosok a hatalom zaklatásai miatt. Utódaik állítólag Keszthelyen élnek.

Göntérházán a főút mellett volt a göntérházi csárda, ami a forgalmas út miatt igencsak látogatott volt. A helyiek szerint az egyik leghíresebb kocma volt a vidéken.

Egy településnek, vagy többnek együtt bábasszonya is volt, akinek fontos szerepe volt a szüléskor. A családokban sokkal több gyerek volt, akár tíz is. A gyerekek a legelőn, őrés közben játszottak a legtöbbet. Labdát tehénszörből csináltak, az igazi bőrlabda szinte ismeretlen volt. Amikor reggelente tisztították, kefélték a teheneket, összegyűjtötték a szőrét, ebből készült tavaszra, amikor vedlettek a tehenek, a labda. Gyakran sárral gyúrták össze, hogy jobban összeálljon. A szülők is kevésbé felügyelték a gyerekeket, nagyobb szabadságuk volt. A faluban egymáshoz jártak, vagy az utcán, a falu határában játszottak. Télen otthon készült szánnal és szögesbotokkal siklottak a befagyott, általában vízzel elöntött mezőkön és ereken, de a főúton is, hiszen forgalom szinte nem is volt. Gyakran munka elvégzéséhez, pl. bizonyos mennyiségű tőkmag megköpesztéséhez kötötték a szánkózási lehetőséget. Vágottfából is készítettek korcsolyát. Ha szép, háromszög alakút találtak, a tetején csináltak rá „szijjat”,

¹⁹⁸ Gyertyános.

ahová beledugták a cipőt, alul pedig drótot tettek rá. Szögesbottal hajtották magukat, reggeltől estig.¹⁹⁹ A fiúk és a lányok általában együtt játszottak, volt azonban, amikor elkülönülve, pl. a lányok babáztak. Sántaiskoláztak, csatáztak, karikáztak. Ha pl. a hordóról lepattant az abroncs, vagy szert tettek egy biciklisínre, azzal karikáztak. Ha fát vágtak, két kerek lapot vágtak belőle, ennek tengelyt és nyelet készítettek, ezt tologatták. A talicskát is felfordították és hajtották a fakerekét, ez volt a gépük, vagy az eke taligáját, amin a kerék volt, azt húzták. Gyakran csenték el a mosóteknőt, hogy csónakázzanak vele, a legtöbbször bele is borultak a vízbe. Teknőben nyáron a szabadban fürdették is a kisebb gyerekeket. Zsombékból cipőt fontak a lábukra, állatfigurákat, különböző játékszereket. Télen a kosárkötés alkalmával a gyerekeknek tehenet, más figurákat kötöttek a vesszőből, ezzel játszottak. Ha a fazéknak letört a füle, az volt a ló. Aki több mákot termelt, ponyván szárogatta meg, majd a fejéből készült a kanál, a fazék, a lábas, mindenféle játék. A konyhát az üres góréban rendezték be. Mozi már a 2. világháború előtt is volt Lendván. Az esti harangszó volt a jel, hogy mire befejeződik a harangozás, a gyerekeknek haza kellett érniük. A család utána együtt volt. Megtisztították a petróleumlámpa üvegét, hogy meggyújtsák, ha besötétül. Az asztalnál elmondták az esti imát, utána került sor a vacsorára. Idegen utána már ritkán ment a házhoz.

Gyakoriak voltak a nagycsaládok, egy hálósobában három, négy házaspár is aludt, a nagyobb gyerekek télen az istállóban aludtak, nyáron pedig a szénában. A nők korábban sokkal megterheltebbek voltak, mint ma, állítják a női adatközlők. Előfordult, hogy amíg aludtak a gyerekek, a nők kimostak, tűzhely felett megszáritották a ruhákat és reggelre kivasalták. Előfordult, hogy a gyereket, hogy annyira-mennyire dolgozhassanak a földön, felfordított stokedlibe állították, ahol biztonságban voltak, csak fél szemmel kellett vigyázni. Igaz, ha közben bekakiltak, több munkájuk akadt a tisztítással.

¹⁹⁹ Göntérházi adat.

Zenészek szinte minden faluban voltak, őket hívták lakodalomba is. Gáborjánházán letelepedett cigányok is laktak, itt a lakodalmakban ők zenéltek. Vasárnaponként a pajtában is összegyűltek, a falusi muzsikuskok zenéltek, a fiatalok pedig ott tanultak táncolni. Hegedű, bőgő, cimbalom, később harmonika alkotta a zenekart, máshol első prímásból, tercprímásból, „kontorásból”, cimbalmosból és bőgősből állt a banda. Zenészek híján megtette egy kézicitera is, de egy féső és egy darab papír is. Valcert, azaz keringőt, foxot, szlofoxtrotot, tangót, polkát, csárdást, samarjankát, fehérvárit, szoticsot²⁰⁰, francia négyest, vánkostáncot, seprőtáncot, böstörütáncot táncoltak. A lakodalom másnapján, hétfőn „elhúzták” a „Gyere be rózsám...”, a „Murában uszik a harcsa, fogom a csöcsödet Marcsa...”²⁰¹ Petesházán egy alkalommal azon versenyeztek a legények, ki éri el a fenekével a plafonon a gerendát.

Színdarabot előszeretettel tanultak be és adtak elő. Bödeházán erre a bűcsú volt jó alkalom. A pajták kiváló színháznak bizonyultak, egy-egy darabbal a társulatok több közeli falut is bejártak. Az előadásokra az egész falu összegyűlt, távolabbról is eljöttek. A színdarabokat tanítók, műveltebb helyiek tanították be. Ismertebb darabok voltak a Falu rossza, a Vöröshajú, a Klárka, a Csak a vak nem látja, a Kézfogó, a Betyár Bandi, stb.

²⁰⁰ Bödeházán ezt Jugoszláv táncnak nevezték.

²⁰¹ Mindkettőt Petesházán mondták.

*Kérdőív Lendva-vidék magyar néprajzi jellegzetességeinek a
felméréséhez²⁰²*

1. Mivel foglalkoztak az emberek ebben a faluban hogy megéljenek? A nyolcvanas években? A hatvanas években? A háboru után? A háboru előtt?
2. Mekkora volt a földje annak, aki a családjával meg tudott élni abból?
3. Mit termesztettek a leginkább? Buzát? Kukoricát? Dohányt? Dinnyét?
4. Hová vitték a búzát örletni? Kinek adták el a kukoricát? Hová adták le a dohányt? Hol árulták a dinnyét?
5. Van még ma is, aki a földművelésből él? A többség mikor hagyott fel ezzel a munkával?
6. Művelték a kertet? Piacra is vittek a termésből? Hova jártak piacozni?
7. Káposztát termeltek? Savanyítottak? Mennyit? Hogyan? Hol tárolták a savanyított káposztát?
8. Volt szőlőjük? Mindenkinek? Melyik fajtát szerették? A II. világháború előtt? Később jöttek-e új fajták? Most melyiket lehet a szőlőkben megtalálni?
9. Mit csináltak a szőlővel? Bort készítettek belőle? Eladták? Kik szüreteltek a szőlőben, csak a család vagy másokat is fogadtak? A szüret után szabad volt idegennek a maradékot összeszedni?
10. Volt külön pincéjük? Hol? Messze volt a pince a háztól? Miből épült? Lyuk pince volt a faluban? Mit tartottak a pincében? A hordókon kívül milyen bútor-félét? Milyen sűrűn jártak a pincébe? Asszonyok, lányok őrizték a szőlőt? Milyen mulatságokat tartottak a szőlőben?
11. Hol szerezték be a hordókat? Volt kádár a faluban, a környéken? Milyen prést használtak?

²⁰² A kérdőívet Verebélyi Kincső, az ELTE BTK Néprajzi Intézet igazgatója véglegesítette. A kérdőív segédeszközként szolgált, a témakörök szélesebb képet nyújtanak, a válaszok nem pontok szerint lettek sorba szedve.

12. Gyümölcsfákat hol neveltek? A ház mellett? A szőlőben? Milyen gyümölcsfákat ültettek? Miért pont cseresznyét, meggyet, barackot, almát, körtét, birsalmát, ribizlit, piszkét, epret, ...
13. Milyen fák voltak az utak mentén? Volt köztük gyümölcsfa? Eperfa? Ki szedhetett róla?
14. Mit csináltak a gyümölccsel? Főztek pálinkát belőle? Otthon vagy a pálinkafőzdében? Hol volt legközelebbi pálinkafőzde?
15. Milyen lekvárokat főztek be?
16. Ismert olyat aki méheket tartott? Merre járt a méhekkal? Hol adta el a mézet?
17. Milyen nagyállatokat tartottak a faluban? Mindenkinek volt lova? Marhája? Birkája?
18. Volt a falunak közös legelője? Fogadtak közösen pásztort? Kondást?
19. Kecskét tartott valaki? Szamarat? Mi volt a haszna belőle?
20. A tehéntejet otthon el is fogyasztották? Leadták tejgyűjtőbe? Mikor működött a faluban ilyen tejgyűjtő?
21. A tejfelt, túrót eladták? Hol? Vajat csináltak otthon?
22. Milyen baromfit tartottak? Galambot tenyésztett valaki? Nyulat?
23. Emlékszik arra, hogy pávát tartottak az udvaron dísznek?
24. Milyen nevei voltak az állatoknak: a lónak? A kutyának?
25. Ma milyen állatok vannak a háznál? (kutya, macska, papagáj, stb...)
26. Voltak e vadászok a faluban? Kellett hozzá engedély? Volt aki be tudta fogni a vadnyulat?
27. Volt erdő a falu közelében / tó, folyó, hegy?
28. Volt a környéken lehetőség a halászásra? Hogyan halásztak? Kellett hozzá engedély?
29. Jártak az erdőben gyűjtögetni? Fát? Gombát? Madártojást? Szedret?
30. Jártak a mezőre gyógynövényeket szedni? Kamillát? Volt olyan a faluban, aki jobban ismerte ezeket a növényeket, füveket mint a többiek?

31. Iparosok laktak a faluban? A II. világháború előtt? A hatvanas években?
Nyolcvanas években? Varga, szabó, fazekas, kovács, kádár?
32. Van még valaki, akinél megvan a régi műhely? Varga, szabó, fazekas,
kovács, kádár, ...
33. Kik azok az idős emberek, akik nem sokat változtattak a portájukon?
34. Van aki megőrzött valamilyen régi szekeret, szánt?
35. Ki volt régen a legjobban felszerelt gazdálkodó? Milyen eszközei, gépei
voltak? Megmaradt valakinél ezekből valami?
36. Az asszonyok szőttek a faluban valamikor? Milyen darabokat? Van még
valakinek régi szövőszéke?
37. Háznál milyen eszközöket, milyen dolgokat készítettek a férfiak saját
maguk?
38. Csak maguknak készítettek ilyeneket, vagy eladásra is?
39. Van még tollseprű a háznál? Ki csinálta? (Erre a mintára lehet kérdezni)
40. Kik jártak árulni a piacra? Mit szoktak árulni?
41. Vásárolni hova jártak? Mit szereztek be a piacról?
42. Melyik a háznál a legrégebbi bútor? Az újat mikor vásárolták? Miért? Hova
tették a régit? Ki készítette a régit?
43. Ki volt a legjobb asztalos a környéken, hol árult? Fazekas? Bognár? Kovács?
Szabó? Varrónő?
44. Hol és hányszor volt a faluban hetipiac? Járt oda árulni, mit? Milyen sűrűn?
Kinek kellett a pénzzel elszámolni?
45. Járt a piacra vásárolni? Mit? Milyen sűrűn?
46. Hova jártak vásárra? Melyek a környék leghíresebb vásárai? Miket
vásároltak a vásáron?
Gazdaság...
Ruha...
Eszköz...
Egyéb...

47. Van-e a faluban olyan híres főzőasszony, aki lakodalmakban főz? Torta-készítő? (Itt grillás tortára gondolunk.) Régen volt ilyen?
48. Mi a kedvenc étele? Mit szoktak főzni vasárnap? A hét napjain?
Karácsonykor? Húsvétkor? Búcsúra?
49. Ha a gyerekeik nem laknak velük, milyen ételeket / lekvárt, stb / küldenek nekik? Milyen rendszerességgel?
50. Volt varrónő a faluban? Mikor hagyta abba a varrást?
51. Itthon milyen ruhadarabok készültek? Meddig? Ágyneműt varrtak otthon?
52. Amikor levetették a régi viseletet, hova tették ? Van még valakinél régi ruhadarab? Régi szőttes?
53. Emlékbe miket tettek el?
54. Van fényképe a nagyszüleiről? Szüleiről? Saját magáról?
55. Volt fényképész a faluban? Hova jártak fényképezkedni? Milyen alkalommal? Kinek adtak magukról fényképet, kitől kapnak fényképet, hova teszik?
56. Megőrizték a család régi iratait? Melyeket? Hol tartják?
57. Vannak könyvek a házban? Kalendárium?
58. Mennyi iskolát végzett? A szülei? Nagyszülei? Gyerekei? Hol?
59. Hol szoktak összejönni a férfiak, ha van idejük? /Régen és ma/
60. Miről beszélgetnek, ki a hangadó? /Mult időben is lehet kérdezni/
61. Mit csináltak az öregek/fiatalok télen régen?
62. Milyen történeteket meséltek? Katona történeteket meséket? Stb.
63. Ugyanez asszonyokra.
64. Miről szokott beszélgetni az unokájának? Mesél neki a régi életről?
65. Van olyan határrész, ahol valami nevezetes dolog történt?
66. Vannak a falu közelében kápolnák? Keresztek? Ki emeltette azokat? Miért?
Ki jár oda? Mikor?
67. Volt híres gyógyító asszony/ember a környéken?

68. Hallottak a boszorkányról? Visszajáró halottról, stb?
69. Milyen volt a gyerekkora? Hány testvére volt? Ki törődött velük? Hova jártak iskolába? Templomba?
70. Hova jártak játszani? Hétköznapi? Vasárnap? Nyáron? Télen?
71. Mivel játszottak a fiúk? Mivel játszottak a lányok? Honnan szerezték be a játékszereket, kitől tanulták a játékokat? Milyen játékokra emlékszik még?
72. Ha már nem játszottak, mit csináltak a legények/lányok vasárnap?
73. Tud táncolni? Hol tanulta, kitől? Mikor szoktak régen táncolni? Volt a faluban zenész? Zenekar?
74. Lakodalomhoz honnan hívtak zenészeket? Régen, ma?
75. Hol találkoztak egymással a fiatalok régen? Kocsmában? Mikor voltak bálak?
76. Hány kocsmát volt a faluban? Mikor zárt be? Tartottak a kocsmában bálakat? Mikor? Télen adtak elő színdarabokat? Hol? Az iskolában vagy a kocsmában?

Lendva-vidék néprajzi bibliográfiája

(Lezárva: 2007. 06. 08.)

Albert Zsuzsa – Erdélyi Ilona, T.

2001 Örökségünk a XIX. századból. Erdélyi János hagyatéka. Nagyvilág.
Világirodalmi folyóirat. 12. szám.

Augustich Imre

1873 Vend vendéhhivogató. Vasárnapi Újság 23. sz. 276–278. p

Balassa Iván

1989 A határainkon túli magyarok néprajza. Budapest

Balogh Jánosné Horváth Terézia

2007 Kepéné Bihar Mária - Lendvai Kepe Zoltán: A hetési népi textilkultúra.
Kultura hetiškega ljudskega textila. Vasi Szemle, 2. sz. 242–243. p.

Barcsay József

1926 Bellosics Bálint, 1867–1916. In Amler Aurél: A Bajai Magyar királyi Áll.
Elemi Népiskolai Tantóképző Intézet Értesítője az 1915/1916. iskolai évről,
Baja, 1–10. p.

Barcsai József

2000 Bellosics Bálint (1867–1916). Naptár, 99–101.

Bartucz Lajos:

1913 Göcsej és Hetés népének anthropológiájáról. Ethnographia, 9–19. p.

Bažato, Marjan – Bogataj, Janez

1994 Človek z masko. Od Prekmurja do Benetk. Radovljica, Didakta.

Báldy Flóra

1978 Egy néprajztudós, Bellosics Bálint életútja, és tudományos hagyatékából a
"Nagybaracscai lakodalmi szokások". Cumania, 371–374. p.

Bálint Györgyné

- 1991 Bellosics Bálint bibliográfia. Múzeumi Könyvespolc. A katona József Múzeum Könyvtárának Kiadványai, 2. Kecskemét.

Bánfi Szilvia

- 2006 Rövid összefoglaló Alsólendva nyomdászatának történetéről. Magyar grafika, 110–126.

Bárány Ignác

- 1871 Abecednik za katoličanske vesničke šolė po velejnyi S. Števana družbe po rédi Bárány Ignáca slobodno správljeni od Murkovič Jánosa bellatinskoga učitelja. II. natis. V-Pešti, Athenaeum. 57. p.
Op., original: Bárány Ignác: Abécés és olvasó könyv kath. népiskolák számára, 1869. Fordította Murkovič János.
- 1878 Abecednik za katoličanske vesničke šolė po velejnyi S. Števana družbe po rédi Bárány Ignáca slobodno správljeni od Murkovič Jánoša. III. natis. V Buda-Pešti, štampani vu Athenaeum štamparii 1878. 56. p. 16 cm
Op.: 3. ponatis abecedarija Ignáca Báránya, objavljenega 1871. Prevedel ga je János Murkovics.

Báti Konec Zsuzsa

- 1978 Boronafalas pajta, füstölt turó. Naptár, 139–143. p.

Bátky Zsigmond

- 1905 Néprajzi kincseink gyűjtése. Néprajzi Értesítő, 162. p.

Bellosics Bálint

- 1887 Wendisch. Etnologische Mitteilungen aus Ungarn. Nr. 1. 85–86. p.
- 1887–1888 Wendisch II.. Etnologische Mitteilungen aus Ungarn. Nr. 2. 200. p.
- 1889 Wendische Volkslieder. Etnologische Mitteilungen aus Ungarn. Nr. 3. 361–362.
- 1890a Zalamegyei vend népballada. Ethnographia, 54–55. p.
- 1890b Egy vend népballadáról. Alsólendvai Híradó. 6. sz.

- 1890c Hol van Attila sírja? Ethnographia, 320. p.
- 1890d Mátyás király emléke a szlovén népmondában. Ethnographia, 320. p.
- 1891a Vend népdalok. Ethnographia, 257–258. p.
- 1891b Az alsó-lendvai vásár. Vasárnapi Újság, 28. sz. 457–459. p.
- 1891c Markap meg az ördög. Hetési népmese. Ethnographia, 321. p.
- 1891d Vend népdalok. Ethnographia, 257–258. p.
- 1892a Vend népdalok, I-III. Ethnographia, 83–85. p.
- 1892b Vend népköltési adalékok. Múraszombat és Vidéke, 2. 10. 1892, 2. p.
- 1892c Alsó-Lendva és vidéke. Turisták Lapja, 4. sz. 199–213. p.
- 1892d A goricsánecz. Múraszombat és Vidéke, 12. 6. 1892, 1–2. p. in 19. 6. 1892, 1–2. p.
- 1892e Skrat. Néprajzi tárcza. Múraszombat és Vidéke, 18. 9. 1892, 1–2. p.
- 1892f A millenium és a vendek. Múraszombat és Vidéke, 20. 3. 1892, 1–2. p. in 27. 3. 1892, 1–2. p.
- 1892g A holdban lakó ember. Múraszombat és Vidéke, Egy kis ethnographia. 20. 11. 1892, 1–2. p.
- 1893a A néprajzi kiállítás ügyében. Múraszombat és Vidéke, 29. 1. 1893, 1–2. p.
- 1893b Húsvét. Múraszombat és Vidéke, 2. 4. 1893, 1–2. p.
- 1894 A vend parasztház. Múraszombat és Vidéke, 4. 1. 1894, 1–2. p.
- 1896a A zala- és vasmegyei vendek. Az Osztrák–Magyar Monarchia írásban és képen. IV. sz. Budapest, Magyar Királyi Állami Ny., 251–262. p.
- 1896b Die Wenden im Zalaer und Eisenburger Comit. Die österreichisch-ungarische Monarchie im Wort und Bild. IV. 259–270. p. Wien.
- 1896c Egy érdekes népfaj (a vendekről). Új idők. 155–166. p.
- 1896d A vendekre vonatkozó régibb feljegyzések. 1896. Múraszombat és Vidéke, 29. 3. 1896, 1–2. p. in 5. 4. 1896, 1. p.
- 1897a A hetési Faház. Ethnographia, 1–2. sz. 88–103. p.
- 1897b Vas és Zala vármegyék déli síkja. Turisták Lapja, 5. Sz. 89–113., ill. Múraszombat és Vidéke 19. 9. 1897, 1–2., 26. 9. 1897, 1–2., 3. 10. 1897, 1–2., 10. 10. 1897, 1–2., 17. 10. 1897, 1., 24. 10. 1897, 1–2., 31. 10. 1897, 1–2.
- 1902 Hetési Képek. Magyar Lányok. 377–379. p.
- 1902 Magyarországi adatok a nyári napforduló ünnepéhez. Ethnographia 25–31. p. 70–78. p. 117–127. p.
- 1902 A halászó hetési ember. Néprajzi Értesítő, 29–32. p.

- 1903 A gyermek a magyar néphagyományban. Adatok a magyar gyermek néprajzához. Baja.
- 1903b A hetési magyarság viselete. Néprajzi Értesítő, 273–279.
- é.n. Gyermeekvers, borköszöntő. Hetés, Zala m.; Vas m. Néprajzi Múzeum EA 741. Kézirat. Budapest.
- é.n. Vegyes néprajzi anyag Hetés vidékéről. Néprajzi Múzeum EA 122/D. Kézirat. Budapest.
- Bánfi Szilvia
2006 Rövid összefoglaló Alsólendva nyomdászatának történetéről. *Magyar Grafika*, 2006. Jubileumi szám. *A Magyar Grafika 50 éve*, 110-126.
- Bence Lajos
1980 Hetési haranglábok. Naptár, 181–187. p.
- 1996 Írott szóval a megmaradásért. A szlovéniai magyarság 70 éve. 2., jav. és bőv. kiad. Győr–Lendva, Hazánk Könyvkiadó – Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet.
- 1999 Néprajzi kiadvánnyal bővült "irodalmunk". Népújság, 1999. 7. 22. 9. p.
- 2002 Nyelvi régiségek. Népújság, 20002. 12. 12. 10. p.
- 2004 Történelem, néprajz, művészet. Népújság, 2004. 2. 14. 11. p.
- Bencze Géza
1986 Zala megye leírása a reformkorban. In Zalai Gyűjtemény 23.
- Berčič, Branko
1968 *Tiskarstvo na Slovenskem. Zgodovinski oris*. Ljubljana, Odbor za proslavo 100-letnice grafične organizacije na Slovenskem.
- Bél Mátyás
1977 Vas vármegye leírása. Vasi szemle, 115. p.
- Bihar Mária → Kepéné Bihar Mária
- Bitnicz Lajos
1819 A Vasi és Sala Vármegyei Tótokról. Tudományos Gyűjtemény, 3. kötet, 59–74. p.

1828 Hazánkban nincsenek Vandalusok. Tudományos Gyűjtemény 9. kötet, 70–79.

Bíró Friderika

1972 Az Őrség ház- és lakáskultúrája a 18. század végétől napjainkig.
Szombathely, Vas Megye Tanácsa.

1988 Göcsej. Budapest, Gondolat.

2003 A szegek világa. Göcsej néprajza a 18-20. században. Zalaegerszeg, Zala Megyei Múzeumok Igazgatósága.

Boross Marietta

1967 Adatok a summaságról és vőfélyversek. Lendvahosszúfalú. Néprajzi Múzeum
EA 10380. Kézirat. Budapest

Bosnyák István (szerk.)

1988 Jugoszláviai magyar népköltészet. 2. köt. In Értekezések, monográfiák. 13.
sz. Újvidék, Magyar Nyelv, Irodalom és Hungarológiai Kutatások Intézete.

1991 Jugoszláviai magyar népköltészeti kalauz. Tanulmány és bibliográfia.
Újvidék, Forum – A Magyar Nyelv, Irodalom és Hungarológiai Kutatások
Intézete.

Bödei János

1939 Adatok Hetés népi építkezéséhez. Vasi szemle, 322–328. p.

Brtn, Rudo

1982 Slovenci in drugi Južni Slovani v delu Jána Čaploviča. Traditiones 7–9.
(1978–1980). 251–260. p.

Brumen, Niki → Brumen, Nikica

Brumen, Nikica

1961 Tiskarne v Pomurju. Pregled tiskarn v Murski Soboti, Lendavi, Gornji
Radgoni in v Ljutomeru. Kronika, 82–92.

1971 Knjigarne in papirnice v Pomurju. Kronika, 105–109.

1974 Tiskarske znamenitosti in tiski iz Lendave 1573-1973, A könyvnyomtatás és sajtótermékek Lendván 1573 és 1973 között. In Lendavski zvezki–Lendvai Füzetek. Lendva, Temeljna kulturna skupnost Lendava / Lendvai Művelődési Érdekközösség, 35–46 p.

Csaba József

1977–1978 Adalékok a művésztől Prekmurje északi részének fazekasságához. A Vas megyei Múzeumok Értesítője, 11–12. p. 297–304. p.

Csáky Sörös Piroska

1974 Az alsólendvai nyomda és nyomdáink szerepe a reformáció korában.

Hungarológiai Intézet Tudományos Közleményei. Újvidék, 19–27. p.

1975 Az alsólendvai nyomda és nyomdáink szerepe a reformáció korában. *Naptár '76. A muravidéki magyarok szemléje*, 86–98.

1984 U. a. Jugoszlávia Magyar Művelődéstörténet. Újvidék, Magyar Nyelv, Irodalom és Hungarológiai Kutatások Intézete, 62–70. p.

Csuti Borbála

2000 Halász Albert: Jeles napok, népi ünnepek a Muravidéken. Vasi Szemle, 4. sz. 572–573. p.

2001 Szabó Mária: Így játszottunk mi. Vasi Szemle, 2. sz. 282–283. p.

Dánielisz Endre

1999 Néprajzi szeminárium Lendván. Honismeret, 76.

Domonkos János

1987 Mindkét népe iránti hűséggel... Naptár, 70–73. p.

Dömötör Sándor

1958 Hetési igafajták. Néprajzi Közlemények, 1–2. sz. 252–254. p.

1959 Lakodalmi kalácsaink néprajzához. Néprajzi Értesítő, 303–322. p.

1959 Újfajta hetési csigáskutak. Néprajzi Közlemények, 1–2. sz. 252–254. p.

1960 Őrség. Budapest, Gondolat.

Eötvös Károly

- 1896 Zalamegye. In *Az Osztrák–Magyar monarchia írásban és képen. Magyarország 4. kötete.* Budapest, Magyar Királyi Állami Ny., 105–250. p.

Eperjessy Ernő

- 1987 Pável Ágoston és a néprajz. *Vasi Szemle*, 1. sz. 62–67. p.

Erdélyi Ilona, T.

- 1982 Az észak-európai balladaköltészet és Erdélyi János. In Kriza Ildikó (szerk.): *Kriza János és a kortársi eszmeáramlatok. Tudománytörténeti tanulmányok a 19. századi folklórisztikából.* Budapest, Akadémiai Kiadó, 165–194.

Farkaš, Brigita

- 2000 A "Naptár" repertórium 1960-2000, Lendva, Könyvtár.

Fehér Zoltán

- 1985 Egy régi bajai néprajzkutató tanár, Bellosics Bálint. *Honismeret*. 3. sz. 20–23.

Ferkov Jakab et al.

- 2007 Dobronakon 2006 szeptemberében nyitotta meg kapuit a helytörténeti gyűjtemény. *Naptár*, 126–131. p.

Filo, Jože

- 1987 Pável Ágoston munkássága. Születésének 100. évfordulójára. *Naptár*, 59–63. p.

Fujs, Metka

- 1991 A határmenti kolonizáció a lendvai járásban a két világháború között. *Naptár*, 155–158. p.

Fúss Nándor – Pataky Kálmán (szerk.)

- 1996 *Alsó-Lendva nagyközség milleniumi emlékkönyve 1896.* 2. kiad. Győr–Lendva, Hazánk Könyvkiadó–Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet.

Gábelics Anna

1969 Göcseji falucsúfolók. Alsólendva. Néprajzi Múzeum EA 16204. Kézirat.
Budapest.

Gašpar, Mirjana – Lazar, Beata

1997 Židje v Lendavi. A lendvai zsidóság. Lendava, Lindplast Pince.

Göncz János

2001 A hídvégi gólya története. Népújság, 2001. 4. 20. 10. p.

2001 Gyermekkorom faluja. Forgácsok Göncz János hetési képeiből, emlékeiből.
Lendva, Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet.

2002 Gyurkó bácsi, akit még a tarisznya födele is megtréfált. Naptár, 185–187. p.

2002 Fehér Katica, aki fekete ruhákat párolt. Naptár. 188–189. p.

2004 Vaške slike mojega otroštva. Gyermekkorom faluja. Forgácsok Göncz János
hetési képeiből, emlékeiből. Lendava – Ljubljana, Kulturno društvo – Zveza
kulturnih društev – Madžarsko kulturno društvo "Petöfi Sándor".

Göncz László

1996 Fejezetek Lendva történetéből 1920-ig. Lendva, Magyar Nemzetiségi
Művelődési Intézet.

1996 A magyar néptánc- és népzenei hagyományok szerepe a nemzeti tudat
formálásában a Muravidéken. Muratáj, 1. sz.. 73–78. p.

1998 A Hetés – sziget a magyar nyelvhatár peremén címet viselő tanácskozás
megnyitója. Muratáj, 1. sz. 128–132. p.

1998 Folklórhagyományok és magyarságtudat. Sokszínű Kárpát-medencei
nemzetiségek és kisebbségek. Muratáj, 2. sz. 81–91. p.

1998 Őrség. Hagyomány és a jövő. Muratáj, 2. sz. 92–94. p.

1998 Miként kontyolták a hetési asszonyokat? Naptár, 152–155. p.

1998 Radamosban lesz a Hetés néprajzát bemutató gyűjtemény. Népújság, 1998. 4.
23. 11. p.

1999 Néprajzi értékek, kutatások és tervek a Muravidéken. Néprajzi Látóhatár, 1–
4. sz. 53–59 p.

1999 Kulturális együttműködés az Őrségben. Muratáj, 1. sz. 132–135. p.

2000 Bellosics Bálint, vidékünk jeles kutatója. Népújság, 2000. 11. 3. 10. p.

2000 Karácsony Hetésben. Muratáj, 1. sz. 136–140. p.

- 2000 Hadik Mihály története. Dervarics Kálmán helytörténeti író kutatása nyomán. *Naptár 2001. A szlovéniai magyarok évkönyve*, 82–94.
- 2001 Kutatások, tudományos munka a Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézetben az ezredfordulón. *Naptár*, 115–119. p.
- 2001 Hadik Mihályról, Hadik András révén. *Népújság*, 2001. 2. 15. 17. p.
- 2002 Bellon Tibor emlékére. *Népújság*, 2002. 10. 3. 5. p.
- 2002 Znanstveno-raziskovalno delo prekmurskih Madžarov. In Jože Pirjevec (szerk.): *Narodne manjšine. 5, Živeti z mejo. Slovenski kulturni prostor danes*. Ljubljana – Koper, Odbor SAZU za preučevanje narodnih manjšin – Inštitut za narodnostna vprašanja – Znanstveno-raziskovalno središče Republike Slovenije. 70–71. p.
- 2003 Néprajzi hagyományainkra alapozzuk a jövőnket. *Népújság*, 2003. 7. 24. 5. p.
- 2003 Alsólendva – a polgári hagyományok városa a Mura mentén. Dolnja Lendava – mesto meščanskih tradicij ob reki Muri. In Šimonka, Tanja (szerk.): *Dolnja Lendava v obdobju meščanstva 1867–1945. Az alsólendvai polgárosodás korszaka 1867–1945*. Lendva, Galéria–Múzeum, 18–28. p.
- 2005 Tudományos jellegű kötetek, publikációk a Muravidéken. In Simon Attila (szerk.): *Nostra Tempora*, 12. sz. *A határon túli magyar tudományos könyvkiadás. Somorja–Dunaszerdahely, Fórum Kisebbségkutató Intézet – Lilium Aurum Könyvkiadó*, 87–92. p 133–134. p.

Göncz László – Nagy Zoltán

- 1998 Órségi végeken. Na robovih Órséga. Lendva, Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet.

Gönczi Ferenc

- 1887 A zalamegyei vendek. *Muraköz*. 1–28. sz.
- 1890 A muraközi nép lakodalmi szokásai. *Ethnographia*, 313–331. p.
- 1891 Muraközi Horvát ballada. *Ethnographia*, 257–258. p.
- 1895 Muraköz és népe. Budapest.
- 1905 Az emberi betegség s gyógyításai a göcseji s hetési népnél. *Ethnographia*, 345–361. p.
- 1906 A gyermek születése és szoptatása körül való szokások Göcsejben és Hetésben. 1–2. *Ethnographia*, 44–52. p. 153–159. p.

- 1907 Szerelmi "teemények" Göcsejben és Hetésben. *Ethnographia*, 34–38. p.
- 1907 A göcseji s hetési nép étele, itala és étkezése. *Néprajzi Értesítő*, 232–237. p.
- 1907 Az állatbetegségek elhárításai s gyógyításai a göcseji és hetési népnél. *Ethnographia*, 91–99.
- 1910 A göcseji s hetési népviselet. *Néprajzi Értesítő*, 200–217. p.
- 1910 A természeti elemek kultuszának maradványai a göcseji és hetési népnél. *Ethnographia*, 284–291. p.
- 1911 Halászás, rákászás és csikászás Göcsej- s Hetésben. *Néprajzi Értesítő*, 54–58. p.
- 1912 Gyermekjátékszerek Göcsejből és Hetésből, *Néprajzi Értesítő*, 84–94. p.
- 1914a Göcsej s kapcsolatosan Hetés vidékének és népének összevontabb ismertetése. Kaposvár, Szabó Lipót Könyvnyomdája.
- 1914b A göcseji s hetési falvak, házak elhelyezkedései. *Néprajzi Értesítő*, 109–124. p.
- 1914c A zalamegyei vendek. Kaposvár.
- 2003 A gyermekek játékvilága Göcsej és Hetés vidékén. In Kriston Vízi József (vál.): *Közös nyelven Ungon, Berken. Néprajzi játéktanulmányok a múlt évszázad elejéről*. Budapest, Pont, 51–74. p.

Gönyey Sándor

- 1948 Gönczi Ferenc. 1860–1948.

Grabecz István

- 2002 A szlovéniai magyar irodalom – napjainkig. *Hitel*, 7. sz. 105–116. p.

Gráfik Imre (szerk.)

- 1994 Tanulmányok a szlovéniai magyarság köréből. Budapest. Teleki László Alapítvány.

Gunda Béla

- 1974 *Ethnographische Forschungen von Ferenc Gönczi bei den Slowenen und Kroaten in Ungarn. Etnološki pregled* 12., 51–56. p.

Gyimesi Imre

- 1991 A Muravidékkel kapcsolatos magyarországi források, különös tekintettel a Zala megyei Levéltár dokumentumaira. Naptár, 172–176. p.
- Gyurica Klári
- 1983 Hetés és Lendva-vidék történeti-területi, etnikai elterjedésének rövid áttekintése. Naptár, 58–63. p. 62–62. p.
- Halász Albert
- 1990 A Jugoszláviai Magyar Művelődési Társaság. Néprajzi Hírek, 3–4. sz. 16–17.
- 1991 Régi muravidéki szokások nyomában. Naptár, 193–196. p.
- 1992 A csík fogása a Lendva-vidék Mura menti magyar falvaiban. Néprajzi Látóhatár, 3–4. sz. 208–215. p. 214–215. p.
- 1993 A csík fogása a Lendva-vidék Mura menti magyar falvaiban. Naptár, 92–100. p.
- 1994 Falucsúfolók a Mura vidékéről. Néprajzi Látóhatár 3–4. sz. 178–187. p.
- 1994 *Az alsólendvai sajtó és a néprajz 1889–1919.* Budapest–Lendva, Hunga-Print–Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet.
- 1994 Jeles napok. Lendvavidéki népi kalendárium. Szakdolgozat (ELTE BTK). Kézirat. Budapest.
- 1994 Molnár Anna – Lepa Vida. Két balladatípus párhuzamai. Szakdolgozat (ELTE BTK). Kézirat. Budapest.
- 1994–1995 Népűjság:
 Gergely napja; Sándor, József, Benedek. 1994. 03. 11. 20. p.
 Húsvéti ünnepkör: Nagyböjt, Gyümölcstó Boldogasszony, Virágvasárnap. 1994. 03. 25. 13. p.
 Húsvétvasárnap, Húsvéthétfő, Nagyhét. 1994. 04. 01. 13. p.
 Jellegzetes napok májusban: Május 1.; Flórián napja; Pongrác, Szervác, Bonifác. 1994. 04. 29. 16. p.
 Orbán napja, Pünkösöd. 1994. 05. 20. 20. p.
 A Sarlós Boldogasszony napja. Aratási szokások. 1994. 07. 08. 20. p.
- Népi kalendárium. Jeles napok.
 Illés napja. Miért dörög? 1994. 07. 22. 20. p.
 Jakab napja. Vasas Szent Péter napja. Lőrinc napja. 1994.08.05. 16. p.
 Nagybaldogasszony napja. 1994. 08. 12. 16. p.

- Bertalan napja. 1994. 08. 19. 16. p.
- Egyed napja. 1994. 08. 26. 15. p.
- Lőrinc napja. Kisasszony napja. 1994. 09. 09. 15. p.
- Mihály napja. 1994. 09. 30. 19. p.
- Ferenc napja. 1994. 10. 07. 19. p.
- Vendel napja. Dömötör napja. 1994. 10. 21. 19. p.
- Simon-Judás napja. 1994. 10. 28. 19. p.
- Mindenszentek napja. Halottak napja. 1994. 11. 04. 19. p.
- Márton napja. 1994. 11. 11. 1. p.
- Katalin napja. András napja. 1994. 11. 25. 19. p.
- Borbála napja. Miklós napja. Földrökesztő-, Földtöltő Boldogasszony napja. 1994. 12. 02. 19. p.
- Luca napja. 1994. 12. 09. 19. p.
- Luca napja. 1994. 12. 16. 19. p.
- Szilveszter napja. 1995. 01. 06. 8. p.
- Makár napja - Jézus nevenapja. Vízkereszt, Háromkirályok napja. 1995. 01. 13. 8. p.
- Piroska napja. Fábián és Sebestyén napja. 1995. 01. 20. 19. p.
- Vince napja. Pál napja. 1995. 01. 27. 19. p.
- Gyertyaszentelő Boldogasszony napja. Balázs napja. 1995. 02. 03. 19. p.
- Bálint napja. 1995. 02. 10. 9. p.
- Mátyás napja. 1995. 02. 17. 19. p.
- Farsangi népszokások. 1995. 02. 24. 1. p
- Gergely napja. 1995. 03. 10. 19. p.
- 1995 Könyvszemle. Tanulmányok a szlovéniai magyarság köréből. Vasi Szemle, 145–146. p.
- 1995 Falucsúfolók a Muravidékről. Naptár, 75–85. p.
- 1995 A kosárfonás fortélyai. Kihaló népi mesterség. Népújság, 6. sz., 8. p.
- 1995 Az első muravidéki néprajzi táborról. Népújság, 28. sz., 11. p.
- 1995 Az első muravidéki néprajzi táborról. Rendkívüli siker (2. rész). Népújság, 29. sz. 7. p.
- 1995 Hogyan készül a seprű? Népújság, 48. sz., 10. p.
- 1996 Muravidék, vagy Lendvavidék? Naptár, 80–86. p.
- 1996 Falucsúfolók a Muravidékről. Pannon tükör, 4. sz. 59–63. p.

- 1995 Távol a hazától... Népújság, 1995. 1. 6. 12. p.
- 1996 Mi is a farsang? Népújság, 6. sz., 3. p.
- 1996 A húsvét eredete, az ajándékozás. Népújság, 13. sz., 14. p.
- 1996 Július fontos napjai. Népújság, 26. sz., 11. p.
- 1996 A szlovéniai magyarok fogatkozása. Népújság, 1996. 11. 28. 5. p.
- 1996 Lakodalmas kézikönyv. Népújság, 1996. 12. 5. 11. p.
- 1997 Muravidék, vagy Lendvavidék? II. Naptár, 77–85. p.
- 1997 Állandó néprajzi gyűjtemény nyílt Kapornakon. Népújság, 1997. 7. 3. 9. p.
- 1997 Kihűlt a ház melege. Népújság, 1997. 1. 30. 11. p.
- 1998 Hetés és Lendvavidék kapcsolatai. Muratáj, 1. sz. 143–153. p.
- 1998 A jeles napok szokásainak kutatástörténete Muravidéken. Muratáj, 2. sz. 100–110. p.
- 1998 Boldogasszony havának első napja. Naptár, 58–68. p.
- 1998 Drei ungarische Frühdrucke aus dem Lendava-Gebiet. Semiotische Berichte, 1–2. sz. 107–118 p.
- 1999 A jeles napok szokásainak kutatástörténete Muravidéken. Néprajzi Látóhatár, 1–4. sz. 357–366. p.
- 1999 Jeles napok, népi ünnepek a Muravidéken. Lendva, Studio Artis – Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet.
- 2000 Az elfelejtett naptár – a magyar és szlovén népszokások tükrében. Minden út Rómába vezet. In Balázs Géza et al.: Folklorisztika 2000-ben. Folklor – irodalom – szemiotika. Tanulmányok Voigt Vilmos 60. születésnapjára. 1. köt. Budapest, ELTE BTK Folklore Tanszék, 391–404. p.
- 2000 Szlovéniai magyar ünnepek – szlovén ünnepek jelviszonyai. In Voigt Vilmos – Balázs Géza (szerk.): Jeles jogok – jogos jelek. Nyelvi jogok – társadalmi konfliktusok. Budapest, Magyar Szemiotikai Társaság, 159–164. p. 222. p.
- 2003 Gondolatok a szlovéniai magyar néprajzi oktatás, muzeológia és kutatások kapcsán. Néprajzi látóhatár 1–2. sz. 131–136. p.
- 2003 Alsólendva sajtója. Dolnjelendavski tisk. In Šimonka, Tanja (szerk.): Dolnja Lendava v obdobju meščanstva 1867–1945. Az alsólendvai polgárosodás korszaka 1867–1945. Lendva, Galéria–Múzeum, 68–75. p.
- 2004 Madžari. In Baš, Angelos (szerk.): Slovenski etnološki leksikon. Ljubljana, Mladinska knjiga, 303–304. p.

- 2004 Hetés. In Baš, Angelos (szerk.): Slovenski etnološki leksikon. Ljubljana, Mladinska knjiga, 164–165. p.
- 2004 Őrség. In Baš, Angelos (szerk.): Slovenski etnološki leksikon. Ljubljana, Mladinska knjiga, 392 p.
- 2010 Magyar néprajzi források a 19. század végéről, a 20. század elejéről a Muravidéken / Madžarski etnološki viri s konca 19. in z začetka 20. stoletja v Prekmurju. In Albert Halász (szerk.), *A muravidéki magyarok néprajza. Narodopisje prekmurskih Madžarov*. Lendva/Lendava–Ljubljana, Muravidéki Magyar Tudományos Társaság/Društvo prekmurskih madžarskih znanstvenikov in raziskovalcev–Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Inštitut za slovensko narodopisje–Združenje za znanost/Tudományért Egyesület, 85–97.

Halász Albert – Göncz László

- 1996 Lendava, Lendva. Lendva–Győr, Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet – Hazánk.

Hoppál Mihály (szerk.)

- 1990 Magyar Néprajz VI. Népzene, néptánc, népi játék. Budapest, Akadémiai Kiadó.

Horváth Etelka – Modok Balázs

- 2005 A kiskunhalasi nyomdászat, sajtó és könyvkiadás történetéről. In Ö. Kovács József, Szakál Aurél (szerk.): *Kiskunhalas története 3. Tanulmányok kiskunhalasról a 19. század közepétől a 20. század közepéig*. Kiskunhalas, Kiskunhalas Város Önkormányzata, 420.

Horváth Ferenc

- 1978 *A Zala megyei hírlapok és folyóiratok bibliográfiája 1861-1973*. Zalaegerszeg, Zala megyei Könyvtár.

Horváth Károly

- 1992 Zalában, valamint a szlovéniai magyaroktól gyűjtött táncdallamokról. Naptár, 166–172. p.

- 1992 Átimennék a Murán. Lendva környéki népdalok. Budapest, Magyar Máltai Szeretetszolgálat.
- 1994 Vőfélykönyv Zalából és Mura-vidékről. Lakodalmi versek, rigmusok, köszöntők hujtogatók. Zalaegerszeg, szerző kiadása.
- 1995 Átimennék a Murán. Lendva környéki népdalok. 2. kiad. Zalaegerszeg, szerző kiadása.
- 1997 Bevonulok rózsám... Regruta- és katonadalok Zalából és Mura-vidékről. Lenti, szerző kiadása.
- 2001 Adalékok a Muravidék népzenei örökségéhez. Muratáj, 2. sz. 198–200. p.

Horváth Sándor

- 1942 Alsólendva múltja és jelene. Alsólendva, magánkiadás.

Istvánovits Márton (szerk.)

- 1988 Magyar Néprajz V. Magyar Népköltészet. Budapest, Akadémiai Kiadó.

Kapos Ernő

- 1913–1940 Alsólendvavidéki tájszólással elmondott elbeszélések és kifejezések. Néprajzi Múzeum EA 10142. Kézirat. Budapest.

Kenyeres Ágnes (szerk.)

- 2001 *Magyar Életrajzi Lexikon 1000–1990*. Budapest, Arcanum.

Kepe Zoltán → Lendvai Kepe Zoltán

Kepéné Bihar Mária

- 2005 Gyermekelet a magyar paraszti családban. Naptár, 152–158. p.
- 2006 Termett méznek áldottsága. Naptár, 179–185. p.

Kepéné Bihar Mária – Lendvai Kepe Zoltán

- 2001 „Ige-mige madárnak szárnya alatt...” archaikus népi imádságok Hetésből. Muratáj, 2. sz. 184–195. p.
- 2002 A kóti „Pepik körösztyik”. Naptár, 115–121. p.
- 2003 Bolgárkertészek és hatásuk a magyar kertkultúrára. Naptár, 135–142. p.

- 2005 A vízenjárók és rágalomtól tartók védelmezője: Nepomuki Szent János Naptár, 189–194. p.
- 2005 Kulturális örökségünk közös felelősségünk. Naptár, 119–122. p.
- 2006 A hetési népi textilkultúra. Kultura hetiškega ljudskega tekstila. Lendva, Galéria-Múzeum.
- 2006 A hetési népi textilkultúra. Kultura hetiškega ljudskega tekstila. Lyndvamuseum, 1. sz.
- 2006 Kulturális örökségünk közös felelősségünk. Naptár, 119–122. p.

Kercsmár Rózsa

- 1978 Domonkosfa múltja és jelene. Naptár, 149–153. p.
- 1987 Luca-napi szokások. Népszerűség 1987. 1. 23. 4. p.
- 1989 Megszűnt a malomzúgás Domonkosfán. Naptár, 160–166. p.
- 1990 Domonkosfa krónikája. Lendva, Muravidéki Magyar Nemzetiségi Közösség.
- 1995 Hodostól Pincéig. Naptár, 152–182. p.
- 1996 Hodostól Pincéig: a szlovén-magyar határ mentén lévő murántúli falvak. Naptár, 151–182. p.

Kerecsényi Edit

- 1975 Zala megye népi hímzései. 1, Zalai fehérhímzések. Budapest, Népművelési Propaganda Iroda
- 1979 Zala megye néprajzi csoportjai. In M. Szabó Mária Rózsa (szerk.): Néprajzi Füzetek Budapest, TIT.
- 1986 Beszámoló az Alsólendva környéki (szlovéniai) gyűjtőutunkról. Néprajzi Hírek, 2.sz. 67–68. p.
- 1989 A szlovéniai magyar néprajzi kutatások újabb eredményei. In Petercsák Tivadar (szerk.): A határainkon kívüli magyar néprajzi kutatások. 2. köt. Budapest, 32–38. p.
- 1991 Iz zgodovine lončarstva lendavskega območja. 18. – 19. stoletje. Etnolog, 130–163. p.
- 1991 Stoletne ljudske dragocenosti v heteški hiši v Kamovcih (Kámaháza). In Irena Keršič et al.: Vzporednice slovenske in hrvaške etnologije 7. Ljubljana, Slovensko etnološko društvo, 109–115. p.

- 1991 A dobronaki, kebelei és filóczi (egykor Zala vm. ma Szlovénia) parasztfazekasok termékértékesítése az 1900-as években. In Nagybákay Péter – Németh Gábor (szerk.): VII. Kézművesipartörténeti Szimpózium. Veszprém, MTA Veab, 35–39. p
- 1991 A Lendva-vidéki (szlovéniai) magyarok népi kultúrájának ápolása. In Eperjessy Ernő – Krupa András (szerk.): Nemzetiség – identitás. A IV. Nemzetközi Néprajzi Nemzetiségkutató Konferencia előadásai. Debrecen – Békéscsaba, Ethnica, 256–258. p.
- 1991 A Lendva-vidéki magyarok XX. századi kivándorlása és kapcsolatuk a szülőfölddel. Muratáj, 2. sz.
- 1993 Hetésből. Hetés mint történelmi, földrajzi és néprajzi fogalom. Népújság, 1993. 5. 7. 13. p.
- 1994 Távol a hazától.... Lendva-vidéki magyar kivándorlók és vendégmunkások. Lendva, Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet.
- 1994 Radamos benépesedése, gazdasági és társadalmi viszonyai a XVIII-XIX. században. In Gráfik Imre (szerk.): Tanulmányok a szlovéniai magyarság köréből. Budapest, Teleki László Alapítvány, 19–90. p.
- 1995 Az alsólendvai sajtó és a néprajz 1889-1919. Vasi Szemle, 3. sz. 461. p.
- 1996 Miként kontyolták a hetési asszonyokat? Muratáj, 2. sz. 69–72. p.
- 1997 A kapcai "fakonty". Miként kontyolták a hetési asszonyokat? Vasi honismereti és helytörténeti közlemények. 2. sz. 57–61. p.
- 1998 Hetés kiterjedése és legfőbb néprajzi sajátosságai. Muratáj, 1. sz. 133–139. p.
- 1998 Ženska noša iz 19. stoletja iz madžarskih vasi v okolici Lendave v etnološki zbirki Pokrajinskega muzeja Murska Sobota. Zbornik soboškega muzeja, 5. sz. 37–63. p.
- 1999 A lendvai néprajzi gyűjteményről és a gyűjtőutak eredményeiről. Néprajzi látóhatár, 1–4. sz. 61–73. p.
- 1999 Lendvavidék néprajzi kutatása. Honismeret, 3. sz.
- 1999 Hetési női viselet és hímzések. A Muraszombati Múzeum gyűjteményében. Zalaegerszeg, Zala Megyei Népművészeti Egyesület.
- 1994 Adatok az Alsólendva-vidéki fazekasság XVIII-XIX. sz. történetéhez. Zalai Gyűjtemény 35. 47–92. p.
- 1986 Szentmihályi Imre (1924–1986). Zalai Gyűjtemény 25. 3–4. p.

Kerecsényi Edit – Kocsisné Koszorús Anikó – Konrád Lajos

- 2001 Hetési női viseleti hímzések. A lendvai-, a muraszombati-, a zalaegerszegi múzeumok és magángyűjtők anyagából. Zalaegerszeg – Zala Megyei Népművészeti Egyesület.

Kološa-Kološ, Jože

- 1990 Moja fotografija. Murska Sobota. Pomurska Založba.

Koren, Vlasta

- 1964 Zbirka brisač v Pokrajinskem Muzeju za Pomurje v Murski Soboti. Slovenski Etnograf , 89–94. p.
- 1968 Szentlászló népi kultúrájának hagyományaiából. Naptár, 83–87. p.
- 1976 Zaščita vinskih kleti v predelu "ujtamas" v Lendavskih goricah. Glasnik Slovenskega etnološkega društva. 3. sz. 45–47. p.
- 1979 Borospincék a bogojinai és dobronaki szőlőhegyen. Naptár, 103–109. p. 108–109. p.
- 1982 Az utolsó vízimalmok. Naptár, 98–107. p.
- 1983 A gazdaasszony tavasszal kimeszeli a házat. Néprajzi jegyzet. Naptár, 82–85. p.

Košič, József

- 1824 A' Magyar Országí Vendus-Tótokról. Kedveskedő, Dunaj, 19–42. p..
- 1828 A Magyar országí Vendus Tótokról. Tudományos Gyűjtemény V. 3–50. p.

Kovács Attila

- 2000 Egy évszázad szöttesei és hímzései Petesházán. Népújság, 2000. 11. 16. 11. p.
- 2000 A len feldolgozását mutatták be Pártosfalván. Népújság, 2000. 12. 7. 11. p.
- 2000 Felújították a szoknyás haranglábat Kámaházán. Népújság, 2000. 12. 14. 10. p.
- 2001 Megjöttek a hetésiek, kezdődhet a mise. Népújság, 2001. 5. 10. 10. p.
- 2001 Monda és valóság Hadik Mihályról. Népújság, 2001. 5. 17. 11. p.
- 2001 Muravidéki Magyar Néprajzi Gyűjtemény. Népújság, 2001. 7. 5. 10. p.
- 2001 Előadások a Kárpát-medencei néprajzi és népzenei értékekről. Népújság, 2001. 11. 29. 10. p.

- 2003 Az alsólendvai vasút. Železnica v Dolnji Lendavi. In Šimonka, Tanja (szerk.): Dolnja Lendava v obdobju meščanstva 1867–1945. Az alsólendvai polgárosodás korszaka 1867–1945. Lendva, Galéria–Múzeum, 46–51. p.
- 2004 Földreform és kolonizáció a Lendva-vidéken a két világháború között. Lendva, Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet.

Kozár, Mária Mukics → Kozar-Mukič, Marija

Kozar-Mukič, Marija

- 1976 Prvomajske šege prebivalcev madžarske narodnosti v Prekmurju (poročilo o počitniški praksi). Lendava. Kozar-Mukič M.
- 1977 Praksa med Madžari v Prekmurju. Glasnik Slovenskega etnološkega društva. 1. sz. 16. p.
- 1982 Etnološko gradivo Štefana Lülíka (Prispevek k zgodovini slovenske etnologije). Zgodovinske vzporednice slovenske in hrvaške etnologije 1, Ljubljana, 75–96.
- 1986 Pável Ágoston – néprajzkutató és múzeumszervező. Vas Megyei Múzeumok Katalógusai, 123. p.
- 1995 Raziskovalna prizadevanja za etnološko podoba Porabja. Razvoj slovenske etnologije od Štreklja in Murka do sodobnih etnoloških prizadevanj. Ljubljana, 254–260. p.
- 1996 A szlovén és a magyar népi kultúra közös vonásai a határvidéken. Skupne poteze slovenske in madžarske ljudske kulture v obmejnih pokrajinah. In Vugrinec, Jože – Takács Miklós (szerk.): Sodelovanje ob meji. Zbornik. Együttműködés a határ mentén. Tanulmánygyűjtemény. Murska Sobota – Szombathely, Pokrajinska in študijska knjižnica – Berzsényi Dániel Megyei Könyvtár, 266–270. p.
- 1997 Muravidéki gyökerek. Vasi Honismereti és Helytörténeti Közlemények, 17–18. p.
- 1998a Egy ismeretlen vasi tudós (Kossics József [1788-1867]). 1. 29–38.
- 1998b Kincset hagyott ránk. Szúnyogh Sándor (1942-1998). Vasi honismereti és helytörténeti közlemények. 1. sz. 87. p.

- 2001 Avgust Pavel (1886-1946). Pável Ágoston. (1886-1946). Iz etnološke bibliografije Avgusta Pavla. Pável Ágoston néprajzi bibliográfiájából. Etnologija Slovencev na Madžarskem. 3. sz. 121–122. p.
- 2002 Porabje in Őrség. Slovenski koledar. 61–63. p.
- 2003 Ob smrti Vilka Novaka. Vilko Novak halálára. (Beltinci 1909 – Ljubljana 2003). Etnologija Slovencev na Madžarskem. 4. sz. 138–139. p.
- 2004 V spomin dr. Vilku Novaku. (1909-2003). Slovenski koledar, 121. p.

Kókay György (szerk.)

- 1979 A magyar sajtó története I. 1705–1848. Budapest, Akadémiai Kiadó.

Kósa László

- 2001 A magyar néprajz tudománytörténete. Második, javított, bővített kiadás. Budapest, Osiris.

Kőhegyi Mihály – Sztrinkó István

- 1992 Bellosics Bálint levelei Herrmann Antalhoz. Cumania, 463–504. p.

Kóváry Béla

- 1876 Zalamegyei népmonda Attila királyról. Adatok Zalamegye történetéhez. III. köt. V. füzet. Nagy Kanizsa. 277– 280. p.

Kremenšek, Slavko

- 1981 A nemzetiségek tanulmányozása és a mai szlovén néprajz kutatási programja. In Eperjessy Ernő – Krupa András (szerk.): A II. békéscsabai Nemzetközi néprajzi nemzetiségkutató konferencia előadásai. 402-409.

Kresz Mária

- 1969 Fazekasipar (1900. évi népszámlálás). Kebeleszentmárton (= Kebele). Néprajzi Múzeum EA 10363. Kézirat. Budapest.
- 1969 Fazekasipar (1900. évi népszámlálás). Völgyifalu. Néprajzi Múzeum EA 10363. Kézirat. Budapest.
- 1969 Fazekasipar (1900. évi népszámlálás). Zalahosszúfalu. Néprajzi Múzeum EA 10363. Kézirat. Budapest.

Kuhar, Števan – Novak, Vilko

1988 Ljudsko izročilo Prekmurja. Murska Sobota, Pomurska založba.

Kulcsár Péterné

1971 Bellosics Bálint levelei Hermann Antalhoz. A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve. 175–183. p.

Kuret, Niko

1989 Praznično leto Slovencev. 2. kiad. Ljubljana, Družina.

Kuzmič, Franc

1990 Nikica Brumen bibliográfiája. Naptár, 60–66.

1991 Néprajzi kincseink. Farsang. Naptár, 187–192. p.

1992 Néprajzi kincseink. Naptár, 156–163. p.

1994 A reformáció kezdetei Murántúlon. Naptár, 115–122. p.

1996 A Muravidék egyháztörténete. 99–104. p.

1997 A zsidók letelepülése és élete a Murántúlon a második világháború végéig. Naptár, 135–139. p.

1999 Bibliografija – Vilko Novak. Stopinje, 92–116. p.

2000 Bibliografija Vilka Novaka. In Janez Bogataj et al.: Kolesar s Filozofske. Ljubljana, Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo, Filozofska fakulteta, 21–73. p.

Lendvai Kepe Zoltán

1998 A néprajzkutatás gyakorlati nehézségei Muravidék magyarlakta területén. Muratáj, 1. sz. 154–158. p.

1988 Korona Múzeum. Muratáj, 2. sz. 44–46. p.

1999 Radamos, a hetési néprajzi gyűjtemény állandó kiállítóhelye. Naptár, 86–89. p.

2000 Hetés a népszámlálási és gazdasági adatok tükrében. Néprajzi Látóhatár, 1–2. sz. 147–154. p.

2002 Hetés a népszámlálási és gazdasági adatok tükrében. Naptár, 99–108. p.

2002 Húsvét egy kapcai családban 2002-ben. Muratáj, 1–2. sz. 150–157. p.

- 2003 A magyar pásztorkutyák. Naptár, 207–215. p.
- 2003 A muravidéki magyarság művelődési intézete a néprajztudomány szolgálatában 1994 és 2003 között. Muratáj, különkiadás. 111–118. p.
- 2003 A Kapornaki Néprajzi Gyűjteményről. Néprajzi Hírek. A Magyar Néprajzi Társaság tájékoztatója. 3–4. sz. 65–66. p.
- 2004 Szíjártók, nyerges mesterek a Lendva-vidéken, Naptár, 127–134. p.
- 2005 Szíjgyártók, nyerges mesterek a Kárpát-medencében. Belvedere 1–2. szám, 68–77. p.
- 2005 A muravidéki magyarság múzeumalapítási kísérletei. Naptár 107–112. p.
- 2005 Hetési gyötrelmek és remények. Magyar falvak sorsa a szlovén-magyar határ mentén. In Dávid Gyula – Veress Zoltán (szerk.): Túlélő falvak. Gondolatok és tervek a Kárpát-medencében. Stockholm, Erdélyi Könyv Egylet Kiadó, 251–270. p.
- 2005 Adalékok Hetés településnéprajzához. In Bárkányi Ildikó – Fodor Ferenc (szerk.): Határjáró. Tanulmányok Juhász Antal köszöntésére. Szeged, 235–255. p.
- 2005 Egy sikeres Lendva-vidéki magyar családi gazdaság a változó időben. In: Schwarcz Gyöngyi et al.: Utóparaszti hagyományok és modernizációs törekvések a magyar vidéken. Budapest, MTA Néprajzi Kutatóintézet – MTA Társadalomkutató Központ, 199–217. p.
- 2005 A szlovéniai magyarság múzeumi gyűjteményei. Határon túli múzeumok. Múzeumi Hírlevél, 2. sz. 50–53. p.
- 2005 Gáspárék keresztje, Bukócki Jézuskája. In Barna Gábor et al.: „Szent ez a föld...” Néprajzi írások az Alföldről. Szeged, 112–116. p.
- 2005 Hetés társadalma Claude Lévi-Strauss gondolatainak tükrében. Muratáj, 1–2. sz. 169–179. p.
- 2006 Szlovéniai magyar vendégmunkások és kivándorlók. Naptár, 167–176. p.
- 2007 Lendva első állandó néprajzi kiállítása. Naptár, 122–125. p.
- 2007 Tízéves a Kapornaki Helytörténeti és Néprajzi Gyűjtemény. Naptár, 142–145. p.
- 2007 A hetési nagycsalád. I. rész. Lindua, 1. sz. 55–65. p.

Lendvai Kepe Zoltán – Kepéné Bihar Mária

- 2003 "Nagy Jó Uram" a muravidéki magyarok között – dr. Bellon Tibor (1941-2002). *Muratáj* 1. sz. 163–171. p.

Lendvai Varga József → Varga József

Lichtneckert András

- 1999 A polgárosodás eredményei. In Lichtneckert András (szerk.): *Balatonfüred és Balatonarács története. A Veszprém Megyei Levéltár Kiadványai 14.* Veszprém, Veszprém Megyei Levéltár, 413–468.

Lukács István

- 1990 Magyar-szlovén kulturális kapcsolatok :beszélgetés Vilko Novakkal. *Hitel*, 16. sz. 30–33. p.

Magyar Dezső – Németh Lajos

- 1973 Göcsej – Hetés vidéke, demográfiai viszonyai. *Göcseji Helikon*, 6. sz.

Maučec, Matija

- 1939 Podstanj in priklet v prekmurski hiši. *Časopis za zgodovino in narodopisje*. 179–188. p.

Mák Ferenc

- 2005 „A nagyok gondjainak peremén” A muravidéki magyarság története (1990-2005). *Muratáj* 1–2. sz. 29–106. p.
- 2006 „A nagyok gondjainak peremén” A muravidéki magyarság története (1990–2005). *Kisebbségkutatás*, 1. sz. 74-126. p.

Mohos Mária

- 2000 Két határ szorításában. A Vendvidék társadalomföldrajza. Szukk Olivér–Tóth József (szerk.). *Globalitás, regionalitás, lokalitás. Tiszteletkötet Golobics Pál tanár úr 60. születésnapjára.* Pécs, ISZE INTEGRÁL Egyetemi K., 219–229. p.
- 2001 Hetés, Őrség, Vendvidék. Kettévágott kistájak a magyar-szlovén nyelvhatáron. In *Rubicon* 8–9., 61–62.

2002 A szlovén–magyar nyelvhatárról készült adatfelvételek, tudományos feldolgozások és kutatások. In Muratáj, 1–2. sz. 168–174. p.

Mód László

2000 Halász Albert: Jeles napok, ünnepi szokások a Muravidéken. Ethnographia, 1–2. sz. 185. p.

1998 Szőlőhegyi ünnepek és szokások a Lendva-vidéken. Naptár, 142–151. p.

2002 A kígyókultusz emlékei Radamosban. Naptár, 109–114. p.

Mód László – Simon András

2001 A hajtástól az újborig. A szőlő és bor ünnepei Lendva-vidéken. Lendva, Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet.

Mukics, Kozár Mária → Kozar-Mukič, Marija

Munda-Hirnök, Katalin → Munda Hirnök, Katalin

Munda Hirnök, Katalin

1988 Borovo gostüvanje v Prekmurju. Narodne novine, 11. sz. 16. p.

1999 Etnološko raziskovanje manjšin v Sloveniji. Kisebbségi néprajzi kutatások szlovéniában. Etnologija Slovencev na Madžarskem, 2. sz. 129–143. p.

1999 Bibliografija. Bibliográfia. 2 (1948–1975) Etnologija Slovencev na Madžarskem. 181–187. p.

Munda Hirnök, Katalin – Kozar-Mukič, Marija

1997 Bibliografija. Bibliográfia. 1 (1735–1945) Etnologija Slovencev na Madžarskem. 1. sz. 99–104. p.

Nagy Zoltán

1997 Az Őrség peremén. Hodos-Kapornak-Bükalja históriája. Az Őrség falvai Szlovéniában. Muratáj, 1. sz. 93–105. p.

1998 A kapornaki (őrségi) néprajzi-helytörténeti gyűjtemény értékesíthető tanulságai a radamosi tájház létrehozásánál. Muratáj, 1. sz. 166–168. p.

2005 Állandó néprajzi kiállítás Kapornakon. Stalna etnološka razstava na Krplivniku. In Benczik Gyula et al.: Hodos és Kapornak története. Lendva, Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet. 299–320. p.

Németh László – Lazar, Beata

2004–2005 Zgodovina dolnjelendavskih Judov. Signal, 66–88. p.

Némethy Endre

é.n. Monográfia. Petesháza. Néprajzi Múzeum EA 683. Kézirat. Budapest.

Novak, Vilko

- 1943 A születés, keresztelés és a halálozás szokásai a muravidéki szlovénoknál. Etnographia, 4. sz. 177–186. p.
- 1944 Grafenauer Iván: Lepa vida. Etnographia, 47–48.
- 1944 Szlovén néprajzi kutatások 1920 óta. Etnographia, 76–84.
- 1947 Ljudska prehrana v prekmurju. Ljubljana.
- 1951 Lončarstvo v prekmurju. Slovenski Etnograf, 111–131.
- 1958 Jožef Košič, prekmurski pisatelj. Razprave III. 233–279. p.
- 1970 Pável Ágoston - a szlovén-magyar kapcsolatok úttörője. Hungarológiai Közlemények, 3. sz. 78–87. p.
- 1971 A murántúli irodalom magyar kapcsolatai. Hungarológiai Közlemények, 5–6. sz. 70–74. p.
- 1971 Das Blockhaus im Slowenisch–Ungarischen Grenzgebiet. Műveltség és Hagyomány, 285–296.
- 1977 Madžarski spisi o ljudskem življenju v Prekmurju. Traditiones, 155–174. p.
- 1985a Magyar néprajzi irodalom a szlovénekről. Ethnographia, 4. sz. 543–550. p.
- 1985b Čaplovič je – Košič. Kronika, 62–64. p.
- 1988 A XVIII. századi Mura Vidéki szlovén daloskönyvek magyar vonatkozásai. In Hopp Lajos et al.: A megváltozott hagyomány, Budapest, Eötvös Loránd Tudományegyetem Folklore Tanszék, 289–293. p.
- 1990 Madžari o Venetih. Arheo. 107–110. p.

Novák Vilmos → Novak, Vilko

Paládi-Kovács Attila (szerk.)

1985 Magyar tájak néprajzi felfedezői. Budapest, Gondolat.

Papp József

2002 Lendvai nyomdatörténet. In Muratáj, 1–2. sz. 82–89. p.

é. n. Magyar könyvek muravidéki szlovén tájnyelven. 1715–1919.
(http://www.ms.sik.si/PJMagyar_ford_bibl_1920.htm).

Pálinkás Béla

1901–1903 A naptári év szokásai és hiedelmei. Luca-nap, karácsony. Alsólendva.
Néprajzi Múzeum EA 1903. Kézirat. Budapest.

Pável Ágoston

1927 Nyílttűzhelyű konyhák a hazai szlovénoknál. NÉ. 129–144. p.

Penavin Olga

1966 A jugoszláviai Muravidék magyar tájnyelvi atlasza, Budapest, Akadémiai
Kiadó.

1980 A népmesék nyomában Muravidéken. Naptár, 97–108. p.

1980 A realisztikus folklór egy terméke, Dora Emil verses beszámolója
katonáskodásáról. Hungarológiai Közlemények, 45. sz. 37–75. p.

1983 Néprajzi tanulmányok. Értekezések, monográfiák, 7. Újvidék, Magyar Nyelv,
Irodalom és Hungarológiai Kutatások Intézete.

1983 Néprajzi gyűjtőúton Muravidéken (1961). In Néprajzi tanulmányok. Újvidék,
A Magyar Nyelv és Hungarológiai Kutatások Intézete, 42–45. p.

1984 Jugoszláviai magyar népmesék. 2. változatlan kiad., 1–2 köt. Budapest–
Újvidék, Akadémiai Kiadó – Forum Könyvkiadó,

1985 Szilveszteri és újévi népszokások a jugoszláviai magyaroknál. Hungarológiai
Közlemények. 3–4. sz. 297–308. p.

1988 Népi Kalendárium. Az esztendő néprajza a jugoszláviai magyarság körében.
Újvidék, Forum Könyvkiadó.

- 1991 Egy értékes helytörténeti munka. Kericsmár Rózsa: Domonkosfa krónikája. Magyar Szó, 1991. 5. 25. 18. p.
- 1991 Néprajzi kutatások a jugoszláviai magyaroknál. In Halász Péter (szerk.): A Duna menti népek hagyományos műveltsége. Tanulmányok Andrásfalvy Bertalan tiszteletére. Budapest, Magyar Néprajzi Társaság 45–51. p.
- 1992 Egy értékes helytörténeti munka. Kericsmár Rózsa: Domonkosfa krónikája, Naptár, 183–184. p.

Pivar Ella

- 1976 Izelítő a szerdahelyi fenyőlakodalomról. Népújság, 1976. 2. 27. 4. p.
- 1976 A szerdahelyi erdőben házasságot kötöttek... Népújság, 1976. 3. 5. 4. p.
- 1980 Egy 1601-ben kelt levél nyomán. Naptár, 175–181. p.
- 1981 A kóti jobbágyok helyzete a török hódoltság korától 1848-ig. Naptár, 124–130. p.
- 1984 Az alsólendvai uradalom állapota a XVIII. században. Naptár, 95–105. p.
- 1989 Szemelvények Kót község állapotáról az úrberendezéstől a jobbágyok felszabadításáig. 1768-1848. Naptár, 185–192. p.
- 1998 Kálvint vagy Luthert követni? Vallási dilemmák a 16. század után. Naptár, 125–133. p.
- 2003 A szerdahelyi főüd söütve jou. Naptár, 177–188. p.
- 2006 Boszorkányügyek a határok tövében. Naptár, 186–195. p.
- 2006 Resnice skrivnostne mumije. Večna uganka – Mihály Hadik. Pén, 2006. 12. 28. 6–7. p.

Pivar Tomšič Ella → Pivar Ella

Pivár Ella → Pivar Ella

Plánder Ferenc

- 1938 Göcseinek esmérete. Tudományos Gyűjtemény 6. sz.. 3–34. p.
- 1970 Göcseinek esmérete. 2. kiad. A Göcseji Múzeum Közleményei, 29. sz.

Pozsonc Mária

- 1981 Töredékek Muravidék közmondás kincséből. Naptár, 137–148. p.
- 1982 Muravidéki gyermekmondókák. Naptár, 124–132. p.

Pusko Gábor

- 2002 Halász Albert: Jeles napok, népi ünnepek a Muravidéken. *Acta Ethnologica Danubiana* 4 sz. 139–140. p.

Ravnik, Mojca

- 2004 Halász, Albert. In Baš, Angelos (szerk.): *Slovenski etnološki leksikon*. Ljubljana, Mladinska knjiga, 162. p.

Rácskay Jenő

- 1991 Migráció és emigráció a dualizmus kori Vas vármegyében. *Naptár*, 177–185. p.

Rešek, Dušan

- 1982 Muravidéki népszokások. *Naptár*, 132–135. p.
- 1983 Šege in verovanja ob Muri in Rabi. 2. bőv. kiad. Murska Sobota, Pomurska založba.
- 1984 Muravidéki népszokások. *Naptár*, 204–206. p.
- 1985 Muravidéki népszokások. *Naptár*, 136–138. p.
- 1989 Muravidéki népszokások. *Naptár*, 173–176. p.
- 1993 Muravidéki népszokások. *Naptár*, 46–47. p.

Sándor István

- 1796 Sokféle. IV. Győr.

Sándor Iván

- 1967 Pavel Ágoston és a magyar néprajz. In Brumen, Niki (szerk.): *Avgust dr. Pavel*. Murska Sobota – Szombathely, Pomurska založba – Berzsényi Dániel Megyei Könyvtár.

Sebestyén Gyula

- 1914 Gönczi Ferencz: Göcsej s kapcsolatosan Hetés vidékének és népének összevontabb ismertetése. *Ethnographia*, 332–334. p.

Sebjanics Ferenc → Šebjanič, Franc

Sedej, Ivan

1981 A népi építészet – lakóházak. Lendva Község Közleménye. 315. p.

Simonné Pável Judit

1996 Emlékezés Pável Ágostonra. Naptár, 119–126. p.

1977 Pável Ágoston válogatott tanulmányai és cikkei. Könyvismertető részlet a Radencin elhangzott előadásból. Naptár, 128–131. p.

1980 Pável Ágoston a prekmurjei népmesékről. Naptár, 108–111. p.

Simonné Pável Judit – Béla Rózsa (szerk.)

1976 Pável Ágoston. Válogatott tanulmányai és cikkei. Szombathely, Vas megye Tanácsa.

Sinkovich Elek

1989 Vas vármegye népe. Vendek. In Borovszky Samu (szerk.): Magyarország vármegyéi és városai. Vas vármegye. 2. kiad. Budapest, Dóvin Művészeti Kft., 387–392. p.

Skledar, Štefan

1995 Tyúkászok, tikászok. Naptár, 98–110. p.

Solarič Nađ, Klara

1997 A radamosi Mária csoda ezelőtt 50 éve történt. Népújság, 1997. 7. 3. 12. p.

2002 A hajtástól az újborig. Népújság, 2002. 2. 28. 14. P.

2002 Razstava pirhov v Dobrovniku. Večer, 2002. 3. 16. 16. p.

2002 A 410 tojás nagy érdeklődést kelet. Népújság, 2002. 3. 21. 14. p.

2002 Felelevenítt Márton-napi szokás. Népújság, 2002. 11. 21. 15. p.

2003 Néprajzi kutatótábor Dobronakon. Népújság, 2003. 7. 3. 9. p.

2003 A Hadik-legendában nincsenek történelmi tények. Népújság, 2003. 11. 27. 15. p.

Somogyi Vilmos – Molnár Imre

- 1968 *Pataky Kálmán*. Budapest, Zeneműkiadó.
- Szabó József
- 1972 Mi is történt Hadikkal, részlet Lendva történetéből. *Naptár*, 72–77. p.
- Szabó Mária
- 1996 Régi magyar lakodalmas szokások és köszöntők a lendvavidéki falvakból. Lendva, Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet.
- 1999 Így játszottunk mi. Lendva, Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet.
- 2006 Tájszójegyzék. Lendva vidéki tájszavak szótárszerű gyűjteménye. Lendva, Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet.
- Szalai István, G.
- 2006 Sírköfeliratok és -töredékek a tahitótfalui református temetőben. 2006 szeptemberében. *Tahitótfalu Községi Tájékoztató*, 171. sz. 8–9.
- Szántó Károly
- 1883 Alsó-Lendva és vidéke. *Földrajzi Közlemények*. 144–154. p.
- Szente Arnold
- 1898 A Lendva-vidék néprajza. *Ethnographia* 62–72. p., 118–128. p.
- Szentmihályi Imre
- 1977 Hetés és Lendva-vidék néprajzi sajátosságai. *Zalai Gyűjtemény*. 7. sz.
- 1977 A történeti Hetés. *Ethnographia*, 2–3. sz., 412–436. p.
- 1984 Történeti Hetés, részlet. *Naptár*, 106–115. p.
- Székely András Bertalan
- 1984 O ljudski kulturni Madžarov v Prekmurju. *Narodne novine*. 1984. 7. 26. 8. p.
- 1986 Muravidék. Történelmi-néprajzi vázlat egy magyar szórvány életéből. *Naptár*, 61–68. p.
- Szinnyei József
- 2000 Magyar írók élete és munkái. Budapest, Arcanum.

Sztrinkó István

1986 Bátkiy Zsigmond levelei Bellosics Bálinthoz. *Cumania*, 405–418. p.

Szúnyogh Sándor

- 1976 A szalmás medve. *Népújság*, 1976. 3. 19. 8. p.
- 1976 Egy betyárballada és amit tudnunk kell róla. Csali Pistáról és az Őrségről. *Népújság*, 1976. 12. 31. 6. p.
- 1991 Egy gazdag helytörténeti és néprajzi kiadvány. *Népújság*, 1991. 4. 14. 12. p.
- 1991 A paraszti hiedelmek és népszokások gazdag gyűjteménye. *Népújság*, 1991. 11. 29. 12. p.
- 1992 Muravidék hiedelemvilágáról. Az aranycsikó és a Vaskapu nyomában. *Naptár*, 172–175. p.
- 1994 Újévi szokások. *Naptár*, 187–188. p.
- 1995 Újévi szokások. *Naptár*, 187–188. p.
- 1997 Nevezetes muravidéki és környékbeli személyek. *Naptár*, 86–99. p.
- 1997 Él az arany és a vér. Aranymosás Muravidéken. *Naptár*, 111–118. p.
- 1997 Muravidéki kincsesláda. Gyermekjátékok és népmesék Muravidékről. Lendva, Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet – Top-Print.
- 1998 A Polgári Fiúiskola jubileuma. *Népújság*, 1998. 4. 3. 13. p.

Szőke József

- 1914 Édes szülőföldem: A hetési Hosszúfalu régi népelete. Az új kenyér. Nagymosás régen. *Néprajzi Múzeum EA 19000. Kézirat. Budapest.*
- 1974 Szülőföldem, Hetés. (Göcseji Múzeum Kézirattára, K. 307. sz.). Kézirat. Zalaegerszeg.
- 1975 Édes szülőföldem. (Göcseji Múzeum Kézirattára, K. 347. sz.). Kézirat. Zalaegerszeg.

Szőnyi Zsuzsanna – Wegroszta Gyula

- 2006 Csörgő Mihály Munkás-igazolványa. *Tahitótfalu, Községi Tájékoztató*, 162. sz. 7.

Šarf, Fanči

1988 Etnološka topografija slovenskega etničnega ozemlja – 20. stoletje. Občina Lendava. Ljubljana, Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.

Šebjanič, Franc

1944 Fenyőlakodalom a Muravidéken. Ethnographia, 156. p.

1963 Kivándorlóink idegen és hazai földön. Naptár, 45-47. p.

Šiftar, Vanek

1979 A romák letelepüléséről Muravidéken. Naptár, 92–103. p.

1980 Céhek a Murántúlon. Töredékek. Naptár, 134–154. p.

Šimonka, Tanja (szerk.)

2003 Dolnja Lendava v obdobju meščanstva 1867–1945. Az alsólendvai polgárosodás korszaka 1867–1945. Lendva, Galéria–Múzeum.

Tantalics Béla

1988 Lendva kulturális emlékei a 16. század második feléből. Lenti, Zala Megyei Levéltár.

2005 Szőlő- és borkultúra Lenti – Lendva térségében. Lenti, Lenti Honismeret Egyesület.

Titan, Dini

1982 A murántúli ornamentika. Naptár, 111–113. p.

1988 Idejétmúlt falusi szokások. Naptár, 202–204. p.

1992 Prekmurski "béroš" človek preteklosti. 1. Vestnik, 1992. 11. 26. 14. p.

1992 Prekmurski "béroš" človek preteklosti. 2. Vestnik, 1992. 12. 3. 14. p.

1993 Prekmurski "beroš" – človek preteklosti. Evangeličanski koledar, 115–120. p.

Toma Károly

1914 Népköltési gyűjtemény. Alsólendva. Néprajzi Múzeum EA 10272. Kézirat. Budapest.

Tóth János

- 1957 Adatok Prekmurje (Muramellék) építészetéről. Budapest, Magyar Építőművészet, 162–167. p.
- 1975 Az Őrségek népi építésze. 2. kiad. Budapest, Műszaki kiadó.
- Turnšek, Metod
- 1943–1946 Pod vernim krovom. Ob ljudskih običajih skozi cerkveno leto. 1–4. köt. Ljubljana, Družba sv. Mohorja.
- Udvarhelyi Gyula
- 1879 Alsó-Lendva és vidéke. Táj és néprajz. In Udvarhelyi Gyula (szerk.): A magyar írásmód. Budapest, Tettey, Serédy Nyomda, 181–186. p.
- Vachott Sándorné
- 2007 *Rajzok a múltból. Emlékiratok. (Szemelvények).* Vál. szerk. Fülöp Lajos, Lisztóczy László. Gyöngyös, Vachott Sándor Városi Könyvtár.
- Varga József
- 1967 A legendás Hadik. Naptár, 62–63. p.
- 1968 Hetés. Naptár, 74–82. p.
- 1972 Népipítészetünk. Naptár, 102–106. p.
- 1973 Lendvahegy múltja. Naptár, 27–48. p.
- 1974 Változó idők - változó emberek. Naptár, 31–35. p.
- 1977 A jugoszláviai őrségi (goričkói) falvak magyar említőnevei, ragadványnevei. Naptár, 85–92. p.
- 1977 A hetési nyelvjárás. Naptár, 117–120. p.
- 1982 A hetési nyelvjárásról. In: Jugoszláviai Magyar nyelvjárások 1. – Újvidék, A Magyar nyelv, Irodalom és Hungarológiai kutatások intézete, 177–179. p.
- 1984 Népi díszítőművészet. Naptár, 133–139. p.
- 1985 A murántúli (Jugoszlávia) falvak magyar ragadványnevei. Bölcsészdoktori disszertáció. (ELTE BTK). Kézirat. Budapest.
- 1998 Nyelvjárási sajátosságok Hetésben. Muratáj, 1. sz. 169–175. p.
- 1999 Néhány hetési dialektológiai, nyelvhasználati sajátosság. Muratáj, 1. sz. 110–119. p.
- 1999 A Lendva-hegyi betyár. Muratáj, 2. sz. 28–38. p.

- 2000 Kézi cséplés, zsúpszedés, (zsúp)kévekészítés és a gabonamag rostálása
Hetésben. Naptár, 132–141. p.
- 2000 Hetés és Örség. Muratáj, 1. sz. 183–194. p.
- 2001 Falusi népi famunkálatok. Naptár, 108–114. p.
- 2001 A muravidéki (hetési) tájnyelvről. Népűjság, 2001. 4. 26. – 2001. 5. 31. 17. p.

Varga Sándor

- 1968 Göntérháza helység krónikája. Naptár, 71–72. p.
- 1975 Göntérháza helység krónikája. Naptár, 82–111. p.
- 1977 Gergelyjárás. Naptár, 101–109. p.
- 1988 Gergelyjárás Göntérházán. In Bosnyák István (szerk.): Jugoszláviai magyar
népköltészet. 2. köt. Értekezések, monográfiák. 13. sz. 167–171. p.
- 1989 A lendvai nyomda 1889–1947 között. *Muratáj* 1989, 47–58.
- 1991 A dobronaki plébánia-kerület történetéből. Naptár, 196–205. p.
- 1992 Gyerekkori disznóölési élmények. Naptár, 208–217. p.
- 1992 A lendvai plébániatemplom történetéből. Győr, Hazánk Könyvkiadó.
- 1993 A Lendva-hegyi bortermelés. Lendva – Győr, Hazánk.
- 1994 Májusfa-állítás Göntérházán. Naptár, 110–115. p.
- 1997 A Dobronaki plébánia története. Lendva, Magyar Nemzetiségi Művelődési
Intézet.
- 2000 Visszatért a mennyországból, mint Füle Pali. Naptár, 165–167. p.
- 2001 Ha drága is, csak kapnya (kapni) lehetne. Naptár, 134–135. p.
- 2001 Mert a bort magam is szeretem, ja! Naptár, 136–137. p.
- 2002 ...lejárt az idő Csicsó bácsi! Naptár, 190–191. p.
- 2003 Piros vadász mákos máléja és drótostora. Naptár, 237–241. p.
- 2005 Lakodalmi visszaemlékezés. Naptár, 134–144. p.
- 2006 Gyere vissza, tied a ház! Kiszippantotta, mint Szabó Jankó a legyet! Naptár,
206–209. p.
- 2006 Megszokja majd, mint a kis Ádám Amerikát. Naptár, 210–213. p.

Varga Sándor – Pivar Ella

- 1979 Dobronak, Göntérháza, Kót helytörténete. Lendava, Magyar Nemzetiségi
Érdekközösség.

Veér Miklós

2004 120 éves a keszthelyi iparos-oktatás. Hévíz, Keszthely és Vidéke, 19. sz.
(<http://www1.zalamedia.hu/khely/041021/>)

Virágh Béla

1958 Hetés múltja. Kézirat a G.M.-ban

1963 Hetés szöttesművészete. Lendvahidvég. Göcseji Múzeum K.163. sz. Kézirat.
Zalaegerszeg.

é. n. Hetési szöttesek. Néprajzi Múzeum EA 13681. Kézirat. Budapest.

Voigt Vilmos

1999 Mit tudunk a jugoszláviai magyar mesekincsről? Néprajzi látóhatár, 1–4. sz.
366-376. p.

Zadnik, Marjan

1974 A domonkosfai ótemplom története. Naptár, 107–110. p.

Zorko, Zinka – Pauko, Miha

2003 Avgust Pavel. Zora, 23. Maribor, Slavistično društvo. 18–24. p.

Žižek, Franc

1978 A lendvai község műemlékvédelmi tevékenységéről szóló beszámoló. Naptár,
121–131. p.

Lexikonok, atlaszok

Barabás Jenő (szerk.)

1987 Magyar Néprajzi Atlasz. 1–6. köt. Budapest, Akadémiai Kiadó.

Baš, Angelos (szerk.)

2004 Slovenski etnološki leksikon. Ljubljana, Mladinska knjiga.

F. Almási Éva (szerk.)

1998–2000 Kortárs magyar írók 1945–1997. Enciklopédia Kiadó.

Gerold László

2001 Jugoszláviai magyar irodalmi lexikon, 1918–2000. Újvidék, Forum.

Just, Franci

2006 Panonski književni portreti I. Prekmurje in Porabje A–I. M. Sobota, Franc-Franc.

Kenyeres Ágnes (szerk.)

2002 Magyar életrajzi Lexikon 1000–1990. Budapest, Arcanum. MEK.

Ortutay Gyula (szerk.)

1977–82 Magyar Néprajzi Lexikon. 1–5. köt. Budapest. Akadémiai Kiadó.

Péter László (szerk.)

1994 Új magyar irodalmi lexikon A–Z.

Žunec, Branko

2003 Nevidna univerza. Doktorji znanosti iz sveta ob Muri. Murska Sobota, Franc-Franc.

Egyéb

Muravidéki Életrajzi Lekszikon – PIŠK – MTTK (<http://www.ms.sik.si/>)

Periódika

Alsó-Lendva és Vidéke

Alsólendvai Hiradó

Belvedere

Cumania

Délzala

Ethnographia

Etnolog

Etnologija Slovencev na Madžarskem

Evangelíčanski koledar

Földrajzi Közlemények

Glasnik Slovenskega etnološkega društva

Göcseji Helikon

Hitel

Honismeret

Hungarológiai Közlemények

Lyndvamuseum

Magyar Lányok

Magyar Szó

A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve

Muraköz

Muraköz és népe

Muratáj

Múzeumi Hírlevél

Múzeumi Könyvespolc. A katona József Múzeum Könyvtárának Kiadványai.

Naptár

Narodne manjšine

Narodne novine

Néprajzi Értesítő

Néprajzi Hírek. A Magyar Néprajzi Társaság tájékoztatója

Néprajzi Látóhatár

Népújság 1956

Nostra Tempora

Pannon tükör
Pén
Signal
Slovenski Etnograf
Slovenski koledar
Stopinje
Tudományos Gyűjtemény
Turisták Lapja
Traditiones
Vasárnapi Újság
Vasi honismereti és helytörténeti közlemények
Vasi Szemle
A Vas megyei Múzeumok Értesítője
Vas Megyei Múzeumok Katalógusai
Vestnik
Zalai Gyűjtemény
Zbornik soboškega muzeja

Bibliográfiák

Balázs Géza

- 1989 Mutató az Ethnographiahoz. A Magyar Néprajzi Társaság folyóirata. 1970–1988. Budapest, Akadémiai Kiadó.

Cserbák András (szerk.)

- 1991 Magyar néprajzi bibliográfia, 1989. Budapest, Néprajzi Múzeum.
1993 Magyar néprajzi bibliográfia. 1991/1992. Az 1991/1992-es évek publikációinak számbavétele kiegészítve az előző évek anyagával. Budapest, Néprajzi Múzeum.

Kuzmič, Franc

- 1995 Lendva környéke és város bibliográfiája. Naptár, 105–111. p.

Papp József:

- 1988 Újabb bibliográfiai kiegészítések. Naptár, 183–190. p.
1990 Újabb könyvészeti kiegészítések, III. Naptár, 91–99. p.
1998 Szlovéniai magyar és kétnyelvű könyvek bibliográfiája, 1993-1997. Naptár, 110–121. p.
2000 A lendvai nyomdák története. Muratáj 1.

Varga Sándor

- 1998 Kiegészítés Lendva környéke és város bibliográfiájához. Naptár, 122–124. p.

Pivar – Tomšič Ella:

Egyéni bibliográfia

VESTNIK–PEN (havi melléklet, Muraszombat)

NÉPÚJSÁG (hetilap, Lendva)

NAPTÁR (évkönyv, Lendva)

LIPNICA (időszaki községi értesítő, Moravske Toplice)

PEN

PEN 1995

Kdo si S. AC GD Mihael Hadik capitanus – ali zakaj Lendavčani nimajo svetnika
(zgodovina) maj (legende in resnice o mumiji)

Skrivnost rožnega venca (religija, mit) junij
(Radmožanska Marija, ljudje, ki so imeli videnja)

Rakarstvo v deželi kačjega pastirja (etnografija) avgust
(Géza Kercksmár, lovec na rake iz Hodoša, načini lova)

Zadnja štacija življenja je smrt /etnografija/ oktober
(običaji in verovanja ob smrti v Prekmurju)

PEN 1996

Češnje zorijo, prišel je sveti Vid (etnografija) junij
(proščenje ob Bukov. jezeru)

Agroeros (etnografija) oktober
(erotična kmečka povest)

Jahali bi zlato žrebe (etnografija) november
(ljudska pripoved o Zlatih vratih, o zakladu, Turkih, Dolina)

Gizellino adventno razodetje (etnografija) november
(verovanja ob božiču, čarovništvo, Dolga Vas, Gizella Kulcsar)

PEN 1997

Vsi Banffyjevi vodnjaki (zgodovina) januar
(lendavski izviri, vodnjaki, Baffy, kralj Matjaž)

Sijoči Matija ribo seja (etnografija) februar
(verovanja in običaji ob sv. Matiji pri ribičih ob Muri)

PEN 1998

Dolga vroča poletja, ko je dišalo po slami (etnografija) julij
(navade in običaji ob žetvi in mlačvi, Genterovci)

Tam išči, kjer penezi gorijo (etnografija) november
(pripovedovanja o skritem zakladu)

PEN 1999

Bole gorik spravleni pozvačin, vekša gostija (etnografska) januar
(svatovski običaji, pozvačin)

Bradavico zdrgni z omelom (etnografija) avgust
(Jani Vida, Kapca, pletenje omele iz koruznega ličja, verovanja o omeli)

PEN 2001

Rakičanske zgodbe – etnografija, maj
(ljudske pripovedke o Raličanu)

NAPTÁR

SZEMELVÉNYEK KÓT KÖZSÉG ÁLLAPOTÁRÓL ÉS ÚRBÉRRENDEZÉSÉTŐL A
JOBBÁGYOK FELSZABADÍTÁSÁIG 1768-1848.

Naptár 1989, 185-192. p.

ÚGY JÁRNAK ODA MIND A BÚCSÚRA: A SZLOVÉNIAI MAGYARLAKTA FALVAK BÚCSÚI

Naptár 200. 142-155. p.

A SZERDAHELYI FÖÜD SÖÜTVE JOÚ

Naptár 2003, 177-188. p.

Muraji óaszé gyiéget olvaszt (időjárásajósló reguláink).

Naptár 2004, 143-151.p.

BOSZORKÁNYÜGYEK A HATÁR TÖVÉBEN

Naptár 2006 186-195. p.

SÖÜGFÁM, SÍRHALMOMNAK JELE. A MURAVIDÉKI REFORMÁTUS TEMETŐK SÍRJELEI

Naptár 2007, 157-177 p

LINDUA (folyóirat)

A csentei Német Kata Tóth Imre özvegye boszorkánypere, Letnik I., 2-3/2007. 70-77 p.

KÖNYVEK, PUBLIKÁCIÓK

KÓT, A LEGKISEBB SZLOVÉNIAI MAGYAR FALU. In: Tanulmányok a szlovéniai magyar lakosság köréből (A Magyarságkutatás könyvtára, 14) Budapest: Teleki László Alapítvány, 1994., 115-143. p.

Elektronikus médiák, TV, rádió

DOKUMENTUMFILMEK

A filmek az RTV SLO magyar adásaiban voltak vetítve

Lakodalom van a mi utcánkban

Szerző: Pivar Tomsics Ella. Rendező: Varga Zs. Csaba. Vágó Szúnyogh Oliver. Néprajzi tanácsadó: Pivar Ella.

98 perces film a XX. század eleji lakodalmi szokásainkról, dokumentum–játékfilm jelleggel, közel 80 amatőr szereplővel, korhű kellékkel és színtérrel. Bemutatva Szlovéniában, Erdélyben, Szombathelyen, stb.

Kendertől a vászonyig c., 28 perc,

Szerző: Pivar Ella. Kamera: Herman Joze. Vágás: RTV SLO Ljubljana.

Helyszín: Radamos. Szereplők: Zsbán Mariska néni és a falusi asszonyok.

Radamosiak mutatták be a teljes folyamatot, élethűen rekonstruálva a Hetésben történő hagyományos fonást, a fonál megművelését (párulás, fehérítés,...), a szövést, mint a fonál felvetését a fajzra – szövőszékre, a föszedést (cifra szövést) és néhány hetési szöttes elkészítését. 1980-as évek elején, az első dokumentumfilm a Hidak történetében.

Szómásmedve

Szerző: Pivar Ella. Kamera: Györek Drago. Vágó: Szunyogh Oliver.

Szereplők: Felsőlakosból mintegy 30 szereplő, minden korosztály, falusiak.

Helyszín: Felsőlakos; őszi, téli és szelleműző húshagyokeddi szokás, eredeti álarcokkal, a szómásmedve felkészítése szalmából font kötelekbe, termékenységre utaló, párzási mozdulatok, más húshagyokeddi babonák, hiedelmek, cselekedetek. (a 1990-es évek végén, 2000-es év kezdetén).

A hodosi rákász

Szerző: Pivar Ella. Kamera: Györek Drago. Vágó: Szunyogh Oliver.

Szereplő: Kercksmár Géza Hodosról.

A Kiskerkában történő rákászási módszerek kézzel, hálóval, rácsával, lámpával, az eszközök szemléltetésével. A vízenjáró ember természetkimélő karakterének előtérbe helyezése.

Malmok

Szerző: Pivar Ella. Kamera: Györek Drágo. Vágó: Szunyog Oliver.

Folyami malmok a Murán és goricskói patakokon. Malomtípusok. Molnárság.

Szereplők: Kocet Mária Petanjc, Csahuk János Domonkosfa és mások.

Halászat a Mura mentén

Szerző: Pivar Ella. Kamera: Györek Drago. Vágó: Szunyogh Oliver. Folyami halászat különböző hálótípusokkal, horoggal, varsával, szigonnyal, kézzel, jégen való halászat, csíkkosárvetés.

Szereplők: Mocsnik István Petesháza, Horvát István Kapca, Horvát Ferenc Kót, Zadravec János Gyertyános
(1999, 2000 eleje)

Kukoricafosztás Kapcán

Szerző: Pivar Ella. Kamera: Györek Drago. Vágó: Szunyogh Oliver.

Szereplők: falusiak.

Az eredeti kukoricahántás szokásainak bemutatója Kapcáról: énekek, »ijesztőgetűs mesék« (rémtörténetek), pajzánkodás, hiedelmek, szokások.
(1999, 2000 eleje)

Radamosi Szűz Mária jelenség 1–2. (2x30')

Szerző: Pivar Ella. Kamera: Györek Drago, Szomi Szabasztián. Vágó: Szunyogh Oliver. Vallomások, dokumentumok az 1948-ban, Radamosban történő Szűz Mária-jelenésről. Korabeli szemtanúk, mai vallomások, események a Mária-fánál. Megszólalók: papok és akiknek látomása volt vagy van.
(1999, 2000 eleje)

Szoknyás haranglábak a határ két oldalán

2007., 28 perc

Szerző: Pivar Ella. Kamera: Györek Drago. Vágó: Svárda József.

Fából készült haranglábtípusok a szlovén-magyar határ mentén, hangsúllyal a göntérházi, kámaházi és a kercaszomoróci hazai haranglábakon. A harangláb mint népi építészeti remek, a haranglább szerepe a vallási életben. Megszólalók: Osváth Imre református pap, Király Ferenc festőművész, Varga Károly harangozó.

Sőükfá, híd a föld és a Nap között

2007., 28 perc

Szerző: Pivar Ella. Kamera: Györek Drago. Vágó: Szunyogh Oliver.

A sőükfá a kopjafához hasonló fa sírjel az őrségi reformátusoknál. Öt muaravidéki temetőben található faluról falura változó formában. Bemutatjuk a szerdahelyi fatönkös, a csekefai

egytáblás, a szentlászlói oszlopos-táblás és a domaföldi oszlopos fejfákat. A még elő
»söükfacsinyáló-mestörök« vagy azok hozzátartozói elbeszélései, bemutatói.

A lenfeldolgozásról, 3X20 perc.

Szerző: Pivar Ella. Kamera: Györek Drago. Vágó: Szunyogh Oliver.

Egy újabb film a lenfeldolgozásról, Pártosfalván az idősebbek – Malacic házaspár, Horvát Olga és mások mutatták be.

Muravidéki Magyar Rádió

Sorozat a 28 magyar település búcsújáról – Összesen 34 búcsú.

A település bemutatása, templomának története, más vallási jellegű adatok,
a falu patronusa, búcsús szokások (évente: 34x15 perc).

Jeles napok: naprakésszen a vidéken mintegy ismert 70 jeles nap eredete, vallási, népi jellege,
szokások, regulák, hiedelmek (évente: cca 75x10-15 perc).

A mindennapi élet regulái az időjárásban, a mezőgazdaságban, állattenyésztésben,
halászatban, családi életben, egymásközi viszonyokban, közös munkák (évente: 40X10
perc).

Régi mesterségek – az önellátó paraszti társadalom ezermesterei, a különböző kézművesek:
gerencsér, gráblás, kosárkötő, seprőcsináló, böllér, lakodalmas szakácsnő, tikász (tojásszedő),
asztalos, rokkás, cimermán.... cca 20x8 perc.

Murski val

Reportaža meseca c. rovat.

Polanski grablaši.

1. četrtek v aprilu. Pogorvori s polanskimi rokodelci, ki izdelujejo grablje, vile, kose in ostale
lesene izdelke (30 minut).

Kako je bilo nekoč.

2. in 4. četrtek v mesecu. Čarovništvo je naslov 5 delne serije o najbolj bogatem in najbolj
živem folklornem izročilu, magnetofonski zapisi zgodb.

Lendvai Kepe Zoltán

A muravidéki magyarság néprajzával és kulturális antropológiájával kapcsolatos publikációs lista

LENDVAI KEPE ZOLTÁN

9220 LENDVA

LENDVAHEGY 27.

lyndvamuseum@yahoo.com

Könyv

A hetési népi textilkultúra. Kultura hetiškega ljudskega tekstila. Lyndvamuseum 1. Lendava-Lendva, 2006. Társszerző: Kepéné Bihar Mária.

Boldogulás Hetésben. Blagor v Hetésu. Lendvai Füzetek – Lendavski zvezki 20. Lendva, 2007.

Többszerzős könyv

Korona Múzeum. In: Gondolatok a nemzetért. Püski Kiadó, Budapest. 1997. 93-94.

Hetési gyötrelmek és remények. Magyar falvak sorsa a szlovén-magyar határ mentén. In: Túlélő falvak. Gondolatok és tervek a Kárpát-medencében. Szerk.: Dávid Gyula - Veress Zoltán. Erdélyi Könyv Egylet Kiadó. Stockholm, 2005. 251-270.

Szerkesztett kötet:

Meščanstvo, tiskarstvo in dežnikarstvo Lendave. Obrtništvo Lendave I. Lendva polgárosodása, nyomdászata és ernyőgyártása. Lendva ipartörténete I. Lyndvamuseum 2. Szerk.: Lendvai Kepe Zoltán. Lendava – Lendva, 2008.

Tanulmányok

A néprajzkutatás gyakorlati nehézségei Muravidék magyarlakta területén. In: Muratáj 1998. I. 154-158. Lendva, 1998.

Radamos, a hetési néprajzi gyűjtemény állandó kiállítóhelye. In: Naptár 1999. A szlovéniai magyarok évkönyve. 86-89. Lendva, 1998.

Korona Múzeum. In: Muratáj 1998. II. 44-46. Lendva, 1999.

Hetés a népszámlálási és gazdasági adatok tükrében. In: Néprajzi Látóhatár. IX. évf. 1-2. szám. 147-154. Budapest, 2000.

A kóti „Pepik körösztjik”. In: Naptár 2002. A szlovéniai magyarok évkönyve. 115-121. Lendva, 2001. Társszerző: Bihar Mária.

Hetés a népszámlálási és gazdasági adatok tükrében. In: Naptár 2002. A szlovéniai magyarok évkönyve. 99-108. Lendva, 2001.

„Ige-mige madárnak szárnya alatt...” Archaikus népi imádságok Hetésből. In: Muratáj 2001. II. 184-195. Lendva, 2002. Társ szerző: Bihar Mária.

Húsvét egy kapcai családban 2002-ben. In: Muratáj 2002. I-II. 150-157. Lendva, 2002.

„Nagy Jó Uram” a muravidéki magyarok között – Dr. Bellon Tibor (1941-2002). In: Muratáj 2003. I. 163-171. Lendva, 2003. Társ szerző: Bihar Mária.

A muravidéki magyarság művelődési intézete a néprajztudomány szolgálatában 1994 és 2003 között. In: Muratáj 2003. Különkiadás. 111-118. Lendva, 2003.

Szűjártók, nyerges mesterek a Lendva-vidéken. In: Naptár 2004. A szlovéniai magyarok évkönyve. Lendva, 2003. 127-134.

A muravidéki magyarság múzeumlapítási kísérletei. In: Naptár 2005. A szlovéniai magyarok évkönyve. Lendva, 2004. 107-112.

Szűjgyártók, nyerges mesterek a Kárpát-medencében. In: Belvedere 2005. február-március, XVII. évf. 1-2. szám. Szeged, 2005. 68-77.

EU-FÓRIA, avagy az Európai Unióhoz való csatlakozás a muravidéki magyarok és szlovének körében. In: Muratáj 2004/II. Lendva, 2005. 110-125.

A szlovéniai magyar reformátusok a változó időben. In: Muratáj 2004. II. 126-135. Lendva, 2005. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária.

Egy sikeres Lendva-vidéki magyar családi gazdaság a változó időben. In: Utóparaszti hagyományok és modernizációs törekvések a magyar vidéken. Szerk.: Schwarcz Gyöngyi, Szarvas Zsuzsa, Szilágyi Miklós. MTA Néprajzi Kutatóintézet – MTA Társadalomkutató Központ. Budapest, 2005. 199-217.

Útmenti keresztek a magyar-szlovén nyelvhatáron. In: Etnikai kontaktzónák a Kárpát-medencében a 20. század második felében. Múzeumi Füzetek Aszód 53. Szerk. Klamár Zoltán. Aszód, 2005. 227-233. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária.

EU-FÓRIA, avagy az Európai Unióhoz való csatlakozás a muravidéki magyarok és szlovének körében. In: Etnikai kontaktzónák a Kárpát-medencében a 20. század második felében. Múzeumi Füzetek Aszód 53. Szerk. Klamár Zoltán. Aszód, 2005. 215-226.

Drezda leégése egy lendvahosszúfalui levente szemével. In: Belvedere. XVII. évfolyam, 7-8. szám. Szeged, 2005. 109-118. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária.

Kulturális örökségünk közös felelősségünk. In: Naptár 2006. A szlovéniai magyarok évkönyve. Lendva, 2005. 119-122. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária.

Szlovéniai magyar vendégmunkások és kivándorlók. In: Naptár 2006. A szlovéniai magyarok évkönyve. Lendva, 2005. 167-176.

A szlovéniai magyarság múzeumi gyűjteményei. Határon túli múzeumok. In: Múzeumi Hírlevél. XXVI. évf. 2. szám, 2005. február. 50-53.

Adalékok Hetés településnéprajzához. In: Határjáró. Tanulmányok Juhász Antal köszöntésére. Szerk.: Bárkányi Ildikó – Fodor Ferenc. Szeged, 2005. 235-255.

Lendva első állandó néprajzi kiállítása. In: Naptár 2007. A szlovéniai magyarok évkönyve. Lendva, 2006. 122-125.

Tízéves a Kapornaki Helytörténeti és Néprajzi Gyűjtemény. In: Naptár 2007. A szlovéniai magyarok évkönyve. Lendva, 2006. 142-145.

Drezda leégése egy hosszúfaluhegyi levente szemével. In: Muratáj 2005/1-2. Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet, Lendva, 2006. 180-192. Társszerző: Kepéné Bihar Mária.

Hetés társadalma Claude Lévi-Strauss gondolatainak tükrében. In: Muratáj 2005/1-2. Lendva, 2006. 169-179.

A lendvai polgárság múzeuma. In: Naptár 2008. A szlovéniai magyarok évkönyve. Lendva, 2007. 129-134.

A hetési nagycsalád I. In: LINDUA 1. Lendava-Lendva, 2007. 55-65.

A hetési nagycsalád II. In: LINDUA 2-3. Lendava-Lendva, 2007. 82-93.

Kerecsényi Edit néprajzi munkássága Lendvavidéken. In: Zalai Múzeum 16. In Memoriam Kerecsényi Edit (1927-2006). Zalaegerszeg, 2007. 171-174.

A lendvai Galéria-Múzeum. In: Magyar Múzeumok. 2007/2. 18-21.

Az őrszentvidi forrás különleges reneszánsza. In: Népi vallásosság a Kárpát-medencében 7. Konferencia Sepsiszentgyörgyön 2005. Sepsiszentgyörgy-Veszprém, 2007. 237-243. Társszerző: Kepéné Bihar Mária.

Dežnikarna „Hungária Hazai Ernyőgyár” v Dolnji Lendavi. Az alsólendvai Hungária Hazai Ernyőgyár. In: Meščanstvo, tiskarstvo in dežnikarstvo Lendave. Lendva polgárosodása, nyomdászata és ernyőgyártása. Lyndvamuseum 2. Szerk.: Lendvai Kepe Zoltán. Lendava-Lendva, 2008. 82-93.

Seznam dolnjelendavskih obrtnikov 1896-1947. Alsólendva iparosainak jegyzéke 1896-1947. In: Meščanstvo, tiskarstvo in dežnikarstvo Lendave. Lendva polgárosodása, nyomdászata és ernyőgyártása. Lyndvamuseum 2. Szerk.: Lendvai Kepe Zoltán. Lendava-Lendva, 2008. 98-163.

A lendvai polgárság múzeuma. In: LINDUA 4. Lendava-Lendva, 2008. 118-122.

Népi gyógynövényismeret Gönczi Ferencz Göcsej s kapcsolatosan Hetés vidékének és népének összevontabb ismertetése című monográfia alapján. In: Muratáj 2007/1-2. Lendva, 2008. 124-130.

Gönczi Ferencz „Göcsej s Hetés” gyógynövénytutatója. In: Muratáj 2007/1-2. Lendva, 2008. 131-176.

A vendvidéki útmenti keresztek „kálváriája”. In: Köztéri szakrális kisépítmenyek. Szerk.: Grynaeus Tamás, Szeged, 2008. 22-35. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

Néprajzi és kultúrantropológiai filmek

A Korona-szálló... A Lakitelek Alapítvány a kisközösségi televíziók II. filmszemléje. Lakitelek. 1995. Társ szerzők: Štefanec Károly és Kovács Tibor - Ringó.

Böjti ételek Muravidéken. RTV Slovenija, Mostovi-Hidak, Hagyományörző című rovat, 2007. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária.

Gyümölcsoltó Boldogasszony és a gyümölcsoltáshoz kapcsolódó szokások. RTV Slovenija, Mostovi-Hidak, Hagyományörző című rovat, 2007. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária.

A kereszt, mint szimbólum a Muravidék népi vallásosságában. RTV Slovenija, Mostovi-Hidak, Hagyományörző című rovat, 2007. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária.

Piros pünkösöd napja, párválasztás és udvarlás Pincén. RTV Slovenija, Mostovi-Hidak, Hagyományörző című rovat, 2007. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária.

A szlovéniai magyarság hagyományörzésének központi műhelye: a Lendvai Galéria és Múzeum. RTV Slovenija, Mostovi-Hidak, Hagyományörző című rovat, 2007. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária.

A Kapornaki Helytörténeti és Néprajzi Gyűjtemény. RTV Slovenija, Mostovi-Hidak, Hagyományörző című rovat, 2007. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária.

Hagyományok a lendvai zsidóság körében. RTV Slovenija, Mostovi-Hidak, Hagyományörző című rovat, 2007. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária.

Decemberi ünnepek és hétköznapiak. RTV Slovenija, Mostovi-Hidak, Hagyományörző című rovat, 2007. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária.

A hetési hímzés. RTV Slovenija, Mostovi-Hidak, Hagyományörző című rovat, 2008. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária.

A tulipános láda. RTV Slovenija, Mostovi-Hidak, Hagyományörző című rovat, 2008. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária.

A húsvéti ünnepkör. RTV Slovenija, Mostovi-Hidak, Nagyító alatt című rovat, 2008. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária.

Dolenci magyar vonatkozású műemlékei. RTV Slovenija, Mostovi-Hidak, Hagyományörző című rovat, 2008. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária.

Göntérháza népi építészetének gyöngyszemei. RTV Slovenija, Mostovi-Hidak, Hagyományörző című rovat, 2008. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária.

A Lendva polgárosodás, nyomdászata és ernyőgyártása című kiállítás bemutatása. RTV Slovenija, Mostovi-Hidak, Hagyományörző című rovat, 2008. Társszerző: Kepéné Bihar Mária.

A szlovéniai magyarság néprajzi értékei. RTV Slovenija, Mostovi-Hidak, Nagyító alatt című rovat, 2008. Társszerző: Kepéné Bihar Mária.

Néprajzi fotókiállítások:

Világunk Világossága című néprajzi fotókiállítás Kecskeméten. Kecskemét, Forrás Galéria, Kéttemplom köz 7. 2003. július 9 – szeptember 25.

Világunk Világossága című néprajzi fotókiállítás Lakiteleken. Lakiteleki Népfőiskola, Kölcsény ház. 6065 Lakitelek, Felsőalpár 3. 2004. augusztus 2-31.

Sacra Hungaria című néprajzi fotókiállítás Szegeden. Emlékkiállítás Bálint Sándor születésének 100. évfordulóján a Belvárosi Plébánia szervezésében a Szegedi Dómban. A kiállítás Bálint Sándor műveiből vett részletek és a Kárpát-medence népi vallásosság emlékeit idézte fel. Társszerző: Kepéné Bihar Mária. Szeged, 2005. május 9 – július 9.

Murától a Dunáig című fotókiállítás Szekszárdon. Néprajzi fotókiállítás a XV. Duna Menti Folklorfesztivál keretében a Babits Mihály Művelődési Ház és Művészetek Házában. Társszerző: Kepéné Bihar Mária. Szekszárd, 2005. július 12 – augusztus 15.

Ember és szülőföldje című néprajzi fotókiállítás Kunszálláson. Néprajzi fotókiállítás Kunszállás (Bács-Kiskun megye) település 75. éves önálló községgé alakulásának alkalmából Gáspár Mária naív agyagszobrásszal közösen. Kunszállás, 2005. szeptember 1-4.

SZENT-FÉNY-KÉP című néprajzi fotókiállítás Lendván. Lendva, Bánffy Központ, 2007. április 14 – május 10.

Recenziók, ismertetők, újságcikkek

A Kapornaki Néprajzi Gyűjteményről. In: Néprajzi Hírek. A Magyar Néprajzi Társaság tájékoztatója. 2003/3-4. XXXII. évf. 65-66.

A szlovéniai magyarság múzeumi gyűjteményei. Határon túli múzeumok. In: Múzeumi Hírlevél. XXVI. évf. 2. szám, 2005. február. 50-53.

A Muravidék néprajzi értékei. In: Muravidék / Prekmurje / Mura Region. Korok és kultúrák keresztútján. Budapest-Lendva, 2008. 18-21. Társszerző: Kepéné Bihar Mária.

Etnografsko bogastvo Prekmurja. In: Muravidék / Prekmurje / Mura Region. Na stičišču časa in kultur. Budapest-Lendva, 2008. 18-21. Társszerző: Kepéné Bihar Mária.

Ethnographical Values of the Mura Region. In: Muravidék / Prekmurje / Mura Region. At the Crossroads of Ages and Cultures. Budapest-Lendva, 2008. 18-21. Társszerző: Kepéné Bihar Mária.

Galerija-Muzej Lendava / Galéria-Múzeum Lendva. In: Vodnik po slovenskih muzejih in galerijah. Ljubljana, 2008. 15.

Galerija-Muzej Lendava / Galéria-Múzeum Lendva / Lendava Gallery-Museum. In: Guide to Slovenian Museums and Galleries. Ljubljana, 2008. 15.

Galerija-Muzej Lendava / Galéria-Múzeum Lendva. In: Pedagoški programi v slovenskih muzejih in galerijah 2008-2010. Ljubljana, 2008. 18-20.

Tudományos ismeretterjesztés

I. Tudományos ismeretterjesztő cikksorozat: Jeles napok

Karácsony. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVI. évf. 50-51. szám, old. 19.
Társszerző: Kepéné Bihar Mária

Urunk megkeresztelkedése ünnepétől Remete Szent Pál napjáig. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 1. szám, old. 17. Társszerző: Kepéné Bihar Mária

Ha fénylik a Vince.... In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 2. szám, old. 17. Társszerző: Kepéné Bihar Mária

"Fele kenyér, fele széna efogyott!" In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 3. szám, old. 17. Társszerző: Kepéné Bihar Mária

Böjtelő havának első hete. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 4. szám, old. 13. Társszerző: Kepéné Bihar Mária

Téltemetés, tavaszvárás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 5. szám, old. 17. Társszerző: Kepéné Bihar Mária

Tavaszwáró napok. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 6. szám, old. 17. Társszerző: Kepéné Bihar Mária

A jégtörő Mátyás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 7. szám, old. 17. Társszerző: Kepéné Bihar Mária

"Ember emlékezzél meg arról..." In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 8. szám, old. 13. Társszerző: Kepéné Bihar Mária

Ha Gergely megrázza a szakállát... In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 9. szám, old. 17. Társszerző: Kepéné Bihar Mária

Ki hozza a meleget? In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 10. szám, old. 17. Társszerző: Kepéné Bihar Mária

"Gyümölcsötő Boldogasszon." In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 11. szám, old. 17. Társszerző: Kepéné Bihar Mária

Arany rózsát adok nektek... In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 12. szám, old. 17. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

Feketehét. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 13. szám, old. 17. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

"Hozsanna a magasságban!" In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 14. szám, old. 13. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

"A harangok Rómába mennek" In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 15. szám, old. 17. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

Süss fel nap, Szent György-nap... In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 16. szám, old. 17. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

Pünkösöd havának első hete. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 17. szám, old. 17. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

A fagyosszentek. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 18. szám, old. 17. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

Májusi eső aranyat ér. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 19. szám, old. 17. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

Az utolsó fagyos szent. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 20. szám, old. 17. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

Urunk mennybemenetelének ünnepe. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 21. szám, old. 17. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

Piros pünkösöd napja. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 22. szám, old. 17. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

Szent Antal tüze. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 23. szám, old. 17. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

Magos a rutafa. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 24. szám, old. 17. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

Vágd a búzát, póre gatyás! In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 25. szám, old. 17. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

Aratási szokások és hiedelmek. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 26. szám, old. 14. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

A Skapuláris Boldogasszony hete. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 27. szám, old. 18. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

Illés meg Jakab Annát kergeti. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 28. szám, old. 13. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

Virágja szülte Szent Annát... In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 29. szám, old. 13. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

Szent Domonkos kertjében. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 30. szám, old. 13. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

Elvégeztük az aratást, készítsd gazda az áldomást... In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 31. szám, old. 14. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

Boldogasszony Anyánk... In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 32. szám, old. 13. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

Hol vagy István király? In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 33. szám, old. 13. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

Mikor van a túrós csusza nevenapja? In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 34. szám, old. 13. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

Mária, tengernek csillaga... In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 35. szám, old. 17. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

"Keservesen kinzatól, vas szegekkel veretel... In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 36. szám, old. 17. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

"Felmutat égre Szent Gellért keresztje..." In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 37. szám, old. 17. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

Mit ígér a Mihály-napi szél? In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 38. szám, old. 17. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

Ferenchét, búzahét. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 39. szám, old. 17. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

A tökéletesség útján járok... In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 40. szám, old. 17. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

A szüreti napok. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 41. szám, old. 17. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

Megérközött Simon-Judás, jaj teneköd pőregatyás! In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 42. szám, old. 17. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

A lelkek napjai. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 43. szám, old. 17. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

Márton, a bor bírāja. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 44. szám, old. 17. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

Havat hozó Szent Erzsébet hete. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 45. szám, old. 17. Társszerző: Kepéné Bihar Mária

Ha Katalin kopog, karácsony locsog. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 46. szám, old. 17. Társszerző: Kepéné Bihar Mária

Aki böjtöl András napján, vőlegényt lát éjszakáján. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 47. szám, old. 17. Társszerző: Kepéné Bihar Mária

A jónak kaláccsal, a rossznak virgáccsal... In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 48. szám, old. 17. Társszerző: Kepéné Bihar Mária

Luca, Luca, kitty, kotty... In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 49. szám, old. 17. Társszerző: Kepéné Bihar Mária

A kis Jézus aranyalma... In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 50. szám, old. 17. Társszerző: Kepéné Bihar Mária

Hej karácson, karácson, van-e kalács a rácson? Ha nincs kalácsa rácson, mit ér ez a karácson? In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 51. szám, old. 15. Társszerző: Kepéné Bihar Mária

II. Tudományos ismeretterjesztő cikksorozat: Fűben-fában őstudás

Fűben-fában őstudás. Népi növényismeret mindenkinek. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. február 10. XLIX. évf. 6. szám, 17. old. Társszerző: Kepéné Bihar Mária

Az akác. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. február 17. XLIX. évf. 7. szám, 13. old. Társszerző: Kepéné Bihar Mária

Az alma. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. február 24. XLIX. évf. 8. szám, 17. old. Társszerző: Kepéné Bihar Mária

Az árpa. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. március 24. XLIX. évf. 12. szám, 17. old. Társszerző: Kepéné Bihar Mária

A bab. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. április 7. XLIX. évf. 14. szám, 13. old. Társszerző: Kepéné Bihar Mária

A barack. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. április 14. XLIX. évf. 15. szám, 17. old. Társszerző: Kepéné Bihar Mária

A birsalma. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. május 12. XLIX. évf. 19. szám, 17. old. Társszerző: Kepéné Bihar Mária

A bodza. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. május 19. XLIX. évf. 20. szám, 17. old. Társszerző: Kepéné Bihar Mária

A boróka. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. május 26. XLIX. évf. 21. szám, 17. old. Társszerző: Kepéné Bihar Mária

A borsfű. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. június 2. XLIX. évf. 22. szám, 17. old. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

A burgonya. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. június 9. XLIX. évf. 23. szám, 17. old. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

A búza. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. június 16. XLIX. évf. 24. szám, 17. old. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

A búzavirág. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. június 23. XLIX. évf. 25. szám, 13. old. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

A cickafark. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. június 30. XLIX. évf. 26. szám, 17. old. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

A csalán. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. július 14. XLIX. évf. 28. szám, 13. old. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

A cseresznye. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. július 21. XLIX. évf. 29. szám, 13. old. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

A csipkerózsa. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. július 28. XLIX. évf. 30. szám, 13. old. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

A borostyán. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. augusztus 4. XLIX. évf. 31. szám, 13. old. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

A diófa. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. augusztus. 11. XLIX. évf. 32. szám, 13. old. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

Az ezerjófű. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. szeptember 1. XLIX. évf. 35. szám, 13. old. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

A fagyöngy. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. szeptember 8. XLIX. évf. 36. szám, 17. old. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

A fenyőfa. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. szeptember 15. XLIX. évf. 37. szám, 17. old. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

A fokhagyma. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. szeptember 22. XLIX. évf. 38. szám, 17. old. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

A gesztenye. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. október 6. XLIX. évf. 40. szám, 17. old. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

A fűzfa. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. október 20. XLIX. évf. 42. szám, 17. old. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

A gyöngyvirág. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. november 10. XLIX. évf. 45. szám, 17. old. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

A kakukkfű. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. december 15. XLIX. évf. 50. szám, 17. old. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

A kamilla. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. december 22. XLIX. évf. 51-52. szám, 17. old. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

A káposzta. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. január 12. L. évf. 2. szám, 17. old. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

A kender. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. január 26. L. évf. 4. szám, 17. old. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

A kökény. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. február 16. L. évf. 7. szám, 17. old. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

A körte. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. március 9. L. évf. 10. szám, 17. old. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

A kukorica. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. március 16. L. évf. 11. szám, 17. old. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

A len. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. március 23. L. évf. 12. szám, 17. old. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

A lóhere. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. április 13. L. évf. 15. szám, 17. old. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

A mák. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. április 28. L. évf. 17. szám, 17. old. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

A maszlag. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. május 11. L. évf. 19. szám, 17. old. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

A meggy. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. május 18. L. évf. 20. szám, 17. old. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

A mogyoró. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. június 1. L. évf. 22. szám, 17. old. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

A nyírf. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. június 29. L. évf. 26. szám, 17. old. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

A paprika. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. július 20. L. évf. 29. szám, 13. old. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

A petrezselyem. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. augusztus 3. L. évf. 31. szám, 13. old. Társ szerző: Kepéné Bihar Mária

A szilva. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. szeptember 7. L. évf. 36. szám, 17. old. Társszerző: Kepéné Bihar Mária

A tarack. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. október 12. L. évf. 41. szám, 17. old. Társszerző: Kepéné Bihar Mária

A torna. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. október 19. L. évf. 42. szám, 17. old. Társszerző: Kepéné Bihar Mária

Az útifű. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. november 3. L. évf. 44. szám, 17. old. Társszerző: Kepéné Bihar Mária

Az uborka. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. november 16. L. évf. 46. szám, 17. old. Társszerző: Kepéné Bihar Mária

A vöröshagyma. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. november 30. L. évf. 48. szám, 17. old. Társszerző: Kepéné Bihar Mária

A zab. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. december 7. L. évf. 49. szám, 17. old. Társszerző: Kepéné Bihar Mária

A zsálya. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. december 21. L. évf. 51-52. szám, 17. old. Társszerző: Kepéné Bihar Mária

III. Tudományos ismeretterjesztő cikksorozat: Európa kitsinyben

Dunántúl. Európa kitsinyben. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2007. november 2. 51. évf. 44. szám, 17. old. Társszerző: Kepéné Bihar Mária

Göcsej. Európa kitsinyben. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2008. január 10. 52. évf. 1. szám, 17. old. Társszerző: Kepéné Bihar Mária

Hetés. Európa kitsinyben. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2008. február 21. 52. évf. 7. szám, 17. old. Társszerző: Kepéné Bihar Mária

Kepéné Bihar Mária
A muravidéki magyarság néprajzával és kulturális antropológiájával kapcsolatos publikációs lista

KEPÉNE BIHAR MÁRIA
Szlovénia, Lendva 9220
Lendvahegy 27.
tinodi@freemail.hu

Könyv

A hetési népi textilkultúra. Kultura hetiškega ljudskega tekstila. Lyndvamuseum 1. Lendava-Lendva, 2006. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

Tanulmányok

A kóti "Pepik körösztyik". In: Naptár 2002. A szlovéniai magyarok évkönyve. Lendva, 2001. 115-121. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

A vízenjárók és rágalomtól tartók védelmezője: Nepomuki Szent János. In: Naptár 2003. A szlovéniai magyarok évkönyve. Lendva, 2002. 189-194.

"Ige-mige madárnak szárnya alatt..." Archaikus imák Hetésből. In: Muratáj 2001/2. Lendva, 2002. 184-195. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

"Nagy Jó Uram" a muravidéki magyarok között - Dr. Bellon Tibor (1941-2002). In: Muratáj 2003/1. Lendva, 2003. 163-171. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

Gyermekélet a magyar paraszti társadalomban. In: Naptár 2005. A szlovéniai magyarok évkönyve. Lendva, 2004. 152-158.

A szlovéniai magyar reformátusok a változó időben. In: Muratáj 2004/2. Lendva, 2005. 126-135. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

Drezda leégése egy lendvahosszúfalui levante szemével. In: Belvedere, XVII. 7-8. szám. Szeged, 2005. 109-118. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

Útmenti keresztek a magyar-szlovén nyelvhatáron. In: Etnikai kontaktzónák a Kárpát-medencében a 20. század második felében. In: Múzeumi Füzetek, Aszód 53. Szerk.: Klamár Zoltán. Aszód, 2005. 227-233. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

Drezda leégése egy hosszúfaluhegyi levante szemével. In: Muratáj 2005/1-2. Lendva, 2006. 180-192. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

Az őrszentvidi forrás különleges reneszánsza. In: Népi vallásosság a Kárpát-medencében 7. Konferencia Sepsiszentgyörgyön 2005. Sepsiszentgyörgy-Veszprém, 2007. 237-243. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

A tiszta forrás őrzője. In: Naptár 2008. A szlovéniai magyarok évkönyve. Lendva, 2007. 119-123.

Akit elvarázsolt a hímestojás. In: Naptár 2008. A szlovéniai magyarok évkönyve. Lendva, 2007. 124-128.

Meščan, meščanstvo, pomeščanjenje. Polgár, polgárosodás, polgárság. In: Meščanstvo, tiskarstvo in dežnikarstvo Lendave. Lendva polgárosodása, nyomdászata és ernyőgyártása. Lyndvamuseum 2. Szerk.: Lendvai Kepe Zoltán. Lendava-Lendva, 2008. 10-21.

A vendvidéki útmenti keresztek „kálváriája”. In: Köztéri szakrális kisépítmények. Szerk.: Grynaeus Tamás, Szeged, 2008. 22-35. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

Néprajzi és kultúrantropológiai filmek

Bőjti ételek Muravidéken. RTV Slovenija, Mostovi-Hidak, Hagyományörző című rovat, 2007. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán.

Gyümölcsoltó Boldogasszony és a gyümölcsoltáshoz kapcsolódó szokások. RTV Slovenija, Mostovi-Hidak, Hagyományörző című rovat, 2007. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán.

A kereszt, mint szimbólum a Muravidék népi vallásosságában. RTV Slovenija, Mostovi-Hidak, Hagyományörző című rovat, 2007. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán.

Piros pünkösdi napja, párválasztás és udvarlás Pincén. RTV Slovenija, Mostovi-Hidak, Hagyományörző című rovat, 2007. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán.

A szlovéniai magyarság hagyományörzésének központi műhelye: a Lendvai Galéria és Múzeum. RTV Slovenija, Mostovi-Hidak, Hagyományörző című rovat, 2007. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán.

A Kapornaki Helytörténeti és Néprajzi Gyűjtemény. RTV Slovenija, Mostovi-Hidak, Hagyományörző című rovat, 2007. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán.

Hagyományok a lendvai zsidóság körében. RTV Slovenija, Mostovi-Hidak, Hagyományörző című rovat, 2007. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán.

Decemberi ünnepek és hétköznapiak. RTV Slovenija, Mostovi-Hidak, Hagyományörző című rovat, 2007. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán.

A kapcai krónikás. RTV Slovenija, Mostovi-Hidak, Hagyományörző című rovat, 2007.

A hetési hímzés. RTV Slovenija, Mostovi-Hidak, Hagyományörző című rovat, 2008. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán.

A tulipános láda. RTV Slovenija, Mostovi-Hidak, Hagyományörző című rovat, 2008. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán.

A húsvéti ünnepkör. RTV Slovenija, Mostovi-Hidak, Nagyító alatt című rovat, 2008. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán.

Dolenci magyar vonatkozású műemlékei. RTV Slovenija, Mostovi-Hidak, Hagyományörző című rovat, 2008. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán.

Göntérháza népi építészetének gyöngyszemei. RTV Slovenija, Mostovi-Hidak, Hagyományörző című rovat, 2008. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán.

A Vasút utcai Mária Immaculata szobor. RTV Slovenija, Mostovi-Hidak, Hagyományörző című rovat, 2008.

A Lendva polgárosodás, nyomdászata és ernyőgyártása című kiállítás bemutatása. RTV Slovenija, Mostovi-Hidak, Hagyományörző című rovat, 2008. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán.

A szlovéniai magyarság néprajzi értékei. RTV Slovenija, Mostovi-Hidak, Nagyító alatt című rovat, 2008. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán.

Néprajzi fotókiállítások:

Sacra Hungaria című néprajzi fotókiállítás Szegeden. Emlékkiállítás Bálint Sándor születésének 100. évfordulóján a Belvárosi Plébánia szervezésében a Szegedi Dómban. A kiállítás Bálint Sándor műveiből vett részletek és a Kárpát-medence népi vallásosság emlékeit idézte fel. Társrendező: Lendvai Kepe Zoltán. Szeged, 2005. május 9 – július 9.

Murától a Dunáig című fotókiállítás Szekszárdon. Néprajzi fotókiállítás a XV. Duna Menti Folklórfesztivál keretében a Babits Mihály Művelődési Ház és Művészetek Házában. Társrendező: Lendvai Kepe Zoltán. Szekszárd, 2005. július 12 – augusztus 15.

Recenziók, ismertető, újságcikkek

Világunk világossága. Lendvai Kepe Zoltán fotókiállításának bemutatása. In: Népűjság. A szlovéniai magyarok lapja. Lendva, 2003. 47. évf. 31. szám, 14. oldal

Világunk világossága. In: Néprajzi Hírek. 2003/3-4. Szerk.: Hála József. Budapest, 2003. 72.

Népi orvoslási kutatások konferenciája Budapesten. In: Népűjság. A szlovéniai magyarok lapja. 2005. 49. évf. 16. szám, 17. oldal

Sacra Hungaria. In: Népűjság. A szlovéniai magyarok lapja. 2005. 49. évf. 20. szám, 14. old.

Túlélő falvak. In: Népűjság. A szlovéniai magyarok lapja. 2005. 49. évf. 29. szám, 18. old.

A megújult Szent Anna szobor. In: Népűjság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. 49. évf. 25. szám, 3. old.

„Hol sírjaink domborulnak...” In: Népűjság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. 50. évf. 44. szám, 11. old.

Szent-Fény-Kép. Ajánlás Lendvai Kepe Zoltán néprajzi fotókiállításának jelképes vendégkönyvébe. In: Lindua 2007. 2-3. szám. Lendava-Lendva, 2007. 172-173.

Ismertetés Lendvai Kepe Zoltán: Boldogulás Hetésben című könyvéről. In: Lendva 2008. 4. szám. Lendava-Lendva, 2008. 127-128.

Barangolás Lendván 2058-ban, avagy a meg nem rendezett műemlékvédelmi világnap margójára. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2008. április 24. 52. évf. 16. szám, 15. old.

A Muravidék néprajzi értékei. In: Muravidék / Prekmurje / Mura Region. Korok és kultúrák keresztútján. Budapest-Lendva, 2008. 18-21. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

Etnografsko bogastvo Prekmurja. In: Muravidék / Prekmurje / Mura Region. Na stičišču časa in kultur. Budapest-Lendva, 2008. 18-21. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

Ethnographical Values of the Mura Region. In: Muravidék / Prekmurje / Mura Region. At the Crossroads of Ages and Cultures. Budapest-Lendva, 2008. 18-21. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

Tudományos ismeretterjesztés

I. Tudományos ismeretterjesztő cikksorozat: Jeles napok

Karácsony. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVI. évf. 50-51. szám, old. 19. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

Urunk megkeresztelkedése ünnepétől Remete Szent Pál napjáig. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 1. szám, old. 17. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

Ha fénylik a Vince.... In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 2. szám, old. 17. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

"Fele kenyér, fele széna efogyott!" In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 3. szám, old. 17. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

Böjtelő havának első hete. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 4. szám, 13. old. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

Téltemetés, tavaszvárás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 5. szám, old. 17. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

Tavaszwáró napok. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 6. szám, old. 17. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

A jégtörő Mátyás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 7. szám, old. 17. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

"Ember emlékezzél meg arról..." In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 8. szám, old. 13. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

Ha Gergely megrázza a szakállát... In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 9. szám, old. 17. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

Ki hozza a meleget? In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 10. szám, old. 17. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

"Gyümölc sötő Boldogasszon." In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 11. szám, old. 17. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

Arany rózsát adok nektek... In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 12. szám, old. 17. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

Fekete hét. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 13. szám, old. 17. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

"Hozsanna a magasságban!" In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 14. szám, old. 13. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

"A harangok Rómába mennek" In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 15. szám, old. 17. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

Süss fel nap, Szent György-nap... In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 16. szám, old. 17. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

Pünkös d havának első hete. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 17. szám, old. 17. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

A fagyosszentek. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 18. szám, old. 17. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

Májusi eső aranyat ér. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 19. szám, old. 17. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

Az utolsó fagyos szent. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 20. szám, old. 17. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

Urunk mennybemenetelének ünnepe. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 21. szám, old. 17. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

Piros pünkös d napja. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 22. szám, old. 17. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

Szent Antal tüze. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 23. szám, old. 17. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

Magos a rutafa. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 24. szám, old. 17. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

Vágd a búzát, pöre gatyás! In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 25. szám, old. 17. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

Aratási szokások és hiedelmek. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 26. szám, old. 14. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

A Skapuláres Boldogasszony hete. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 27. szám, old. 18. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

Illés meg Jakab Annát kergeti. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 28. szám, old. 13. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

Virágja szülte Szent Annát... In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 29. szám, old. 13. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

Szent Domonkos kertjében. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 30. szám, old. 13. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

Elvégeztük az aratást, készítsd gazda az áldomást... In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 31. szám, old. 14. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

Boldogasszony Anyánk... In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 32. szám, old. 13. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

Hol vagy István király? In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 33. szám, old. 13. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

Mikor van a túróscsusza nevenapja? In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 34. szám, old. 13. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

Mária, tengernek csillaga... In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 35. szám, old. 17. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

"Keservesen kinzától, vas szegekkel veretel... In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 36. szám, old. 17. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

"Felmutat égre Szent Gellért keresztje..." In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 37. szám, old. 17. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

Mit ígér a Mihály-napi szél? In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 38. szám, old. 17. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

Ferenchét, búzahét. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 39. szám, old. 17. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

A tökéletesség útján járok... In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 40. szám, old. 17. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

A szüreti napok. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 41. szám, old. 17. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

Megérközött Simon-Judás, jaj teneköd póregatyás! In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 42. szám, old. 17. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

A lelkek napjai. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 43. szám, old. 17. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

Márton, a bor bírāja. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 44. szám, old. 17. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

Havat hozó Szent Erzsébet hete. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 45. szám, old. 17. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

Ha Katalin kopog, karácsony locsog. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 46. szám, old. 17. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

Aki böjtöl András napján, vőlegényt lát éjszakáján. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 47. szám, old. 17. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

A jónak kaláccsal, a rossznak virgáccsal... In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 48. szám, old. 17. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

Luca, Luca, kitty, kotty... In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 49. szám, old. 17. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

A kis Jézus aranyalma... In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 50. szám, old. 17. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

Hej karácson, karácson, van-e kalács a rácson? Ha nincs kalácsa rácson, mit ér ez a karácson? In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. XLVII. évf. 51. szám, old. 15. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

II. Tudományos ismeretterjesztő cikksorozat: Fűben-fában őstudás

Fűben-fában őstudás. Népi növényismeret mindenkinek. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. február 10. XLIX. évf. 6. szám, 17. old. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

Az akác. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. február 17. XLIX. évf. 7. szám, 13. old. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

Az alma. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. február 24. XLIX. évf. 8. szám, 17. old. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

Az árpa. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. március 24. XLIX. évf. 12. szám, 17. old. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

A bab. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. április 7. XLIX. évf. 14. szám, 13. old. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

A barack. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. április 14. XLIX. évf. 15. szám, 17. old. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

A birsalma. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. május 12. XLIX. évf. 19. szám, 17. old. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

A bodza. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. május 19. XLIX. évf. 20. szám, 17. old. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

A boróka. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. május 26. XLIX. évf. 21. szám, 17. old. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

A borsfű. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. június 2. XLIX. évf. 22. szám, 17. old. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

A burgonya. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. június 9. XLIX. évf. 23. szám, 17. old. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

A búza. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. június 16. XLIX. évf. 24. szám, 17. old. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

A búzavirág. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. június 23. XLIX. évf. 25. szám, 13. old. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

A cickafark. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. június 30. XLIX. évf. 26. szám, 17. old. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

A csalán. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. július 14. XLIX. évf. 28. szám, 13. old. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

A cseresznye. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. július 21. XLIX. évf. 29. szám, 13. old. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

A csipkerózsa. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. július 28. XLIX. évf. 30. szám, 13. old. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

A borostyán. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. augusztus 4. XLIX. évf. 31. szám, 13. old. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

A diófa. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. augusztus. 11. XLIX. évf. 32. szám, 13. old. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

Az ezerjófű. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. szeptember 1. XLIX. évf. 35. szám, 13. old. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

A fagyöngy. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. szeptember 8. XLIX. évf. 36. szám, 17. old. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

A fenyőfa. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. szeptember 15. XLIX. évf. 37. szám, 17. old. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

A fokhagyma. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. szeptember 22. XLIX. évf. 38. szám, 17. old. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

A gesztenye. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. október 6. XLIX. évf. 40. szám, 17. old. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

A fűzfa. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. október 20. XLIX. évf. 42. szám, 17. old. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

A gyöngyvirág. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. november 10. XLIX. évf. 45. szám, 17. old. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

A kakukkfű. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. december 15. XLIX. évf. 50. szám, 17. old. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

A kamilla. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2005. december 22. XLIX. évf. 51-52. szám, 17. old. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

A káposzta. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. január 12. L. évf. 2. szám, 17. old. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

A kender. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. január 26. L. évf. 4. szám, 17. old. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

A kökény. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. február 16. L. évf. 7. szám, 17. old. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

A körte. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. március 9. L. évf. 10. szám, 17. old. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

A kukorica. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. március 16. L. évf. 11. szám, 17. old. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

A len. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. március 23. L. évf. 12. szám, 17. old. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

A lóhere. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. április 13. L. évf. 15. szám, 17. old. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

A mák. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. április 28. L. évf. 17. szám, 17. old. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

A maszlag. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. május 11. L. évf. 19. szám, 17. old. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

A meggy. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. május 18. L. évf. 20. szám, 17. old. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

A mogyoró. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. június 1. L. évf. 22. szám, 17. old. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

A nyírf. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. június 29. L. évf. 26. szám, 17. old. Társ szerző: Lendvai Kepe Zoltán

A paprika. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. július 20. L. évf. 29. szám, 13. old. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

A petrezselyem. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. augusztus 3. L. évf. 31. szám, 13. old. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

A szilva. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. szeptember 7. L. évf. 36. szám, 17. old. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

A tarack. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. október 12. L. évf. 41. szám, 17. old. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

A torna. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. október 19. L. évf. 42. szám, 17. old. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

Az útifű. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. november 3. L. évf. 44. szám, 17. old. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

Az uborka. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. november 16. L. évf. 46. szám, 17. old. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

A vöröshagyma. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. november 30. L. évf. 48. szám, 17. old. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

A zab. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. december 7. L. évf. 49. szám, 17. old. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

A zsálya. Fűben-fában őstudás. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2006. december 21. L. évf. 51-52. szám, 17. old. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

III. Tudományos ismeretterjesztő cikksorozat: Európa kitsinyben

Dunántúl. Európa kitsinyben. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2007. november 2. 51. évf. 44. szám, 17. old. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

Göcsej. Európa kitsinyben. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2008. január 10. 52. évf. 1. szám, 17. old. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

Hetés. Európa kitsinyben. In: Népújság. A szlovéniai magyarok hetilapja. 2008. február 21. 52. évf. 7. szám, 17. old. Társszerző: Lendvai Kepe Zoltán

Adatközlők

A gyűjtés helyszíne és időpontja szerint

Felsőlakos

2008. 5. 20. és 27.

Csih Erzsébet, Felsőlakos, Fő u. 46., 1943., r. k.

Gönc Mária, Felsőlakos, Fő u. 24., 1950., r. k.

Horvat Marta, Felsőlakos, Fő u. 51., 1929., r. k. (Lukavci Ljutomer mellett, 1950-ben költözött Felsőlakosba)

Kepe Irén, Felsőlakos, Zag u. 4., 1950., r. k.

Koren Margit, Felsőlakos, Fő u. 64., 1939., r. k.

Krájesics Katica, Felsőlakos, Fő u. 45., 1947., r. k.

Nagy Mária, Felsőlakos, Virág u. 33., 1937., r. k.

Perša Marjeta (Persa Margit), Felsőlakos, Erdei u. 17, 1939., r. k.

Pozsgai Gizella, Felsőlakos, Erdei u. 15., 1955., r. k.

Tót Irén, Felsőlakos, Virág u. 18., 1938., r. k.

Gyertyános

2008. 6. 11. és 25.

Djukič Irena, Gyertyános, Fő u. 30., 1939., r. k. (Kapca, 1971-ben költözött ide)

Farkas István, Gyertyános, Fő u. 18., 1939., r. k.

Gönc János, Gyertyános, Fő u. 10., 1938., r. k.

Horvát Etelka Helena, Gyertyános, Felső u. 48., 1945., r. k.
(Bánuta, 1963-ban költözött ide)

Kozic Iren, Gyertyános, Temető u. 6., 1941., r. k.

Penhofer István, Gyertyános, Fő u. 43., 1940., r. k. (Dobronak,
1965-ben költözött ide)

Penhofer Mária, Gyertyános, Fő u. 43., 1942., r. k.

Režonja Marija, Gyertyános, Temető u. 8., 1949., r. k.

Radamos

2008. 08. 08.

Szabó Margit, Radamos 32, 1939., r. k.

Gönc Ferenc, Radamos 115, 1928., r. k.

Göntérháza

2008. 08. 21.

Biró Lajcsi, Lendva, Szt. István 29., 1934., r. k. (Göntérházi születésű, 1962-ben költözött el Csentébe, 1964-től Lendván él.)

Biró József, Lendva, Kranjec u. 49., 1926., r. k.

Gál István, Göntérháza, Csárda köz 20., 1942., r. k.

Pisznyák Árpád, Göntérháza, Csárda köz 4., 1933., r. k.

Pisznyák Mária, Göntérháza, Sárosrét 2., 1940., r. k.

Varga Károly, Göntérháza, Iskola u. 18. 1929., r. k.

Petesháza

2008. 8. 26.

Gerencsér Gizella, Petesháza, Bányász u. 2., 1932., r. k.

Horvát Mária, Petesháza, Kert u. 19., 1929., r. k.

Rituper Rozália, Petesháza, Mezei út 7., 1926., r. k.

Vida Ilonka, Petesháza, Petesházi út 58., 1923., r. k.

Bödeháza

2009. 3. 2.

Bűki László, Bödeháza, Kossuth u. 19., 1945., r. k.

Csuka Ferenc, Bödeháza, Petőfi út 13., 1934., r. k.

Fehér Ármin, Bödeháza, Kossuth. u. 33., 1929., r. k.

Szabó Árpád, Bödeháza, Temető út 2., 1928., r. k.

Gáborjánháza

2009. 3. 6.

Fehér József, Gáborjánháza, Rákóczi Ferenc u. 15., 1925., r. k.

Fehér Ottó, Gáborjánháza, Kossuth u. 27., 1928., r. k.

Jakab Pálné, szül. Zalasombatfa, 1957-től Gáborjánháza, Béke út 6., 1940., r. k.

Völgyifalu

2013. 02. 07.

Szabó Ferenc, szül Radamos, nősüléstől Völgyifalu, Lendvai út 47., 194.6, r. k.

Adorján Lajos, Völgyifalu, Fő u. 7., 1938., r. k.

Márton Ferenc, Völgyifalu, Fő u. 49., 1925., r. k.

Zalasombatfa

2013. 02. 09.

Árvay László, Zalasombatfa, Kossuth u. 24. 1957. Budapesti szül., rövidebb időszakos ittartózkodás.

Fehér Etelka, Zalaszentbalázs, Petőfi u. 10., 1955., r. k.

Végi Istvánné (Dancs Ilona), Zalaszentbalázs, Kossuth u. 28., 1944,
r. k. 92-707-707

Balog Anita, Zalaszentbalázs, Kossuth u. 5., 1965. Makói szül.,
rövidebb időszakos ittartózkodás.

Tüske Béla, Zalaszentbalázs, Kossuth u. 5., 1944, r. k.

Hancs János, Zalaszentbalázs, Petőfi u. 12., 1942, r. k.

Hancs Jánosné (Gáspár Ilona), Zalaszentbalázs, Petőfi u. 12., 1946.,
r. k. Nagyakasháza szül.

Primusa Józsefné, Dancs Ella, Zalaszentgotthárd, Kossuth u. 20.,
1943., r. k. 92-701-705

Kovács Istvánné, Avos Rozália, Zalaszentgotthárd, Kossuth u. 8.,
1936., reform. Kustánszegi szül.

Furján Gergely, Zalaszentgotthárd, Petőfi u. 14., 1933., r. k.

Hosszúfalu

2013. 02. 14.

Csik Etelka, Hosszúfalu, 1949., Hf, Fő u. 106., r. k.

Balazsek Teri, Hosszúfalu, 1933., Hf, Falusi u. 34A., r. k.

Csivre Anna, Felsőlakos, 1940., Hf, Téglagyári út 5., r. k.

Poredoš Ilona, Alsólakos, 1942., Hf, Fő u. 63., r. k.

Graj Éva, Göntérháza, 1954., Hf, Fő u. 212., r. k.

Kocon Mária, Hosszúfalu, 1944., Hf, Falusi u. 59., r. k.

Csente

2013. 02. 27.

Gál Katica, Csente, 1940., Csente, Fő u. 75., r. k.

Bazsika Magda, Völgyifalu, 1947., Csente, Belső u. 12., r. k.

Lázár Irén, Völgyifalu, 1946., Csente, Fő u. 15., r. k.

Lőrinc Mariska, Pince, 1943.

Piberčnik Magda, Csente, 1945., Lendva, Pannon telep 38, r k.